

ნაწილი III

იმერეთის სტამბათა
გამოცემები

ქუთაისი. საჩხერე. წესი

1800-1818

წინასიგყვაობა

მიმდე ისტორიული პირობების მიუხედავად, მე-18 საუკუნის პირველ ნახევარში ვახტანგ მეექვეს მიერ წამოწყებული სასტამო საქმე საქართველოში მაინც ვითარდებოდა. საუკუნის ბოლოს აღა-მაჰმად-ხანის გამანადგურებელმა შემოსევამ მცირე ხნით შეაფერნა წიგნების ბეჭდვის საქმე; საქართველოს დედაქალაქის აოხრებამ შეიწირა ერეკლე მეორეს მიერ ორჯერ განახლებული თბილისის სტამბაც, ხოლო მისი დამაშვრალი მუშაკი – რომანობზებაშვილი 1796 წელს უკვე რუსეთში იმყოფება და გაიობ რექტორის თხოვნით, მომდოკში მართავს ქართულ სტამბას. როგორც გაითბისადმი მიწერილი წერილიდან ჩას, სამშობლოსაგან შორს მყოფ რომანობს ამ საპასუხისმგებლო საქმეში გვერდში არ უდგანან გამოცდილი მბეჭდავები: „...აწ ესე ყოველნი ხელოვნებანი სტამბისა ამის მარგომან ვიმუშავე და განვმართე საბეჭდავი ესე და არცა გონება ჩემი ჩემთანა არა იყო შემოკრებული დიდის მწერალებისაგან, ვითარცა მმართებს: სამკვიდროს მოვშორდი და ამა სიღარიბესა და უცხოობასა შინა ვიმყოფებოდი. განსაჯეთ თუ ვითარი გონება დაუწყინარებელი ცხოვრება მექნებოდა. ესეცა მოხსენდეს ყოვლად უსამღებელისობასა თქვენსა: სამჭირო არს სტამბასა ამის, თუმცა მჩათ განსწავლებულთა მბეჭდავთა ინებებთ მოყვანასა, უმჯობესი იქნების“.¹

1800 – 1818 წლებში თბილისის სტამბებში სულ რამდენიმე წიგნი და განცხადება დაიბეჭდა, ხოლო სასულიერო დარგში წიგნების ინტენსიური ბეჭდვა ფაქტობრივად შეწყდა. საბოგადოების გამრიდილი მოხოვნილება ამ სახის ლიტერატურაზე უნდა დაკმაყოფილებულიყოს საქართველოს რომელიმე რეგიონში ახალი სტამბის ამოქმედებით. ეს საპასუხისმგებლო მისია იკისრა იმერეთის უკანასკნელი მეფის – სოლომონ მეორეს პრინცებით დაარსებულმა ქუთაისის სტამბამ. 1800-1818 წლებში იმერეთსა და რაჭაში დაბეჭდილი საეკლესით წიგნები ვრცელდებოდა მთელი საქართველოს ტერიტორიაზე.

ამჟამად თითქმის ძღარ არსებობს ამრთა სხვადასხვაობა ქუთაისში პირველი სტამბის დაარსების თარიღზე. თუმცა, თავის ღროვე, ბაქარია ჭიჭინაძე ამტკიცებდა, თითქოს მას ხელში სჭრია 1770 წელს ქუთაისში დაბეჭდილი პატარა ლოცვანი, რომლის ბოლოსიც მას ქართული ტექსტიც მას მოჰყავს თავის წიგნში: „დაიბეჭდა ესე დაუკალომელი სამეუფოსა ქალაქსა ქუთაისს, სამეფოსა სოლომონ მეფისათა. წელსა განხორციელებით უფლისა ჩვენისა ქრისტეს ჩდო (1770)“ და შემდეგ ამატებს: „სტამბა მოაწყო თფილისიდან წასულმა რომანობზებაშვილმა, ვალახიდან მოსულ თსტატებთაგან განსწავლებულმათ“.² ამის თაობაზე თ. კასრაძე მართებულად აღნიშნავს: „ჭიჭინაძეს რომ ნამდვილად ჭიჭინოდა ასეთი წიგნი, უთუოდ მოხსენებდა, როგორ მოხვდა მის ხელშიო“.³

დიმიტრი კარიჭაშვილისა და ქრისტეფორე რაჭებულიშვილს ქუთაისში დასტამბულ პირველ წიგნად მიაჩნდათ 1803 წლის „სახარება ვნების კვირიაკისა“. დ. კარიჭაშვილს

1. ქ.წ.: გ. 1. - თბ., 1941. - გვ. 71, № 78.

2. ბაქარია ჭიჭინაძე. ნიკოლოზ ბესარიონის მე ღოლობერიმე და ქართული სტამბა. 1627–1913 წ. - თბ.: სოლომონ, [წ.ა.]. - გვ. 103.

3. თოარ კასრაძე. ძველი ქართული ნაბეჭდი წიგნი. - თბ.: საბჭოთა საქართველო, 1973. - გვ. 111.

თავისი აბრის დასასაბუთებლად მოჰყავს სახარების II ვარიანტისა და 1803 წ. ქუთაისში დაბეჭდილი „კურთხევანი“ ბოლოსიფყვაობის ტექსტი, სადაც აღნიშნულია, რომ ქუთაისში პირველი სტამბა გაიმართა სოლომონ მეფის ბრძანებით, რომანობ ბუბაშვილის ხელით.⁴

ქუთაისში პირველი სტამბის ამოქმედების თარიღის დადგენის საკითხს ნათელი მოეფინა მას შემდეგ, რაც საქართველოს სახელმწიფო მუზეუმის თანამშრომელთა მიერ 1932 წლის გამაფხულზე ჩატარებული ექსპედიციის დროს, ყოფილი საისტორიო-საეთნოგრაფიო მუზეუმის ბიბლიოთეკის წიგნების კოლექციაში აღმოჩნდა 1800 წელს ქუთაისში გამოცემული „დავითინი“. ამ წიგნის ბეჭდვა დაიწყო სამეფო სტამბაში 1800 წლის 7 ნოემბერს და დამთავრდა 1801 წლის 25 აპრილს. „დავითინი“ თავფურცელზე ვკითხულობთ: „...ლვთივ სულიერი წიგნი ესე ფსალმუნთა დაიბეჭდა სამეფოსა ქალაქსა ქუთათისს, პალატსა სამეფოსა, წელსა დასაბამითგან სოფლისა პტე ქრისტეს აქეთ ჩყ (1800), თვესა ნოემბერსა, რიცხვსა 8 (7)“. ფსალმუნის ბოლოსიფყვაობიდან ჩანს, რომ სტამბის გამართვა მეფისგან ებრძანა გიორგი პაიჭაძეს, რომელსაც სტამბისთვის საჭირო მოწყობილობა რუსეთიდან ჩამოუტანია: „მებრძანა მათის უმაღლესობის ქრისტემოუკარის ჩვენის კემწიფის მეფის არჩილის ძის სოლომონისაგან, მე, მისსა მონასა პაიჭაძე გიორგი მესტამბეს, გულსმოდგინედ სურვილით საღმრთო ნიჭისა ამისა უფასოსა მარგარიტისა – სტამბის გამართვა და გაეკეთება და წარვედ რუსეთად მოსკოვს, და რომელიც სახმარი სტამბის ესაჭიროებოდა, ყოველივე სრულად და უნაკლულოდ მოვიტანე, საფასითა მისის უმ[ა]ღლესობისათა; და გავაკეთე ქუთათის[ს], ვითა ჯერ იყო, რომელიც არაოდეს ყოფილიყო იმერეთში და პირველად დავბეჭდე სულთა განმანათლებელი წიგნი ესე ფსალმუნი მეფისა დავითისი“. ამავე ბოლოსიფყვაობიდან გამომდინარე, ტექსტი შესწორებულია თბილისში დაბეჭდილი დავითის მიხედვით. გიორგი პაიჭაძეს ქუთათისის სტამბაში „დავითინი“ დაბეჭდვის დროს ებრძებოდნენ: ქილიფთართუხუცესი როსტომ ნიუარაძე, „სტამბის ამის ნაკლების შემასრულებელი“ დათიკა მესხი და გელათის მონასტრის არქიმანდრიფი ბაქარია (ბაქარია გურგენიძე).

ქუთაისის სტამბის პირველ მუშაკს, გიორგი პაიჭაძეს წიგნების ბეჭდვა რუსეთში უსწავლია. მისი უშეალო მონაწილეობით ქუთაისში დაიბეჭდა დასახელებული „ფსალმუნისა“ და 1803 წლის „ვნების კვირის სახარების“ პირველი ვარიანტი. სახარების ბოლოსიფყვაობის პირველ ვარიანტში იგი მოხსენიებულია დაზგის თსტატად, ხოლო რომანობ ბუბაშვილი სტამბის გამმართველად. აქ ვკითხულობთ: „გაკეთდა სტამბა ესე ხელთა მესტამბე რომანობ ბუბაშვილისათა, დაზგის მმართველობითა და სტამბისა ამას სახმართა ბედა გარჯითა პაიჭაძის გიორგისათა“. სახარების ბოლოსიფყვაობის II ვარიანტში სტამბის მომწყობად დასახელებულია მხოლოდ რომანობ ბუბაშვილი, რომელიც საგანგებოდ ამ საქმისთვის რუსეთიდან ჩამოუყვანიათ. გვლევართა უმრავლესობის აბრით, გიორგი პაიჭაძისსახელის ამოღება სახარების ბოლოსიფყვაობიდან ორგამოცდილ მესტამბეს შორის უთანხმოების გამო უნდა მომხდარიყო. თუმცა, ო. კასრაძე არ გამორიცხავს იმასაც, რომ გ. პაიჭაძე თავისი ნებით წავიდა მოსკოვის ქართულ სტამბაში სამუშაოდ, სადაც 1805 წელს მონაწილეობა მიიღო „სადღესასწაულოს“ დაბეჭდვაში.

4. დ. კარიჭაშვილი. ქართული წიგნის ბეჭდვის ისტორია. - თბ.: სახელგამი, 1929 წ. - გვ. 106.

ქუთაისში წამოწყებული „სახარების“ ბეჭდვა გაუგრძელებია ერეკლე მეფის სტამბაში ნამუშევარ, გამოცდილ მესტამბეს რომანობ ზუბაშვილს,⁵ რომელიც მომდოკის ქართული სტამბიდან სოლომონ მეორეს მიწვევით ჩასულა ქუთაისში. 1803 წელს რომანობის ხელში ქუთაისის სტამბასა და მრიოფს იმდენად დიდი სახეცვლილება განუცდია, რომ აქამდე უკვე არსებული სტამბის განხსლება ახალი სტამბის მოწყობასთანაა გაიგივებული. რომანობ ზუბაშვილისა და მის გვერდში მდგომ ადამიანთა დამსახურებად უნდა ჩაითვალოს ის, რომ ქუთაისის სტამბამ შეინარჩუნა და განავითარა ერეკლე მეფის სტამბის გამოცდილება საეკლესით წიგნების ბეჭდვის საქმეში. სოლომონ მეფემ ქუთაისის სტამბის ბედამხედველობა სახლოუბუქს ზურაბ წერეთელს დაავალა. მეფის მიერ გაცემულ სიგელში წერია: „სახსოვრად მეფობისა ჩემისა და აწ დიდსა ერთგულსა და ერთსულსა ჩემსა სახლოუბუქსა წერეთელსა, დიდსა თავადსა ჩემსა ზურაბს გარწმუნებ ბედა მდგომარეობისა ჩემისა ამის სტამბისასა, ვითარცა უპირველესსა ნიჭია პატივისასა... წელსა ჩყე (1803), თიბათვის ს (8). მეფე იმერეთისა სოლომონ“.⁶ ხელშეკრულების თანახმად, სტამბის პროდუქციის გაყიდვიდან მიღებული მოგების ნახევარი ეკუთვნოდა მეფეს, მეორე ნახევარი კი ზურაბ წერეთელს

ქუთაისში გამოიცა სასულიერო ლიტერატურის დიდი ნაწილი: 1800 წ. „დავითნი“, 1803 წ. „სახარება ვნების კვირიაკისა“ და „კუროთხევანი“, 1807 წ. „დავითნი“, 1808 წ. „ქამნი“ და 1810 წ. „ლოცვანი“. „ლოცვანის“ შემდეგ სამეფო სტამბაში წიგნი აღარ დაბეჭდილა.

ბემოჩამოთვლილ გამოცემათა ბოლოსიტყვაობებში მოხსენიებული არიან ადამიანები, რომელთა შემწეობითაც დაიბეჭდ ეს წიგნები: ქუთაისის სტამბის მეპატრონე ზურაბ წერეთელი, „განმგებელი და ბედამხედველი სტამბისა ამის... არხიმანდრიფი ბაქარია“, მესტამბენი – გიორგი პაიჭაძე და რომანობ ზუბაშვილი.

1809 წელს წიგნების ბეჭდვა რაჭაში, სოფელ წესში გაუგრძელებიათ. ბოგიერთი მკვლევარი ამის მიზებად ქვეყანაში გავრცელებულ შავ ჭირს მიიჩნევს. სოფელ წესში ქუთაისის სტამბის იარაღები არ გადაუტანიათ. ახალი სტამბის მოწყობაზე უბრუნია არქიეპისკოპოს სოფრონიოსს (წელეკიძე); მას სტამბის იარაღები და „საჭირო ნივთნი“ თავისი სახსოვებით შეუძენია, თავად სტამბა კი რომანობ ზუბაშვილს გაუმართავს საკუთარი ხელით. რომანობ ზუბაშვილს მეფემ აზნაურობა უწყალობა, ყმა და მამულები უბობა და სოფელ წესში, ერისთავის სასახლეში დაამკვიდრა. 1809 წელს წესში დაიბეჭდა პირველი ქართული მინიატურული წიგნი „სავეღრებელი დვთის მშობლისა“, რომლის ბოლოსიტყვაობაში ვკითხეულობთ: „ყოვლად-სამღვდელო ნიკოლოს წმიდელ არხიეპისკოპოს სოფრონ შემწე ექმნა სტამბასა ამასა საჭირო ნივთთა ბედა...“ და შემდეგ: „...გაკეთდა სტამბა ესე გელითა მესტამბე რომანობ ზუბაშვილისათა“. 1811 წელს სოფელ წესში პირველი წიგნის დაბეჭდვიდან მეორე წლისთავზე გამოსცემენ მეორე წიგნს – „გამოკრებილ საღვესასწაულოს“. წიგნების ბეჭდვა მაღე რაჭაშიც შეწყდა. ამის მიზები გახდა პოლიტიკური ვითარება: მეფე სოლომონის რუსეთისაგან დამარცხება, სამუფოს

5. ბოგიერთი წყაროს მიხედვით, რომანობ რამმაძე – ზუბაშვილი.

6. პ. გუგუშვილი. საქართველოსა და ამიერკავკასიის ეკონომიკური განვითარება XIX - XX სს. - გ. VII. - თბ.: მეცნიერება, 1984 წ. - გვ. 386.

გაუქმება და რუსიფიკაციონული რეჟიმის დამყარება.

ქუთაისის სტამბის გაუქმების შემდეგ, თავადმა ბურაბ წერეთელმა გელათის მონასტერში გადანახული შრიფტი და საბეჭდი დატები თავის საწერეთლო მამულში, საჩხერეში გადაგანხინა, ხოლო ტყვია, იარაღები და ქადაღლი რუსეთიდან ჩამოაგანხინა და იქ მოაწყო ახალი სტამბა. საჩხერის სტამბის წიგნები: „სამოციქულო“ (1815 წ.) და „სახარება“ (1817 წ.) დაიბეჭდი ბურაბ წერეთლისა და მისი ვაჟის – გრიგოლის ხარჯითა და ბედამხედველობით. საჩხერის სტამბაში მოღვაწეობას აგრძელებენ: რომანობზებაშვილის ვაჟი დავითი (რომანობი 1911 წელს გარდაიცვალა) და „მრავალმთის გარესჯის ბერი“ არქიმანდრიიტი ბაქარია. ეს უკანასკნელი ამ სტამბაში გამგებლის საპასუხისმგებლო ფუნქციასთან ერთად რედაქტორის როლსაც ასრულებდა.

ქართული წიგნის ბიბლიოგრაფიის პირველ ტომში შეტანილია „მაგთეს სახარება“,⁷ რომლის დაბეჭდვის თარიღად ვარაუდობენ 1817 წელს. აქვე გამოთქმულია მოსაბრება, რომ „მაგთეს სახარების“ შრიფტი, შემკულობა, მთავრული ასოების გაფორმება წააგავს საჩხერის სტამბისას. ავთანდილ იოსელიანი უარყოფს საჩხერის სტამბაში 1817 წელს ამ წიგნის გამოცემის ფაქტს და ამბობს, რომ საჩხერეში მოგვიანებით დაიბეჭდა არა „მაგთეს სახარება“, არამედ „პატარა სახარება“. ამ ფაქტის დასადასტურებლად ავთ. იოსელიანსა და პ. გუგუშვილს თავის გამოკვლევებში⁸ მოჰყავთ ცრუ ბრალდების საფუძველზე⁹ ბელგოროლში გადასახლებული ბაქარია არქიმანდრიიტის მიერ 1822 წელს პეტერბურგში მცხოვრები იმერეთის მეფის – დავით გიორგის ძის მეუღლის, დელოფალ ანასაღმი გაგგანილი წერილის ტექსტი: „...ქუთაისს დამიბარეს, პატარა სახარებას ვბეჭდავდი წყეულს საჩხერეს და რომ ჩავედ ქუთაისს, მაშინვე დამიჭირეს და ტფილისში გამოგზავნეს... სამი წელიწადი პყრობილ გახლდი. რადგან სამდვლელონი ვიყავით,¹⁰ ექსარხოსის სამართალში მიგეცეს... და მან ექსორია გვყო“. პეტერბურგის აზის ხალხთა ინსტიტუტში დაცული ხელნაწერი ღოკემენტის თანახმად, ბაქარია არქიმანდრიიტი 1818 წლის სექტემბერში დაპატაგიმრეს. „პატარა სახარების“ ბეჭდვა დაპატიმრებამდე ცოტა წნით აღრე, 1818 წელს უნდა დაწყებულიყო. მცირე ფორმატის სახარება ყოფილა საჩხერის სტამბის ბოლო წიგნი, რომლის ბეჭდვა ბემოღასახელებული მიზების გამო არ დასრულებულა. შესაძლოა, ეს იყოს სწორედ „მაგთეს სახარების“ უთავფურცლო, დაუსრულებული გამოცემა.

7. ქ. წ.: ტ.1. - თბ., 1941. – გვ. 88, N 109.

8. ავთ. იოსელიანი. ქართული მწიგნობრობის, წიგნისა და სტამბის ისტორიის საკითხები. თბ.: მეცნიერება, 1990. – გვ. 305-306; პ. გუგუშვილის ბემოღასახელებული ნაშრომი, გვ. 390.

9. სოლომონ მეორემ მმებ წერეთლებს მამულები უწყალობა. ბურაბ წერეთელმა, მამულის მისაკუთრების მინიოთ, საბერთში მმის, ბერი წერეთლის სახელი არ ჩაწერინა. ამსათან ერთად, ბურაბ და გრიგოლ წერეთლებმა საჩხერის სტამბის მუშას დამმატებისებულ ბეჭდი და დამოწმეს ყალბი დოკუმენტი. ბეჭდის დამზადების თაობაზე ბაქარია არქიმანდრიიტს არაფერი არ სცოლნა. მოუხდავად ამსათა, რესეტის მთავრობამ მთელი პასუხისმგებლობა სტამბის მმართველს - ბაქარია არქიმანდრიიტს დააკისრა.

10. აქ ბაქარია არქიმანდრიგთან ერთად იცულისმება გელათის მონასტერის მოძღვარი, სოლომონ მეფის კალიგრაფი, თსე ბაქარიას ძე გაბაშვილი. იგი ბაქარია არქიმანდრიგთან ერთად გაასამართლეს, როგორც მეფის ძრმანებით წერეთლებზე გაცემული წყალღობის საბუთის გამყალებებული (თსე გაბაშვილის შესახებ იხ.: მანანა ბარათაშვილი. თსე გაბაშვილის ცხოვრება // განთიად. - 1980. - N 4).

როგორც ჩანს, საჩხერის სტამბა გარკვეულ ფუნქციას ასრულებდა 1822 წლამდე. ამას გვაფიქრებინებს სოფელ სხვიტორში, აკაკი წერეთლის სახლ-მუზეუმში დაცული წმინდა ოდიკის თეთრი ქსოვილი, რომელზეც იკითხება ბეჭდური წარწერა: „დაიბეჭდა წმინდა ესე თდიკი საჩხერეს ნებითა და კურთხევით ყოვლად უსამდვლელოესის საიმერეთოს არქიეპისკოპოზის და კავალერის სოფრონიოსის მიერ ჩყებ (1822), იანვრის კ (20)“.¹¹

დასავლეთ საქართველოში, სამ ისტორიულ აღგილტე: ქუთაისში, წესსა და საჩხერეში დაბეჭდილი საეკლესით წიგნების თერთმეტივე გამოცემა დაცულია საქართველოს პარლამენტის ეროვნულ ბიბლიოთეკაში, ესენია:

1. დავითი. ქუთაისი, 1800 წ.
2. სახარება ვნების კვირიაკისა. ქუთაისი, 1803 წ.
3. კურთხევანი. ქუთაისი, 1803 წ.
4. დავითი. ქუთაისი, 1807 წ.
5. ჟამნი. ქუთაისი, 1808 წ.
6. საველრებელი ღვთის მშობლისა. წესი, 1809 წ.
7. ლოცვანი. ქუთაისი, 1810 წ.
8. გამოკრებილი სადღესასწაულო. წესი, 1811 წ.
9. სამოციქულო. საჩხერე, 1815 წ.
10. სახარება. საჩხერე, 1817 წ.
11. სახარება მაგთესი [საჩხერე, 1818]. ფოტოასლი.

რაოდენობრივად ყველაზე ნაკლებია: 1800 წლის „დავითი“ (1 გგგ.), 1803 წლის „ვნების კვირის სახარების“ პირველი ვარიანტი (3 გგგ.), „კურთხევანი“ (3 გგგ.).

წინამდებარე ნაშრომში აღწერილია ჩვენი ეროვნული საგანძუროს ერთი პატარა ნაწილი – დასავლეთ საქართველოს სტამბებში დაბეჭდილი წიგნების 67 ეგზემპლარი, მათგე დაცული მინაწერები, ვარიანტებით და თითოეული მათგანის ამჟამინდელი მდგრადირება. მათ შორისაა „ქართული წიგნის ბიბლიოგრაფიის“ პირველ ტომში საჩხერის სტამბის გამოცემად მიჩნეული „მაგთეს სახარების“ ფოტოასლი, რომლის ერთადერთი, არასრული ეგზემპლარი ივანე ჯავახიშვილის სახ. უნივერსიტეტის ბიბლიოთეკაშია დაცული.

მინაწერებიდან ირკვევა, რომ ზემოღასახელებული წიგნების უმრავლესობა იმერე-თის ეკლესიების საკუთრება ყოფილა. ზოგიერთი მათგანი მოგვიანებით მოხვდა „წერა-კითხვის გამავრცელებელი საბოგადოების“ წიგნად ფონდში. განსაკუთრებულ ინტერესს იწვევს საჩხერელი წერეთლებისა და მღვდლების – ვაშაძეების საოჯახო დინასტიების ნაქონი „ლოცვანის“ ეგზემპლარები, რომლებზეც მფლობელთა ავტოგრაფებია დაცული.

დასავლეთ საქართველოში გამოცემული წიგნების ტყავის ყდები დამშვენებულია ორნამენტული ჩარჩოებითა და ტვიფრული კომპოზიციებით. ამ წიგნთა დაყდევებაში იგრძნობა საუკუნეების სიღრმმიდან მომდინარე ქართული ხელნაწერების შემკობის ტრადიცია და კულტურა.

ტექსტის გაფორმების მხრივ, ეს ლიტერატურა მსგავსებას ავლენს ერეკლე მეფის

11. ქ. წერეთელი. საჩხერის სტამბა.//დროშა. - 1956. - N 10.

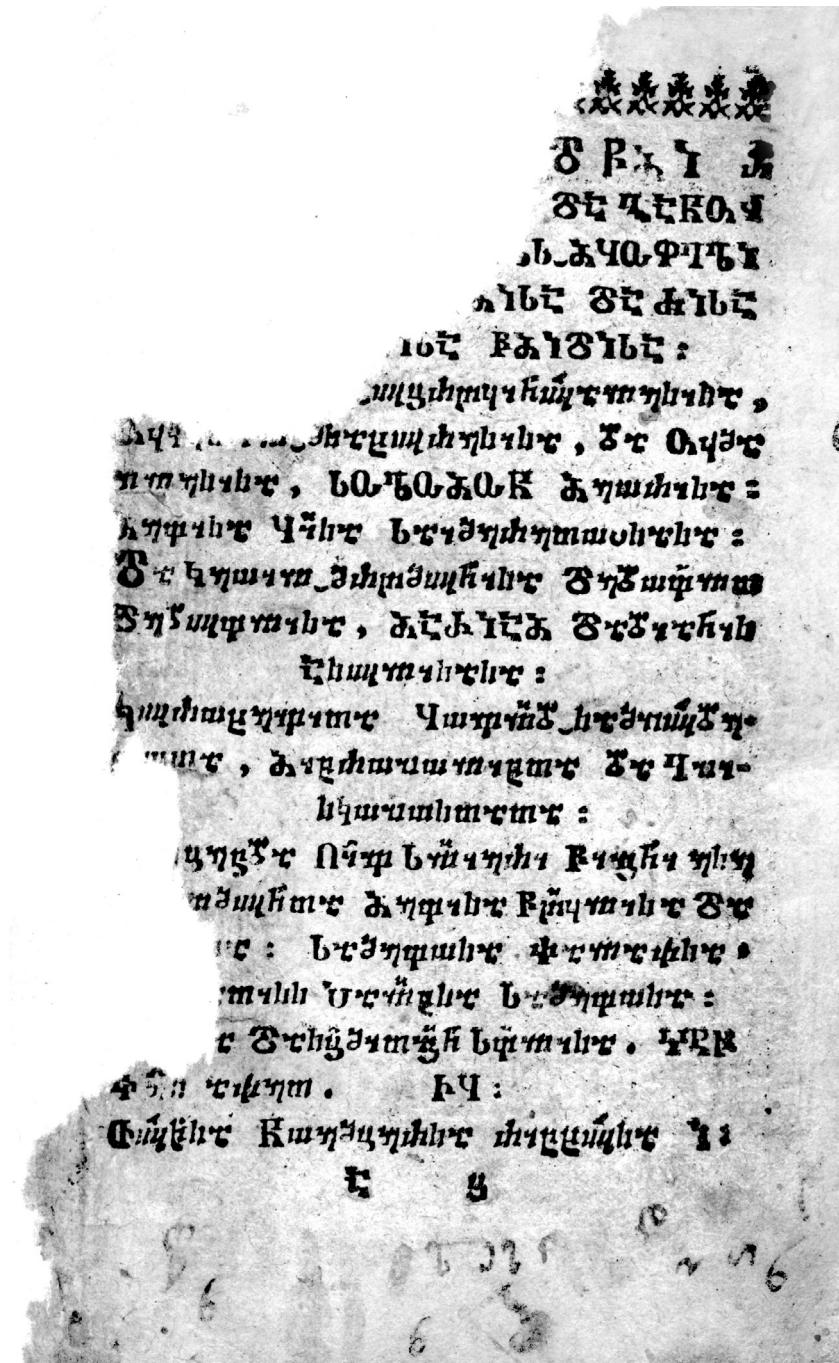
სფამბის წიგნებთან. მხატვრული ელემენტები აქ სადა და თავშეკავებულია. შედარებით მდიდრულადაა გაფორმებული 1815 წელს საჩხერეში დაბეჭდილი „სამოციქულო“, რომელშიც უხვადაა წარმოდგენილი თავსამკბოლოსამკები და კანონიკური გამოცემებისთვის ტიპიური მაცხოვრისა და წმინდანთა გრავიურები. უდავოდ, ქართული წარმომავლობისა ჩანს „დავითნაა“ და „სამოციქულოში“ მთავრული ასოების ფონად გამოყენებული სხვადასხვა შინაარსის კომპოზიციები, რომლებიც გვაოცებენ უშალობით, გამომსახველობითა და ორიგინალური ჩანაფიქრით. ამ წიგნთა მინიატიურული მხატვრობა არაჩვეულებრივი ხერხია ტექსტის შინაარსის უკეთ წარმოსახენად. „გამოკრებილ საღესასწაულოსა“ და „სახარებებში“ მთავრული ასოები მოხატულია მცენარეული ორნამენტებით. ერთი და იმავე თავსართი ასოების გაფორმებაში შეინიშნება ვარიანტულობა, რაც მეტყველებს იმერეთის სფამბების მხატვართა პროფესიონალიზმსა და მაღალ გემოვნებაზე.

მანანა სამაშვილი

卷之三

ଶ୍ରୀମଦ୍ଭଗବତପ୍ରକାଶନ ପରିଚୟ

Ըստ Հայութի, յաջակած 1800 – տաց բարձր լուսական հայութի

დავითნი. – ქუთაისი. – 1800.

$$\mathfrak{J}^8(412) \mathfrak{J}^8 = s^8 - j^8 \mathfrak{J};$$

შრიფტი: ნუსხა-ხუცური, სიმაღლე 10 სტრ. = 45 მმ.; გვერდზე 22 სტრ., ტექსტის ანაწესობი (11x6,7) სმ.

პაგინაცია: ასოებრივი ნუსხურით, გვერდობრივი, მარჯვენა ზედა კუთხეში.
სიგნატურა: ასომთავრულით და ნუსხურით. ქვემოთ, ცენტრში. აკინძულია
8-8 ფერცვლიან რიგეალებად. 4 ფერცველი დანომრილია, მომდევნო ოთხი კი –
დაუნომრავი: ბ°, ბ°, ბ°, ბ°, -----.

ბეჭდება: აქვს კუსტოდები, კოლონტიტული და თავების რიგობითობის აღმნიშვნელი ციფრი.

თავფურცელი:¹² „საბაზო და წმინდა თანა-არსისა და განუყოფელისა, ცხოველს მყოფელისა სამებისა, მამისა და ძისა და სულისა წმინდისა. ღროსა ყოვლად—უბრწყინვალესისა, კეთილ-მსახურესისა და უმაღლესისა სოლომონ მეორისა, მეფისა ყოვლისა საიმერეოობრივისა და კეთილ-მორწმუნისა დედოფალთ დედუფლისა მარიამ დადიანის ასულისასა. კურთხევით ყოვლად—სამღედელოთა მიგროპოლიტთა და ეპისკოპოსთათა. ღაიბეჭდა დეთივ სულიერი წიგნი ესე ფსაღმუნთა მეფისა წინასწარმეტყველისა დავითისა სამეფოსა ქალაქსა ქუთაისს, პალატსა სამეფოსა. წელსა დასაბამითგან სოფლისა გზშ, ქრისტეს აქეთ ჩე (1800), თვესა ნოემბერსა, რიცხვსა 8 (7)“.

ტექსტი:

სიმოვლო წმიდათა შორის გამისა ჩუშნისა ათანასი აღექსანდრიელი პატიარქისა – ე-ი (5-10) გვ.

ანასტასი სანაფრელისა პატრიარქისა დიდისა ანგიოქიისა – ი-ივ (10–14) გვ.

წმიდისა მაქსიმეს თქმულთაგან სარწმუნოებისათვის შემოკლებულყად – ით-კა (15–21) გვ.

ჭიბი კონი ფსალმურისა = 32- ვთ (21-29) აგ.

ଗଠିତ ଉତ୍ତରର ଫଳାନ୍ତରମଧ୍ୟରେ ଅନୁକୂଳାନ୍ତରମଧ୍ୟରେ ଅନୁକୂଳାନ୍ତରମଧ୍ୟରେ

ବ୍ୟାକ୍ ଓ ପ୍ରଦେଶିକୀୟ ପାତ୍ର (୨୧-୩୨) ଏବଂ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ପାତ୍ରଙ୍କାରୀଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ଯୁଦ୍ଧରେ ପାତ୍ରଙ୍କାରୀଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ଯୁଦ୍ଧରେ

კასპიური და სომხური სასახლე და სომხური მარმარილის გადასაცემი.

କୁଣ୍ଡଳ ପାତାରେ ଦେଖିଲୁ କିମ୍ବା କିମ୍ବା କିମ୍ବା କିମ୍ବା କିମ୍ବା

“**ஏன் கூறுவது என்றால் அது பிரபுவின் வாய்தான்**” என்று நீங்கள் ஒரே சொல்ல விரும்புகிறீர்களா?

ლიტერატურული კულტურის საქართველოს მუზეუმი

յծեռեօ ջ-օջ-ռօ (46-/8) օջ.

კახონი დ-ობ-ედ (78-94) გვ.

კახონი ე – ედ-ობ (94–108) გვ.

კანონი ვ-რთ-რკვ (109–128) ვვ.

კანონი ტ – რმე-რნთ (145–159) გვ.
 კანონი თ – რა-როდ (160–174) გვ.
 კანონი ი – როე-რუა (175–191) გვ.
 კანონი ია – რუბ-სიბ (192–212) გვ.
 კანონი იბ – სიბ-სკბ (212–227) გვ.
 კანონი იგ – სკბ-სმა (227–241) გვ.
 კანონი იდ – სმბ-სნე (242–255) გვ.
 კანონი იე – სნგ-სო (256–270) გვ.
 კანონი ივ – სოა-სპგ (171–183) გვ.
 კანონი იბ – სპგ-ტ (283–300) გვ.
 კანონი იშ – ტ-ტიბ (300–312) გვ.
 კანონი ით – ტიგ-ტკთ (313–329) გვ.
 კანონი კ – ტკთ-ტმბ (329–342) გვ.
 მოსეს საგალობლები – ტმბ-ტნბ (342–352) გვ.
 გალობა ანასი – ტნბ-ტნე (352–355) გვ.
 გალობა დ განხორციელებასა უფლისასა დადალებს ამბაკო – ტნე-ტნშ (355–358) გვ.
 გალობა ე ისაია წინასწარმეტყუზლისა – ტნთ-ტდა (359–361) გვ.
 გალობა ვ იონა წინასწარმეტყუზლისა – ტდა-ტდბ (361–362) გვ.
 გალობა ბ ლოცუა წმიდათა სამთა ყრმათა – ტდბ-ტდთ (362–369) გვ.
 გალობა თ წმიდასა დვთისმშობლისა – ტდთ-ტო (369–370) გვ.
 გამოკრებილი ფსალმუნი – ტო-უი (370–410) გვ.

გიორგი პაიჭაძის ბოლოსიგვერბი:¹³ „მებრძანა მათის უმაღლესობის ქრისტეს-მოყუარის ჩვენის ეკემდებარებულის მეფის არჩილის ძის სოლომონისაგან მე, მისა მონასა პაიჭაძე გიორგი მესამბეჭ, გულსმოლენე სურულით საღმრთო ნიჭისა ამის უფასოება მარგარიტისა – სფამბის გამართვა და გაკეთება. და მე მორჩილ ვიქმენ, ვითა საღმრთოსა კეთილ – საქმიერებისა; და წარველ რესეტად მოსკოვს და რომელიც საკმარის სფამბას ესაჭიროებოდა, ყოველივე სრულად და უნაკლულოდ მოვიგ[ა]ნე, საფასითა მისის უმ[ა] ღლესობისათა; და გავაკეთე ქუთათის[ს] ვითა ჯერ იყო, რომელიც არაოდეს ყოფილიყო იმერეთში. და პირველად დავბეჭდე სულთა განმანათლებელი წიგნი ესე ფსალმუნი მეფისა დავითისი, რომელიც სფამბასა და ბეჭდება ამას შინა მრავალს ნაკლელებნებასა აღმოაჩენს. მაგრამ მიზებებიცა მქონდა: პირველი ესე, რომ ბამთარი და ყინული იყო და იმ უამად დაბეჭდვა და მუშაკობა არ იქმნებოდა, მაგრამ რადგან ღვთის – მოყუარეთა იმერთა ერთა ხილვა ჰსურდათ სფამბისა, ამათმა სიყუარულმა აღარ დამაყენა. მეორედ, ვინც მუშაკნი მყავდნენ, ყოველივე გამოუცდელნი იყენენ, და მესამედ, ესე, როგორც სხეუას ქვეყნებში სხეუა და სხეუა ოსტატნი იმყოფებიან, მე თანამემწენი არავინ მყეანდა, და

13. ქუთაისის სფამბის პირველი მუშაკი. გიორგი პაიჭაძის შეს. ინფ. იხ.: ო. კასრაძე: ძველი ქართული ნაბეჭდი წიგნი. - თბ.: საბჭოთა საქართველო, 1973 წ. - გვ. 111 – 112.

ამ მიზგბისათვის გეველრები ყოველთა, მომიტეთ ამისი ნაკლელევანება და ლოცუა ჰყოთ, რათა შემდგომად სტამბისა ამის ნაკლელევანებისა აღსრულებასა დირს მყოს უფალმან მადლითა თქენითა“ – ბოლო გვერდზე.

მესტამბეთა შენიშვნა – ბოლო გვერდზე:

„აღესრულა, დიდება ღმერთსა. თუმსა აპრილს: კ(20), ქრისტეს აქეთ ჩყა (1801). ბედა მხედველობითა ქილიფთართუწეცის როსტომ ნიუარაძისათა: ღრამაფიკისა კანონსა ბედა შესწორებულ იქმნა ფულისის დაბეჭდილს დავითნებედ. როგორც ის იყო, ისე გავმართეთ. სტამბისა ამის ნაკლების შემასრულებელი, დათიკა მესხი.¹⁴ მუშაკთა საღმოთოსა ამის წერილისათა არა მცირედი შრომა გვიჩილავს, ვინადგან გამოუცელნი ვიყავით და მერეთ ბამთარი და ყინული იყო ბეჭდვაშია და რომელიც ნაკლელევანება იხილოთ, ნუ გვწყვეთ ამის მიზგისათქს. ლოცვა ყაფთ ჩვენთქს, რათა შემდგომად უმჯობესაა დირს გვყოს უფალმან მადლითა თქვენითა“.

ბაგრატიონთა გერბი: ორლომიანი, პირველი ვარიანტი.¹⁵ გარშემოწერილობით: „ეფუცა უფალი დავითს, ჭეშმარიტებითა და არა შეურაცხოს იგი ნაყოფისაგან მუცლისა შენისა დავსვა საყდართა შენთა“. მანგიის ირგვლივ წვრილი ასომთავრულით: „განიყვეს სამოსელი ჩემი მათ შორის და კვართსა ჩემსა ბედა განიგდეს წილი“ – თავფურცლის II გვერდზე.

გაფორმება: ლბ (32) გვერდზე, ტექსტის ბოლოს – თაიგული.¹⁶ ყოველი თავის დასაწყისში მრგლოვანი ასოები ჩასმულია ჩარჩოში. ასოების ფონიალ გამოყენებულია სხვადასხვა კომპოზიცია: ყვავილ-ფოთლოვანი ორნამენტი – 94 გვერდზე; ეკლესიებისა და მლოცველთა გამოსახულებები – 61, 109, 112, 192 გვერდებზე; ბიბლიური სიუკეთები – 78, 128 გვერდებზე. გვხვდება ტექსტის გამყოფი ორნამენტის სამი ვარიანტი.

1. PG 1/1764 [1800]¹⁷ – დავითი. – ქუთაისი. – 1800. – წიგნის აკლია: გ–დ (3–4), ლგ–ლვ (33–36) და ბოლო უია–უიბ (411–412) გვერდები.

ყდა: (16x11) სმ., ხეზე გადაკრული შავი ხავერდის.

რესტავრირებულია თეთრი ქადალდით 1974 წლის დეკემბერში.

14. როსტომ ნიუარაძე – ქუთაისის სტამბის ბედამხედველი; დათიკა მესხი – ქუთაისის სტამბის მუშაკი. ამ პიროვნებებს გიორგი პაიჭაძესთან ერთად გარკვეული წვლილი მოუძღვით ქუთაისის ახლადღარსებული სტამბის პირველი წიგნის „დავითის“ გამყოფიში.

15. ბაგრატიონთა საგვარეულო გერბის ტრადიციული, ორლომიანი, პირველი ვარიანტი გვხვდება ქუთაისში დასტამბულ წიგნებში: „დავითი“ - 1800 წ., „სახარება ვწების კურიაკისა“ - 1803 წ., „დავითი“ - 1807 წ. იხ. დანართი III, N 1

ბაგრატიონთა საგვარეულო გერბის ოხმინიაგიურიან კომპოზიციის, რომელიც გამოყენებულია „კურთხევანში“, ჩევნ პირობითად ვუწოდეთ II ვარიანტი, ხოლო მის სახესხვაობის, რომელიც გვხვდება „ქმნას“ და „ლოცვანში“ – III ვარიანტი.

16. იხ. დანართი III, N 2

17. საქ. სახ. წიგნის პალატის ძველი ნომრის მიხედვით, მიჩნეული იყო 1764 წლის ათასასე ამილახვრის სტამბის წიგნად, რაც არ შეეფერება ამ გამოცემის რეალობას. წიგნი 1800 წელს ქუთაისშია დაბეჭდილი.

მინაწერები ფორმაციის წინა გვერდებზე:

1. „ალტერილია აღეილი... ლა ალტერისამერი...“ – პირუკულმა, მხედრულით.
2. „ლაჭითნი. კლ ლაჭითნი უყოვნის ჰლალოჩინი მლულელ სიმონ ელიაზან. № 135“. იქვე: „ეაჭარი ჰიურცი [ჩივაძე]“.
3. „მოსელენერელ იქმნებ ყ[ოვლა]ლ უსამლოლო ჰლალოჩინი ე.“ – უკანა ფორმაციის ცარიელ გვერდზე, მხედრულით. იქვე:
4. „№ 195. მაის[ი], 1884“.

უმნიშვნელო მინაწერებია: თავფურცლის პირველ, 46–47, 101, 172, 178 - 179, 181, 183, 190, 201- 202, 208 - 209, 320, 384 - 385, 390 გვერდების ქვედა არშიებზე.

ბეჭედი: საქართველოს სახ. წიგნის პალატის.

卷之三

A decorative horizontal border consisting of a repeating pattern of small, stylized, black, frog-like creatures.

卷之三

სახარება ვნების კვირიაკისა – ქუთაისი. – 1803.

$$b_3(56) \, g_3 = s^4 - 8^4 \, g_3$$

შრიოფგი: ნესხა-ხუცური, სიმაღლე 10 სტრ. = 50 მმ., გვერდზე 29 სტრ., ტექსტის ანაწყობი (13x7,5) სმ.

პაგინაცია: ასოებრივი ნუსხურით, გვერდობრივი, მარჯვენა ზედა კუთხეში. ბეჭდვისას დაშვებულია მექანიკური შეცდომა – კდ (24)-ის ნაცვლადაა დკ. ეს შეცდომა მეორედია ყოველ გაგებმპლანში.

სიგნატურა: ასომთავრულით და ნებსურით, რვეულებრივი, ქვემთ, ცენტრში. აკინძულია 4-4 ფურცლიან რვეულებად. დანომრილია პირველი ორი ფურცლი, მომდევნო ორი – დაუხომრავი: ა^o, ა^o – –.

ბეჭდვა: მონოქრონული, შავი საღებავით. აქვს კუსტოდები.

ძირითადად თეთრი ქაღალდია გამოყენებული; ბოგიერთ ეგზემპლარში მო (49) გვერდიდან ბოლომდე ტექსტი ნაბეჭდია ცისფერ ქაღალდზე, მაგ.: K 19 399/309; K 19 400/309; K 19 401/309; K 19 402/309; K 19 404/309; FS 4 927; F 1 566/3 მთლიანად ცისფერ ქაღალდზე ნაბეჭდი FS 4 610.

თავფურცელი: „სადიდებლად ყოვლად წმიდისა თანა – არსისა, ცხოველისმყოფელისა და განკუთფელისა სამებისა, მამისა და ძისა და სულისა წმიდისა, ღროსა ყოვლად უბრწყინვალესია, უკეთილ-მსახურესისა და უმაღლესისა სოლომონ მეორისა, მეფისა ყოვლისა საიმერეთოსისა და კეთილ-მორწმუნისა დედოფლისა, მარიამ დადიანის ასეულისასა, კურთხევითა ყოვლად-სამღედელოთა მიტროპოლიტთა და ეპისკოპოსთათა. და დაიბეჭდა წიგნი ესე საღმროთ და სამღედელო სახარება ვნების კვრიად კისა სამეცნისა ქალაქსა ქუთათის, პალატსა სამეცნისა, საფასითა მათის უმაღლესობისათა, ზედა მხედველობითა თავადის სახლო-უხუცის ბურაბ წერეთელისათა.¹⁸ წელთა დასაბამითგან სოფლისა კტია (7311), ხოლო განკორციელებითგან სიცყვსა ღმრთისა ჩყგ (1803). თოუშსა იუნისსა, რიცხუსა იე (15)“.

ტექსტი:

წმიდა დიდსა ხუთშაბათსა. სახარება მატეთესი. ლიტურღიასა ზედა. დასაწყისი რჩ.- გ-ი (3-10) გვ.

წმიდასა დიდსა ხუთშაბათსა. სახარება ფერწო-ბანისა იოანესი. დასაწყისი მდ – ი-ია (10-11) გვ.

სახარება ბ. ყოვლად ფერწთ-ბანისა ითანესი. დასაწყისი მე – ია (11) გვ.

სახარება იბ. წმიდათ ვნებათა, სახარება ა. იოანეს, დასაწყისი მა –

18. წერეთედი ბურან ქაიხოსროს ძე (1747-1823) – წერეთედთა სათავადო სახლის უფროსი, მექრეთის მეფის – სლოვომთხი მეორეს სახლით უცემესი, ქუთაისისა და საჩხერის სტამბების გამგებელი და ერთ-ერთი შემასარგენი.

სახარება გ. წმიდათა ვნებათა მაფთესაგან. დასაწყისი რთ – კდ-კე (24-25) გვ.

სახარება დ. წმიდათა ვნებათა იოანესაგან. დასაწყისი ნო – კე-კშ (25-28) გვ.

სახარება ე. წმიდათა ვნებათა მაფთესაგან. დასაწყისი რიბ – კტ-ლა (28-31) გვ.

სახარება ვ. წმიდასა ვნებასა მარკობისაგან. დასაწყისი აბ – ლა-ლბ (31-32) გვ.

სახარება გ. წმიდისა ვნებისა მაფთესაგან. დასაწყისი რიგ – ლბ-ლდ (32-34) გვ.

სახარება ტ. წმიდისა ვნებისა ლუკასაგან. დასაწყისი რია – ლდ-ლე (34-35) გვ.

სახარება თ. წმიდისა ვნებისა იოანესაგან. დასაწყისი აბ – ლე-ლვ (35-36) გვ.

სახარება ი. წმიდისა ვნებისა მარკობისაგან. დასაწყისი ათ – ლვ-ლბ (36-37) გვ.

სახარება ია. წმიდისა ვნებისა იოანესაგან. დასაწყისი აბ – ლბ (37) გვ.

სახარება იბ. წმიდისა ვნებისა მაფთესაგან. დასაწყისი რიდ – ლბ-ლტ (37-38) გვ.

დაიწყების ქამნი წმიდისა და დიდისა პარასკევისანი. ქამი ა. სახარება მაფთესი. დასაწყისი რი – ლტ-მბ (38-42) გვ.

ქამი გ. სახარება მარკოსისი. დასაწყისი აბ – მბ-მდ (42-44) გვ.

ქამი ვ. სახარება ლუკასი. დასაწყისი რია – მდ (44) გვ.

ქამი თ. სახარება იოანესი. დასაწყისი ნო – მე-მთ (45-49) გვ.

წმიდასა დიდსა პარასკევისა მწერალ. სახარება მაფთესი. დასაწყისი რი – მთ-ნე (49-55) გვ.

სახარება იოანესი... თავი ა – ნე-ნვ (55-56) გვ.

ბოლოსიფევაობა. I ვარიანტი:¹⁹ „მდაბალი არხიმანდრიტი ბაქარია²⁰ ლოცვას გევეღრები ყოველთა მიმართ. რომელმან ვიგულს-მოდეინე მუშაკობად ამისსა, და განვმართე კანონთა ზედა წმიდა ესე სახარება ყოვლითა სიმკაცრითა“.

„ბოძანებითა მათის უმაღლესობისათა მოწოდებულ იქმნა რუსეთით მოსამსახურედ.

და გაეთდა სფამბა ესე კელითა მესტამბე რომანობ ბუბაშვილისათა“.²¹ „დაბგის მმართველობითა და სფამბისა ამის სახმართა ზედა გარჯითა პაიჭაძის გიორგისათა“ (იხ. შენიშვნა N 13).

19. ბოლოსიფევაობის პარველ ვარიანტში (K 19 393/3 09, K 19 394/3 09, FS 4 610) გიორგი პაიჭაძე მოხსენიებულია „დაბგის მმართველი“, ანუ სფამბის თსაგადა, ხოლო რომანობ ბუბაშვილი – „სფამბის გამმართველი“. ბოლოსიფევაობის II ვარიანტში კი ვიორგი პატაძის სახელი ამოცებულია და ნაოჭვამია, რომ ქუთაისის სფამბა მოწყვეტი რომანობ ბუბაშვილის ხელით. იხ. დანართი III, N 4, 5

20. ბაქარია არქიმანდრიტი (ბაქარია გურგენიძე) – გელათის მონასტრის წმ. გიორგის ეკლესიის უკანასკნელი წინამდევარი (არქიმანდრიტი), იმერეთის სფამბების ბედამხელეველი და დამფინანსებული, იქ გამოცემული სასულიერო ლიტერატურის რედაქტორი და „კანონთა ზედა გამმართველი“. წიგნებში ყველგან არის მოხსენებული, როგორც „ფუძიად დიდის მრომის გამწევი და მთხოვნელი მოხსენებისა“ (დ. კარიჭაშვილი. „ქართული წიგნის ბეჭდვის ისტორია“, – თბ.: „სახელმწიფო 1929 წ. – გვ. 110).

21. რომანობ ბუბაშვილი – რაბმაძე ჯერ კიდევ ერეკლე მეორეს მიერ დაარსებული სფამბის, მერე კი – მობლეის ქართული სფამბის გამოცდილი მუშაკი. იმერეთის მეფის, ხოლომონის მიწვევით მოღვაწეობას აგრძელებს ქუთაისში და, ფაქტობრივად გვევლინება იქაური სფამბის „გამმართველად“. (1800–1803 წლებში დაბეჭდილ გამოცემებში – „დავითინი“ და „სახარება ვნების კვირიაკისა“ – ქუთაისის სფამბის პირველ მუშაკად გიორგი პატაძეა დასახელებული. შემდგომ, სხვადასხვა მიზებთა გამო, ეს საქმე გაუგრძელებად რომანობ ბუბაშვილს და, საბოლოოდ, მისი ხელით გამართულდ ქუთაისის სფამბა).

ბოლოსიფყვაობა. II ვარიანტი: „მდაბალიარხიმანდრიტიანქარიალოცვას გეველრები ყოველთა მიმართ, რომელმან ვიგულსმოღვინე მუშაკობად ამისსა, და განვმართე კანონთა ზედა წმიდა ესე სახარება ყოვლითა სიმკაცრითა და დაზგის მშართველობითა“.

„ბრძანებითა მათის უმაღლესობისათა მოწოდებულ იქმნა რესეტით მოსამსახურედ. და გაკეთდა სფამბა ესე კელითა მესტამბე რომანობ ზუბაშვილისათა“.

ბაგრატიონთა გერბი. I ვარიანტი (იხ. შენიშვნა N 15)²² – თავფურცლის მეორე გვერდზე.

გაფორმება: გამოცემის თითოეული გვერდი შემოსაბლვრულია ყვავილწელიანი ორნამენტულიჩარჩოთი. გ(3) და ნე(55) გვერდებზე, ბეჭოთ, ორნამენტებით დამშვენებულ ტრიპტიხზე გამოსახულია ქრისტე ღვთისმშობელთან და იოანე ნათლისმცემელთან ერთად.²³

გ(3), ი(10), იგ(12), კა(21), კმ(28), ლმ(38), მბ(42), მთ(49) გვერდებზე მრგლოვანი ასოები ჩასმულია ჩარჩოში; ფონად გამოყენებულია ნახატის ორი ვარიანტი: ერთზე გამოსახულია ორი წმინდანი, ხოლო მეორეზე – ხელაპყრობილი მლოცველი. ლმ(38) გვერდზე ტექსტის გამყოფი ფოთლოვანი ორნამენტი ცენტრში – ჯვრით.

1. K 19 393/3 09 – სახარება ვნების კვირიაკისა – ქუთაისი. – 1803. – ნვ(56) გვ. – სრული ეგბემპლარი (ბოლოსიფყვაობის I ვარიანტი).²⁴

ყდა: (21x15) სმ., ღია ყავისფერი კოლენკორის, რესტავრირებული. ყუა: იმავე ფერის კოლენკორის.

სარესტავრაციოა ჭიდავა დაზიანებული თითქმის ყველა გვერდი.

როგორც ბიბლიოთეკაში რეგისტრირებულია 1940 წელს.

2. K 19 394/3 09 – სახარება ვნების კვირიაკისა – ქუთაისი. – 1803. – ნვ(56) გვ. – სრული ეგბემპლარი (ბოლოსიფყვაობის I ვარიანტი).

ყდა: (21x15) სმ., ღია ყავისფერი კოლენკორის, რესტავრირებული. ყუა: იმავე ფერის კოლენკორის.

სარესტავრაციოა: ჭიდავა დაზიანებული წიგნის შიდა გვერდები.

ეროვნულ ბიბლიოთეკაში რეგისტრირებულია 1940 წელს.

3. K 19 395/3 09 – სახარება ვნების კვირიაკისა – ქუთაისი. – 1803. – ნვ(56) გვ. – კარგად დაცელი, სრული ეგბემპლარი.

ყდა: (21,5x15) სმ., ახალი რესტავრირებული, ღია ყავისფერი კოლენკორის. ყუა:

22. იხ. დანართი III, N 3

23. იხ. დანართი III, N 6

24. იხ. შენიშვნა N 19, დანართი III, N 4

334 სახარება ვნების კვირიაკისა – ქუთაისი. – 1803. – ნვ (56) გვ. – კარგად დაცული, სრული ეგზემპლარი.

იმავე ფერის კოლენკორის.

ეროვნულ ბიბლიოთეკაში რეგისტრირებულია 1940 წელს.

4. K 19 396/3 09 – სახარება ვნების კვირიაკისა – ქუთაისი. – 1803. – ნვ (56) გვ. – კარგად დაცული, სრული ეგზემპლარი.

ყდა: (21,5x15) სმ., ღია ყავისფერი კოლენკორის, რესტავრირებული. ყუა: იმავე ფერის კოლენკორის.

აკინძვა: დაშვებულია შეცდომები: მთ(49) გვერდიდან მოყოლებული, 56-ე გვერდამდე ფერცლები უკულმაა ჩაკრული ასეთი თანმიმდევრობით: 48-ე გვერდს მოჰყვება: 53 – 54, 51-52 და 49-50 გვერდები.

ეროვნულ ბიბლიოთეკაში რეგისტრირებულია 1940 წელს.

5. K 19 397/3 09 – სახარება ვნების კვირიაკისა – ქუთაისი. – 1803. – ნვ (56) გვ. – კარგად დაცული სრული ეგზემპლარი.

ყდა: (20,5x15) სმ., ღია ყავისფერი კოლენკორის, რესტავრირებული. ყუა: იმავე ფერის კოლენკორის.

ეროვნულ ბიბლიოთეკაში რეგისტრირებულია 1940 წელს.

6. K 19 398/3 09 – სახარება ვნების კვირიაკისა – ქუთაისი. – 1803. – ნვ (56) გვ. – კარგად დაცული, სრული ეგზემპლარი.

ყდა: (21x15) სმ., ღია ყავისფერი კოლენკორის, რესტავრირებული. ყუა: იმავე ფერის კოლენკორის.

სარესტავრაციოა: წიგნის ბოლო ფურცელი.

ეროვნულ ბიბლიოთეკაში რეგისტრირებულია 1940 წელს.

7. K 19 399/3 09 – სახარება ვნების კვირიაკისა – ქუთაისი. – 1803. – ნვ (56) გვ. – სრული ეგზემპლარი.

ყდა: (20,5x15) სმ., ღია ყავისფერი კოლენკორის, რესტავრირებული. ყუა: იმავე ფერის კოლენკორის.

სარესტავრაციოა: თავფურცელი და ა-ბ (1-2) გვერდები.

ა (1) გვერდზე არ ჩანს სიგნატურის აღმნიშვნელი ასოები.

ეროვნულ ბიბლიოთეკაში რეგისტრირებულია 1940 წელს.

8. K 19 400/3 09 – სახარება ვნების კვირიაკისა – ქუთაისი. – 1803. – ნვ (56) გვ. – სრული ეგზემპლარი.

ყდა: (21,5x15) სმ., ღია ყავისფერი კოლენკორის, რესტავრირებული. ყუა: იმავე ფერის კოლენკორის.

სახარება ვნების კვირიაკისა. 1803

რესტავრირებული: ფურცლის კიდეები არათანაბარდაა მოჭრილი ი (10), ია (11), იდ (14) და იე (15) გვერდებზე. იდ (14) გვერდის ზედა მინდორზე ჩამოჭრილია პაგინაციის აღმნიშვნელი ასოებიც. წიგნის ბოგიერთი გვერდი ჭიისგანაა დაბიანებული.

ეროვნულ ბიბლიოთეკაში რეგისტრირებულია 1940 წელს.

9. K 19 401/3 09 – სახარება ვნების კვირიაკისა – ქუთაისი. – 1803. – ნვ (56) გვ. – სრული ეგზემპლარი.

ყდა: (21,5x15) სმ., ღია ყავისფერი კოლენკორის, რესტავრირებული. ყუა: იმავე ფერის კოლენკორის.

რესტავრირებული: კზ (27), კშ (28), კთ (29), ლ (30) გვერდების ქვედა კიდეები ბომაზე მეტადაა დამოკლებული.

ეროვნულ ბიბლიოთეკაში რეგისტრირებულია 1940 წელს.

10. K 19 402/3 09 – სახარება ვნების კვირიაკისა – ქუთაისი. – 1803. – ნვ (56) გვ. – სრული ეგზემპლარი.

ყდა: (21x15) სმ., ღია ყავისფერი კოლენკორის, რესტავრირებული. ყუა: იმავე ფერის კოლენკორის.

წიგნის გვერდები ჭიისგანაა დაბიანებული.

ეროვნულ ბიბლიოთეკაში რეგისტრირებულია 1940 წელს.

11. K 19 403/3 09 – სახარება ვნების კვირიაკისა – ქუთაისი. – 1803. – ნვ (56) გვ. – სრული ეგზემპლარი.

ყდა: (21,5x15) სმ., ღია ყავისფერი კოლენკორის, რესტავრირებული. ყუა: იმავე ფერის კოლენკორის.

რესტავრირებული: კე - კვ (25-26) და ლა-ლბ (31-32) გვერდების ქვედა კიდეები ბომაზე მეტადაა დამოკლებული.

ეროვნულ ბიბლიოთეკაში რეგისტრირებულია 1940 წელს.

12. K 19 404/3 09 – სახარება ვნების კვირიაკისა – ქუთაისი. – 1803. – ნვ (56) გვ. – სრული ეგზემპლარი.

ყდა: (20,5x15) სმ., ღია ყავისფერი კოლენკორის, რესტავრირებული, დალაქავებული. ყუა: იმავე ფერის კოლენკორის.

სარესტავრაციო: ჭიისგან დაბიანებული გვერდები.

ეროვნულ ბიბლიოთეკაში რეგისტრირებულია 1940 წელს.

13. K 19 405/3 09 – სახარება ვნების კვირიაკისა – ქუთაისი. – 1803. – ნვ (56) გვ. – სრული ეგზემპლარი.

ყდა: (21,5x15) სმ., ღია ყავისფერი კოლენკორის, რესტავრირებული. ყუა: იმავე ფერის კოლენკორის.

სარესტავრაციო: ჭიისაგან დაზიანებული გვერდები.

ეროვნულ ბიბლიოთეკაში რეგისტრირებულია 1940 წელს.

14. K 19 406/3 09 – სახარება ვნების კვირიაკისა – ქუთაისი. – 1803. – ნვ (56) გვ. – სრული ეგზემპლარი.

ყდა: (21,5x15) სმ., ღია ყავისფერი კოლენკორის, რესტავრირებული. ყუა: იმავე ფერის კოლენკორის.

თავფერცლის ა-ბ (1-2) გვერდებზე, ქვემოთ არ ჩანს სიგნატურის აღმნიშვნელი ასოები.

ეროვნულ ბიბლიოთეკაში რეგისტრირებულია 1940 წელს.

15. K 20 016/309 – სახარება ვნების კვირიაკისა – ქუთაისი. – 1803. – ნვ (56) გვ. – სრული ეგზემპლარი.

ყდა: (21,5x15) სმ., ღია ყავისფერი კოლენკორის, რესტავრირებული. ყუა: იმავე ფერის კოლენკორის.

ფურცლები ქვედა კუთხეებთან გაცვეთილია.

მინაწერი: „სომანის ზურაბ გვირაბეგი“ – ბოლო, ნვ (56) გვერდზე.

ეროვნულ ბიბლიოთეკაში რეგისტრირებულია 1940 წელს.

16. FS 4 610 – სახარება ვნების კვირიაკისა – ქუთაისი. – 1803. – [6], ნვ (56), [2] გვ. – კარგად დაცული, სრული ეგზემპლარი (ბოლოსიფყვაობის I ვარიანტი).

ყდა: (20,5x16) სმ., ახალი, მუყაობე გადაკრული წითელი ქსოვილის. ყუა: იმავე ქსოვილის.

ჩართული ფურცლები: ყდასა და ა (1) გვერდს შეა ჩაკრულია ექვსი აღუნესხავი გვერდი. წიგნის გვერდები დანომრილია შავი მელნით. ბოლოსიფყვაობასა და ბოლო გვერდს შორისაც ჩართულია ერთი ფურცელი.

მინაწერები:

- „Сие св. Евангелие двадцать святыхъ страстей Христовыхъ. Напечатанный 1803-го года, 15-го июня. Изъ книги Иеромонаха Калистрата Чичуа“.²⁵ – წინა, აღუნესხავ, მეორე გვერდზე, შავი მელნით.
- „Въ Страстей Христовыхъ – въ вторе. Еван. Сказано: раздилма ризы его, метающе

25. კალისტრატე ჩიჩუა (იგ. კალისტრატე მღვდელ-მონასტირი) – XIX ს-ის ბოლოსა და XX ს-ის დასაწყისის საქართველოს საეკლესიო მოღვაწე, ვარძიას მონასტრის მღვდელი. კ. ჩიჩუას ხელმოწერით XIX საუკუნის 80-90-იანი წლების პრესაში არაერთი ისტორიული და ეთნოგრაფიული შინაარსის წერილი გამოქვეყნდა, რომელშიც ავგორი აღწერს სამხრეთ საქართველოს არქიტექტურულ ძეგლებს.

жребий о нихъ, кто что возметъ, Марка глава 15-24. Во время это присутствовало изъ Грузий Еврей „Забулонъ“ и по жребий ризы христовы по пальцу и онъ перевезъ въ Грузий и почиваль в Мцхетскомъ соборе вследствие чего изображено ризы это, и грузинскимъ царемъ служило царскимъ гербомъ; продолженіе 1804 г., какъ это ясно видно изъ сего Евангеля – омѣзъ ხელშერით, აღუნესხავ მეექვსე გვერდზე.
ბეჭედი: „ქმწვევ საბოგადოების“ – წინა აღუნესხავ და ა (1) გვერდებზე.
ეროვნულ ბიბლიოთეკაში რეგისტრირებულია 1940 წელს.

17. FS 4 927 – სახარება ვნების კვირიაკისა – ქუთაისი. – 1803. – ნვ (56) გვ. – კარგად დაცული, სრული ეგზემპლარი.

ყდა: (21,5x15,5) სმ., სადა, ყაფისფერი კოლენკორის. ყუა: შავი კოლენკორის.

ბეჭედი: „ქმწვევ საბოგადოების“ – ა (1), ბ (2), გ (5), თ (9), კა (21), ლბ (37), ნვ (56) გვერდებზე.

ეროვნულ ბიბლიოთეკაში რეგისტრირებულია 1938 წელს.

18. P 1/1803 – სახარება ვნების კვირიაკისა. – ქუთაისი. – 1803. – ნვ (56) გვ. – კარგად დაცული ეგზემპლარი. ზოგიერთი გვერდი ჭირსგანაა დაზიანებული.

ყდა: (20x15) სმ., ნაცრისფერი კოლენკორის. ყუა: მწვანე კოლენკორის.

დანართი: შავი მელნით, მხედრულით გადმოწერილია ამავე წიგნიდან: „სახარება მათესი, ვნებისა, 12“. ხელნაწერი დათარიღებულია 1908 წლით. ქვემთ, ჩარჩოში, რუსულად: „Тифлисъ“. ქვემთ ბეჭედი წარწერით: „Протоієрей Георгий Лазаревич Хелиძე“.

ყოფილ წიგნის პალაფაში რეგისტრირებული იყო 1951 წელს.

სახარება ვნების კვირიაკისა. 1803

ԵՒՑԿԱՑԿՎԿԵՐԸ

ପୁଷ୍ଟିରେ କୁଣ୍ଡଳେ ପୁନଃ ଦୂରେ, କୁଣ୍ଡଳେ କୁଣ୍ଡଳେ
କୁଣ୍ଡଳେ କୁଣ୍ଡଳେ କୁଣ୍ଡଳେ କୁଣ୍ଡଳେ କୁଣ୍ଡଳେ କୁଣ୍ଡଳେ
କୁଣ୍ଡଳେ କୁଣ୍ଡଳେ କୁଣ୍ଡଳେ କୁଣ୍ଡଳେ କୁଣ୍ଡଳେ କୁଣ୍ଡଳେ;

Յանես Կծպարպանակ ուղևունք Օսկեռութեան ձեւըսպահունք
Եւ Յակեռութեան Եօնական Ծովագույնք Աս-
տրունք Եպամփութաւոնք :

Ցա Կղուրու Շամբարձպինչ Ցղցագում, հաւակնէք Ցա-
Ցուին Նսպառնելու :

Կապիտալիստ Վասկո Շահ Արծովակներ Տժդիդունու Հա-
բիւթանակներ , ճշ Անվեհանակներ :

Ծաղկոց Բայրն պատ Նեղութաւ ծա Նէժուպէդրուս ԿՕՆ-
ՀԱՄԱՐ ԵՎ ԵՎ Նեղուպավանք Փառապիւս Փապաւուն . Սէ-
ԿԱՎԱՐ Նեղուպավանք . Նեղուպավանք Տէպան
ՕՆ ԵՎ ՊՈՂԱՎԱՎԱՆՔ :

Պատուի Ծանոթագրությունները . ԿՐԻՔ :
Ամերկայի առաջին Եղբայրության Անդամ . ԲԿՎ :
Առաջին Բազմապեսարք . Կ

კურთხევანი. — ქუთაისი. — 1803.

ფოდ (562) გვ. = ა⁴-ო⁴ ფ.

შრიიფტი: ნუსხა-ხუცური, სიმაღლე 10 სტრ.=50მმ., გვერდზე სტრიქონთა რაოდენობა ცვალებადია: 27-29 სტრ., ტექსტის ანაწყობი (15x12) სმ.

პაგინაცია: ასოებრივი ნუსხურით, გვერდობრივი, მარჯვენა ზედა კურთხეში. გვხვდება შეცდომები: 26-27 გვერდებზე პაგინაცია გარეთა მინდვრის ნაცვლად, გაკეთებულია შიდა მინდორზე, ნაცვლად კვ (26)-ისა დაბეჭდილია ვპ; რობ (117) გვერდის შემდეგ შეცდომით დაბეჭდილია რო (170), რომ (178) გვერდის ნაცვლადაა რპ(180). რმა(141) გვერდის შემდეგ, რმბ(142) გვერდის ნაცვლად დაბეჭდილია რმგ (143). ამის შემდგომ ნუმერაცია გვიჩვენებს ერთი რიცხვით მეტს, ამიტომ პაგინაციის მთხელვით ფოდ (562) გვერდია, რეალურად კი — ფად (561) გვერდი.

სიგნატურა: ასომთავრულით და ნუსხურით, რვეულებრივი, აღნუსხვა ქვემოთ, ცენტრში, აკინძულია 4-4 ფურცლიან რვეულებად. დანომრილია პირველი ორი ფურცელი, ხოლო მეწყვილეები დაუნომრავია: ა°, ა° — -. სიგნატურაში დაშვებულია შეცდომები: ოგ(73) გვერდზე რვეულთა აღრიცხვის მაჩვენებელი ასოები გადანაცვლებულია, ნაცვლად ი°-სი არის ჯერ ნუსხური „ა“, შემდეგ მრგვლოვანი „ი“; ტლ (330) გვერდზე მბ° -ს ნაცვლად გამეორებულია წინა რვეულის მაჩვენებელი მა°.

ბეჭდვა: მონოქრონული, შავი სალებავით. აქვს კუსტოდები და ცვლადი კოლონხიტული.

ქადალდი: FS 3 338-ში უოდ-უპთ (474-489) ფურცლები თეთრია, დანარჩენი — ცისფერი, ხოლო K 237 819/309 ეგზემპლარში მთლიანად თეთრი ქადალდია გამოყენებული.

თავფურცელი: „სადიდებლად ყოვლად-წმიდისა, ერთ-არსისა, ცხოველს-მყოფელისა და განუყოფელისა სამებისა; მამისა და ძისა და სულისა წმიდისა. დროსა ყოვლად უბრწყინვალესისა და უკეთილ-მსახურესისა და უმაღლესისა სოლომონ მეორისა, მეფისა ყოვლისა საიმერეთოსასა და კეთილ-მორწმუნისა დელფილისა, მარიამ დადიანის ასულისასა. კურთხევითა ყოვლად-სამღებლოთა იმერეთისა მიგროპოლიტა და ეპისკოპოსთათ დაიბეჭდა წიგნი ესე საღმთო და სამღებლო კურთხევანი სამეუფოსა ქალაქსა ქუთაისს, პალატსა სამეფოსა, საფასისა მათის უმაღლესობისათა. წელთა დასაბამითგან სოფლისა კტია (7311), ხოლო განხორციელებითგან სიტისა ღმრთისა ჩყგ (1803), თუშსა ნოემბერსა, რიცხუსა ი (10)“.

ტექსტი:

ლოცუა დედაკაცსა ზედა მშობიარესა დღესა პირუშლსა — გ (3) გვ.

ლოცუა აღბეჭდებასა ზედა ყრმისასა, ოდეს მიიღებდეს სახელსა... — ე (5) გვ.

ლოცუა დედაკაცსა ბედა მშობიარესა, მეორმოცესა დღესა შობისასა – ვ (6) გვ.

ლოცუა დედაკაცსა ბედა, რაუამს მუცელი წაუხდეს – ი (10) გვ.

წმიდათა მოციქულთა კრებისაგან კანონი სამგბის ნათლის ცემისა – იბ (12) გვ.

ლოცუა დადგრომისა ბედა კათაკმეველთასა – იგ (13) გვ.

ლოცუა ნათლისა ემბაზთა ბედა – კ (20) გვ.

ლოცუა აღკუშებასა ყრმისასა – ლბ (32) გვ.

წესი, რომელი იქმნების წინდობისა – ლგ (33) გვ.

ლოცუა გურგვნის კურთხევისა – ლგ (37) გვ.

ლოცუა განქსნასა გურგვნისასა დღესა მერვესა... – მთ (49) გვ.

ქორწინებისათვეს გრიგორი ღმრთის-მეტყუელი ბრძანებს... – ნ (50) გვ.

დიდი ვასილი ჰბრძანებს მეოთხესა კანონსა ბედა... – ნ (50) გვ.

მეორისა ქორწინებისათვეს – ნა (51) გვ.

კურთხევა ბეთისა... – ნშ (58) გვ.

კურთხევა მცირისა აიაზმისა – ჟდ (94) გვ.

წესი დიდისა აიაზმისა წმიდასა ღმრთისა განცხადებისა – რშ (108) გვ.

ლოცუა ანაფორის შთაცმისა და კუნკულისა დახურისა – რკგ (123) გვ.

კითხვა მცირისა სქემისა, რომელ არს მანდილი – რკდ (124) გვ.

წესი და განგება წმიდასა და ანგელოსებრივისა სქემისა ... – რლე (135) გვ.

პარაკლისი ღმრთის-მშობელისა აღსარებისა ბედა ცოდვისა – რძა (161) გვ.

ლოცუა სულთ-ბრძოლისა – როთ (179) გვ.

წესი, რომელი აღესრულების ერისკაცსა ბედა შესუბნებულსა – რპე (185) გვ.

შენდობის წიგნი მღედელ-მთავართა მიერ ვისთვაც ენებოს – სკ (220) გვ.

ლოცუა შემდგომად სიკუდილისა შესანდობელი... – სკბ (222) გვ.

ლოცუა და წესი მღედელსა ბედა მიცუალებულსა – სკბ (222) გვ.

წესი, რომელი აღესრულების მონაბონს ბედა აღსრულებულსა – სრგ (263) გვ.

წესი, რომელი აღესრულების ჩჩლისა ბედა აღსრულებულსა – სპგ (283) გვ.

პრძანება წინა-ძლეანვისათვეს მიცუალებულისა წმიდასა შინა დღესა პასუქისა – სკვ (296) გვ.

წესი და განგება პანაშვიდისა ... – ტე (305) გვ.

შემბადება საფუძულებისა... ტაძრისა – ტიშ (318) გვ.

წესი ჯუარის დასადგმელისა – ტკ (320) გვ.

წესი, რომელი აღესრულების შეძრუსათვეს წმიდასა ტრაპეზისა – ტკა (321) გვ.

სხუა ლოცუა კალისტე კოსნგაფინოპოლელ პატრიარქისა მიერ ენკენისათვეს ტაძრისა – ტპე (325) გვ.

წესი ტრაპეზის გარეცხისა წმიდასა და დიდსა ხეთშაბათსა – ტპგ (326) გვ.

ლოცუა ტრაპეზის საბურავის აღჭქდისა – ტპგ (327) გვ.

ტრაპეზის სახურავის გამოცულისათვეს ... – ტლ (330) გვ.

ლოცუა შესუბნებულთა ბედა შესანდობელი, წყევა შეჩებნების მქონებელთა – ტლ (330) გვ.
 წესი და კურთხევა წმიდისა მირონისა წმიდისა და დიდისა ხუთშაბათსა – ტლგ (333) გვ.
 მოსეს მიერ მირონი სარწმუნოებისა – ტლვ (336) გვ.
 კურთხევა ოდიკისა დიდსა ხუთშაბათსა უწინარეს ლიტურდისა – ტლშ (338) გვ.
 ლოცუა სახლის საფუძვლისა დაღებისა – ტმბ (342) გვ.
 ლოცუა შესლუასა ახლისა სახლისასა – ტმბ (342) გვ.
 თქმული ტარასი კოსტანტინოპოლეს პატრიარქისა – ტმგ (343) გვ.
 ამისთვის უკეთე ეკალესია შეგინებულ იქმნას წარმართთა მიერ... – ტმგ (343) გვ.
 ეკალესიასა შინა უკეთე უცნაურად მოკუდეს კაცი... – ტმდ (344) გვ.
 ლოცუა მონაწელისა ბედა – ტმე (345) გვ.
 ლოცუა ყოველსა სწორებისა ბედა – ტმბ (347) გვ.
 ლოცუა საველრებელი სწორებისა... – ტმბ (347) გვ.
 სხუა ლოცუა მასვე ბედა – ტნვ (356) გვ.
 სხუა ლოცუა საველრებელი წინაშე უფლისა – ტმშ (368) გვ.
 ლოცუა შკლთა ყრმათა სწორებისა უძილობისათვს – ტო (370) გვ.
 კაცს რაჟამს სწორება პსჭირდეს რამე – ტობ (372) გვ.
 შედეგი საღმოონისა და სამღდელოონისა ფერხთ-ბანისა – ტობ (372) გვ.
 წესი სულის-წმიდის მოსლვასა კურიაკესა მწერად – ტპ (380) გვ.
 ლოცუა დიგნიისა და დამის-თევისა საველრებელი – ტქთ (399) გვ.
 ლოცუა თესლსა ბედა და დასათესავად – უა (401) გვ.
 ლოცუა კალოსი – უბ (402) გვ.
 ლოცუა პირველის ხილისა – უგ (403) გვ.
 კურთხევა ყურმნისა – უგ (403) გვ.
 ლოცუა დანერგუასა ვენახისასა – უდ (404) გვ.
 ლოცუა სთლობისა ვენახისასა – უდ (404) გვ.
 კურთხევა ახლისა ღვნისა თდეს – უე (405) გვ.
 წესი, რომელი ადესტულების ყანასა ვენაქსა და ბოსფანსა ბედა – უე (405) გვ.
 კურთხევა მარილისა – უი (410) გვ.
 კურთხევა წანდილისა – უია (411) გვ.
 კურთხევა ყუზლისა და კუზლცხისა – უიბ (412) გვ.
 კურთხევა განქსნასა კორცისასა – უიბ (412) გვ.
 ლოცუა სახლია შეგრძნებულსა – უიგ (413) გვ.
 ლოცუა საკირის დაწვა – უიე (415) გვ.
 ლოცუა რაჟამს მოვიდეს ყრმა პსწავლად წიგნისა... – უივ (416) გვ.
 ლოცუა ყრმისა ბედა ავგულის ხმიანსა – უიბ (417) გვ.
 სხუა ლოცუა მისივე – უიშ (418) გვ.
 წესი, უკეთე არა-წმიდა რამე პშთავარდეს ჭურჭელსა ღვნისა თაფლისა და ბეთისასა

— უით (419) გვ.

ლოცუა შეგინებულსა ხუარბალსა — უკ (420) გვ.

ლოცუა სამწყსოსა ზედა — უკა (421) გვ.

ლოცუა აღმოთხრასა ჭისასა — უკბ (422) გვ.

ლოცუა, უკეთუ ვინმე თავით თჯსით კრულ-იყოს — უკბ (422) გვ.

უკეთუ ფიცით კრულ იყოს ვინმე... — უკდ (424) გვ.

ლოცუა წარმდეგად მფუცუტლსა ზედა — უკდ (424) გვ.

ლოცუა შეგინებულის მჭამელისა ზედა — უკე (425) გვ.

ლოცუა ბოროტისა გულის თქმისა — უკე (425) გვ.

ლოცუა შკილობილობისა — უკვ (426) გვ.

ლოცუა ნავის გაკეთებისასა — უკშ (428) გვ.

კურთხევა ბაიასი — უკო (429) გვ.

ლოცუა ბადისა — ულ (430) გვ.

კანონი საველრებელი წინაშე კაცო-მოყეარის ღმრთისა უწმრობისათქს — ულ (430) გვ.

სამოციქულო კათოლიკე იაკობისი — ულვ (436) გვ.

სახარება მათესი — ულვ (436) გვ.

წმისაგან შემშოუართათქს — უნ (450) გვ.

კანონი საშინელისა მისთქს ძრკსა თქმული იოსების მიერ — უნვ (456) გვ.

ლოცუა საშინელისა მის ძრკსა — უოდ (464) გვ.

სხვა ლოცუა საშინელისა მის ძრკსა — უოდ (464) გვ.

სხუა ლოცუა ძრკსათქსვე — უივ (466) გვ.

სამოციქულო ებრაელთა — უოთ (469) გვ.

სახარება მარკოსისა — უო (470) გვ.

კანონი წმიდისა და ერთ-არსისა სამებისა მიმართ... — უო (470) გვ.

სხუა ლოცუა წყლულებასა ზედა სასიკუდინესა — უოთ (479) გვ.

სხუა ლოცუა სნებისათქს ავადმყოფისა — უპა (481) გვ.

ლოცუა საშინელისა ქუხილისა და ელკსა — უპო (489) გვ.

ლოცუა ავის ქარისა და ლელკსათქს ბლკსა — უჟ (490) გვ.

ლოცუა საველრებელი ყოვლისა ლიგანიისათქს — უქბ (492) გვ.

კანონი და ლოცუა ყოვლად-წმიდისა ღმრთის მშობლისა — უჟე (495) გვ.

სამოციქულო ეფესელთა — ფბ (502) გვ.

სახარება ლუკასი — ფბ (502) გვ.

ლოცუა სანაფრელისა ფილადელფოს მიტროპოლიტისა მიერ თქმული — ფგ (503) გვ.

სხუა ლოცუა მოსლეკსათქს ზედა წარმართთასა — ფვ (506) გვ.

ლოცუა პატრიარქისა კალისტეს მიერ თქმული ვნებისათქს ერისა — ფი (510) გვ.

სხუა ლოცუა მისთქსვე — ფიბ (512) გვ.

ლოცუა ამისთქსვე და სხუათათქსცა სენთა — ფიდ (514) გვ.

სხუა ლოცუა ქრისტეს-მოყეარეთა ერთათვის – ფიქტურული გვ.
 სხუა ლოცუა მეფეთა და მეფებისა მისთათვის – ფიქტურული გვ.
 ლოცუა მეფოდი კოსტანტინეპოლის პატრიარქისა მიერ – ფიქტურული გვ.
 სხუა ლოცუა დ. ამისავე – ფიქტურული გვ.
 წესი მოქმედებისა – ფიქტურული გვ.
 სამოციქლო კორინთელთა – ფიქტურული გვ.
 სახარება ლუკასი – ფიქტურული გვ.
 თუ ვითარ ჯერ-არს შეწყნარება – ფიქტურული გვ.
 აღწერა უსრულესივე თუ ვითარ ჯერ არს შეწყნარება – ფიქტურული გვ.
 წესი, რომელი იქმნების მოქცევასა ბედა – ფიქტურული გვ.
 განწესება სულის მოხსენებისა – ფიქტურული გვ.
 უკეთე მღვდელმან თვისი მეუღლე არ აზიაროს – ფიქტურული გვ.
 რომელსა დღესა იქმნების ანუ არა მიცუალებულისა სულის მოქსენება – ფიქტურული გვ.
 ვითარ ჯერ-არს სულის-მოქსენება – ფიქტურული გვ.
 საძიებელი – ფიქტურული გვ.

ბოლოსიგყვაობა: „სტამბის უხუცესობითა თავადის სახლთუხუცესის ბურაბ წერეთელისათა, განმგებელი და ბედა მხედველი სტამბისა ამის მდაბალი არხიმანდრიტი ბაქარია ლოცვას გევედრებით ყრმათა მიერ აღმომკითხულთა, რომელი კორციელად დაგვჭმელ მუშაკობითა და მმართველობითა და თვთ ღრამაზიკისა კანონსა ბედა განმართულთა, ხელითა მესტამბე რაზმაძე რომანის ბურაბაშვილისითა“.

ბაგრატიონთა გერბი: მეორე, ოთხმინიაზიურიანი ვარიანტი.²⁶ – ბ(2) გვერდზე.

გაფორმება: სადა, ა(1) გვერდზე ტექსტის თავსამკი ფოთლოვანი ვინიეტი, ცენტრში – ჯვრით. გვხვდება ტექსტის გამყოფის ოთხი ვარიანტი. გ(3) გვერდზე: სამების გრავიურა.

1. FS 3 338 – კურთხევანი. – ქუთაისი. – 1803. – ფიქტურული გვ. – სრული, კარგად დაცული ეგზემპლარი.

ყდა: (21x16,5) სმ., ყავისფერი ტყავის, გაცვეთილი, მოგვიფრული ორხაზოვანი ჩარჩოთი, ჩარჩოთა შორის – ყვავილწნული. ცენტრში – ფოთლოვანი სამკი. ყდის უკანა მხარე მოჩარჩოებულია განსხვავებული, უფრო დიდი ბომის ყვავილოვანი ორნამენტით. შემორჩენილია ტყავის ორი შესაკრავი; წიგნს ახლავს მეუაოს შემოსაკრავი. ყეა: დაყოფილია ოთხ ფრაგმენტი, თითოეულ ნაწილში თრმაგი დიაგონალური ხაზებით. კვეთის წერტილებში ყვავილოვანი ორნამენტია.

სარესტავრაციო: ყდა, ყეა და რმდ (154) და ტატ (368) გვერდები.

მინაწერები:

1. „ქ. წმინდა კურთხევანი“ – წინა ფორმაციები, ფანქრით, მხედრულით. იქვე, შავი მელნით,

26. იხ. დანართი III, N 7

სხვა ხელშერით:

2. „გ წიგნი ეიონები უკაცა მლულის ძე, ამილაქის მაჩუქა თავისი, სახლობად. ეგო ნიკოლაძე ანდრიას ძე“. იმავე გვერდზე სხვა უმნიშვნელო მინაწერია. უმნიშვნელო მინაწერებია უკანა ფორმაცის პირველ გვერდზე, ნესხურით. ბეჭედი: „ქმწვებ სამოგადოების“ – ა (1), გ (3), თ (9), ღ (35), გნ (350) და უიბ (412) გვერდებზე.
- ეროვნულ ბიბლიოთეკაში რეგისტრირებულია 1938 წელს.

2. K 237 819/3 09 – კურთხევანი. – ქუთაისი. – 1803. – ფიბ (561) გვ. – წიგნის აკლია: რეთ-სბ (199-202), სგ-სც (203-208), ტვ-ტკა (306-321) და ფიბ (562) გვერდები. ფურცლები დალაქავებულია.

ყდა: (21x14,2) სმ., მუყაობე გადაკრული მომწვანო, ჭრელი ქაღალდის. ყეა: ნაცრისფერი.

სარესტავრაციოა: ყეა, თავფურცელი, იბ-ლბ (17-32), რნდ-რნე (154-155) და ფნშ-ფიბ (558-561) გვერდები. სი-სკ (210-220) გვერდები რესტავრირებულია თეთრი ქაღალდით. წიგნი ფურცლებადაა დამლილი.

ეროვნულ ბიბლიოთეკაში რეგისტრირებულია 1963 წელს.

3. P 2/1803 – კურთხევანი. – ქუთაისი. – 1803. – ფიბ (562) გვ. – სრული ეგზემპლარი.

ყდა: (21x16) სმ., ყავისფერი ტყავის, ცენტრში ოქროსფრად დაფერილი, ამოტვიფრული ჯვრით. ყეა: იმავე ტყავის, დაყოფილი 4 ნაწილად. ცენტრალურ ნაწილში წარწერა მხედრულით: „კურთხევანი“.

ქაღალდი ორი ფერის: ა – უოგ (473) გვერდამდე და ბოლო ფიბ (462) გვ. ცისფერია, უოდ-უპ (474-489) გვერდები – თეთრი.

აკინძვის ხარვეზი: გვერდების თანმიმდევრობა დარღვეულია: 89-90 გვერდებს წინ უსწრებს 91-92 გვერდები, ხოლო 93-94 გვერდებს – 95-96 გვერდები. ბოგიერთი გვერდი რესტავრირებულია თეთრი და ცისფერი ქაღალდით.

სარესტავრაციოა: ნბ-იდ (57-64) და უპბ-უპგ (482-483) გვერდები. წიგნის ფურცლები დალაქავებულია სანთლის ნაღვენთებით.

მინაწერები:

ხუთი მინაწერია მხედრულით წინა ფორმაცის II გვერდზე,

1. „1923 წ. დეკ. 20 სიცხვა... [დასაფლავი]: ერთობლივ სახ... ძე...“

2. „ეიონები (ალჩილა) ელაზუას ძე“.

3. „დასაფლავი: ორი წარ. ცხვარის... მეულე იგანე ელაზუას ძე სიცლაძე“.

4. „1924 წ. 21 [იანვ.] ... ასეული ალექსან. წარ. ძე ცხვარის...“

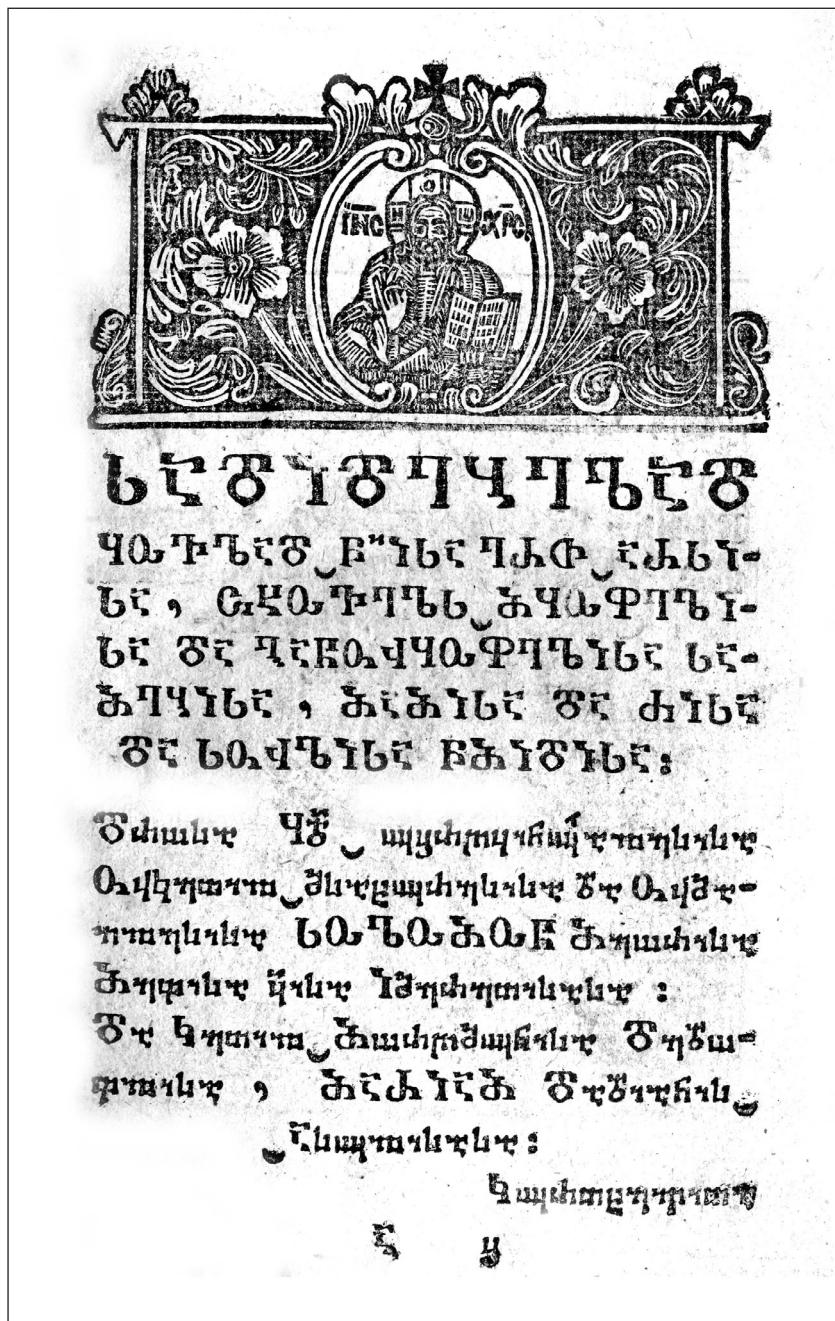
5. „1924 წ. იანვ. 22 დასაფლავი... დიონანას...“

6. „1894 წელს, ოქცომბრის 20-ე მაჩუქა გ წიგნი მამამან ჩემმან მიაწალმოს“

ც[მილ]ის ეი[ორგ]ის უსაქონლი მღვერელ, თონეშე – ფორბაცის ბოლო გვერდზე,
მხედრულით.

უმნიშვნელო მინაწერებია: ი (10), ლე (35), მბ (42), რო (170) გვერდებზე.
ყოფილ წიგნის პალატაში რეგისტრირებული იყო 1951 წელს.

Ըստ մատուցութեան 1807 թագուցեալո

დავითი. – ქუთაისი. – 1807

უოზ (477) გვ. = ო⁸-ლ⁸ ფ.

შრიფტი: ნუსა-ხუცური, სიმაღლე: 10 სტრ.= 50მმ; გვერდზე 18 სტრ., ანაწყობი (11 x 7) სტ.

პაგინაცია: ასოებრივი ნუსხურით, გვერდობრივი, მარჯვენა ბედა კუთხეში. გამოცემაში გვერდების ნუმერაცია იწყება დ (4) გვერდიდან, ე. ი. პირველი 3 გვერდი დაუნომრავია. გვხვდება კორექტურული შეცდომები: იდ(14) გვერდის ნაცვლად დაბეჭდილია და, პე (85) მაგივრადაა ვ (6,) რდ (104) ნაცვლადაა – დრ, რე (105) მაგივრადაა – ერ, ხოლო რტ (108) ნაცვლად – ტრ.

სიგნაცურა: ასომთავრულით და ნუსხურით, ქვემოთ, ცენტრში. აკინძულია 8-8 ფურცლიან რვეულებად. აქედან 4 ფურცელი დანომრილია, ხოლო მომდევნო 4 – დაუნომრავი, მაგ. ბა, ბბ, ბბ, ბა – – – –.

ბეჭდვა: მონოქრონული, შავი საღებავით. აქვს კუსტოდები, კოლონტიფული და თავების რიგობითობის აღმნიშვნელი კოლონციფრი.

ქაღალდი: FS 3 754 და K 13 707/309 ეგზემპლარებმი გამოყენებულია მხოლოდ ცისფერი ქაღალდი; სხვა შემთხვევებში: 1-336 გვ. – ცისფერი, 337-477 გვ. – თეთრი, 401-432 გვ. ცისფერი, 433-478 გვერდებშე – თეთრი ქაღალდი.

თავფურცელი: „სადიდებლად ყოვლად-წმიდისა ერთ-არსისა, ცხოველს-მყოფელისა და განუყოფელისა სამებისა, მამისა და ძისა და სულისა წმიდისა. დროსა ყოვლად-უბრწყინუალესისა, უკეთილ-მსახურესისა და უმაღლესისა სოლომონ მეორისა, მეფისა ყოვლისა იმერეთისასა. და კეთილ-მორწმუნისა დელფინისა, მარიამ დადიანის ასეულისასა. კურთხევითა ყოვლად-სამღებლოთა იმერეთისა მღელელ-მთავართათა დაიბეჭდა ღმრთივ სულიერი წიგნი ესე ფსალმუნთა სამეფოსა ქალაქსა ქუთათისს პალატსა სამეფოსა. წელსა დასაბამითგან სოფელსა პტიე (7315), ქრისტეს-აქეთ ჩყბ (1807), თოუშისა მარტისა, რიცხვესა კვ (26)“.

ტექსტი:

თქმელი დიდისა ვასილისა ფსალმუნთა აღმოკითხვასთვის, სიმოვლო სარწმუნოებისა, კითხვა-მიგება. ტიბიკონი ფსალმუნთა – ე-მბ (5-47) გვ.

დავით წინასწარმეტყუბლისა და მეფისა გალობა – მთ-ტპდ (49-384) გვ.

გალობა ა. მოსესი – ტპ-უივ (385-416) გვ.

გალობა მოსესი მეორისა ჰსჯულისაგან – ტპ-უე (389-505) გვ.

გალობა ვ. იონა წინასწარმეტყუბლისა – უე-უია (405-411) გვ.

გალობა წმიდათა სამთა ყრმათა – უია-უიბ (411-412) გვ.

გალობა თ. წმიდისა ღმრთის-მშობელისა – უი-უივ (415-416) გვ.

ლოცვა წინასწარმეტყუბლისა ბაქარიასი... – უივ-უიბ (416-417) გვ.

გამოკრებილი ფსალმუნი – უიშ-უნბ (418-457) გვ.

წესი მოხსენებისა – უნტ-უოდ (458-474) გვ.

კანონი ლოცვა – უოდ-უოზ (474-477) გვ.

ბოლოსიფცვაობა: „სტამბის უხუცესობითა თავადის სახლოუხუცის ზურაბ წერეთლისათა. კელითა მესტამბე რამმაძე რომანობ ზუბაშვილისათა. სტამბისა ამის მუშაკნი ლოცვით შენდობას გევეღრებით ყოველთა მიერ აღმომკითხველთა, შეცომა თუ რამე იხილოთ წეს გეწყევთ, არამედ ლოცვა მოგვაცენებდით, რამეთუ უცომელობა მხოლოდ ღმრთისადმი მიიწერების, მანო. განმგებელი, მმართველი და ბედამხედველი სტამბისა ამის მდაბალი არხიმანდრიფი ბაქარია, მშრომელი მუშაკობითა, ვითხოვ, რათა მომიხსენებდეთ წმიდათა ლოცვათა შინა თქებზნა“.

ბაგრატიონთა გერბი: I ორლომიანი ვარიანტი – აღუნესხავ პირველ გვერდზე. (იხ.: შენიშვნა N 15, დანართი III, N 3).

გაფორმება: გამოცემის ყოველი ახალი თავის მთავრული ასო გამოსახულია სხვადასხვა სიუკეთერი კომპოზიციის ფონზე, რომლის შინაარსი გოგჯერ შეესაბამება ტექსტის დასაწყისს სფრიქონებში გამოთქმულ აბრს, მაგალითად: მე-15 კანონის მთავრული „ა“ ასოს ფონზე გამოსახულია გვირგვინოსანი მეფე სასწორით ხელში – სახელმწიფოს კანონიერი მართლმსაჯულების სიმბოლო (291 გვ.), შესაბამისი თავის შინაარსი კი იწყება სახარებისეული სიტყვებით: „აღიარებდით უფალსა, რომელი ტკბილ არს, რამეთუ უკვე არს წყალობა მისი...“, ასევე ასო „ჭ“-ს ფონზე გამოსახულია მწოლიარე ავალმყოფი, წინადაღების შინაარსი კი ასეთია: „ჭირსა ჩემსა უფლისა მიმართ დადაღვეყანა“ (340 გვ.). საინტერესო შინაარსის მინიატიურული გრავიურები გვხვდება: რღ (130), რო (170), სბ (202), სღ (260), სოვ (276), ტკა (321), ტმ (340), ტოა (371) გვერდებზე²⁷.

გ [3] აღუნესხავ, უმშ (418) გვერდებზე, ზემოთ, ორნამენტული ვინიეტის ცენტრში – მაცხოვარი; მარცხნიდან მარჯვნივ იკითხება ბერძნული წარწერა – „იესო ქრისტე“ (იხ. თავვერცული); დ (4) გვერდზე თავფურცლის ბოლოსამკია, მშ (48) გვერდზე – დავით წინასწარმეტყველის გრავიურა გარშემოწერილობით: „იმერთ-მპყრობელად ცხებულ მყო სოლომონ დავითიანი, / ვისნი ივასხნა მან ქორცნი, ქალწულებისა მზიანი, / მეფობას მას ეფუვოდ უწყევად ვისი აქ ხაგი მდებარებს დვითიანი, / მისი ვარ გუარ მოდგამობით ტომთაგან ბაგრატიონი“²⁸.

წიგნში გამოყენებულია იმერეთის სტამბის გამოცემებისთვის დამახასიათებელი ორნამენტული თავსამკები და ტექსტის გამოყოფები.

1. K 13 707/2 09 – დავითი. – ჭუთაისი. – 1807. – [6], უოზ (477), [2] გვ. – სრული ეგზემპლარი.

ყდა: (16,5x10) სმ., ყავისფერი ფყავის, მოხარჩოებული, მოტვიფრული გადამკვეთი დიაგონალური ხაზებით, ცენტრსა და კუთხებში ფოთლოვანი ორნამენტებით. ყუა: იმავე

27. იხ. დანართი III, N 8-14

28. იხ. დანართი III, N 15

ყავისფერი ტყავის, დაყოფილი სამ ნაწილად, თითოეულ ნაწილში – ორნამენტები.

რესტავრირებულია თეთრი ქაღალდით.

სარესტავრაცია: ტე (303), ტოე (375) გვერდები.

ჩანართი: წინა ფორმაცია და ძირითად გვერდებს შორის – სამი თეთრი აღუნესხავი ფერცველი

ხელნაწერი: შავი მელნით, მხედრულით აღდგენილია ა (61), რ (100), რივ (116), სტ (207), სტ (208), სწე (255) გვერდების ტექსტი.

მინაწერები:

1. „Княжни Кония Сологоевой, бабушки К. А. Амилахвари“ – წინამორბედის მეორე გვერდზე, ბეჭოთ, შავი მელნით.
2. „Целса 1875 აგვისტოს 16 დღისა პატიოსა სალამოს ჩა სა[ა]თზე ეარიდაიცალა ამინ სოფლით წახურის თაგადის სთან ქოშულოვის მეულე, იმან მღივნის სერეულიძის ასული ჰალესი, ცლის 88. ლერითო, ეანუსერნი მართალთა პეტ ეანისერნეტერნი. დასაფლავი ქალაქის თბილის, სამეტის ულისიაში, ლერის მშობლის საცი ცინ“ – წინა ჩართული ფერცვების მესამე გვერდზე, შავი მელნით, მხედრულით.

უმნიშვნელო მინაწერებია: ბ (2), გ (3), უოშ-უოთ (478-479) და ბოლო აღუნესხავ გვერდებზე.

ეროვნულ ბიბლიოთეკაში რეგისტრირებულია 1940 წელს.

2. FS 4 608 – დავითნი. – ქუთაისი. – 1807. – უოშ (477), [1] გვ. – წიგნს აკლია: აღუნესხავი ა-ბ (1-2), უოე-უოვ (465-466) და ბოლო აღუნესხავი უოთ (479) გვ.

ყდა: (15,3x10,3) სმ., მოყავისფრო მუყაოსი. ყეა არა აქვს.

სარესტავრაცია: ასაკინძია, ყდის ორივე ფრთა, რომელიც მოცილებულია კორპუსს, აღუნესხავი [1-4] და ეე (95) გვერდები; აღსაღენია ყეა.

მინაწერი:

1. „იოანე ქილცავი“ – უოშ [478] აღუნესხავ გვერდზე, შავი მელნით.
2. ვრცელი, მხედრული ხელნაწერია დაზიანებულ და ამოვარდნილ პირველ ფერცველზე (გერბის მეორე მხარეს).

გაურკვეველი მინაწერებია: თავფურცელზე, გ (3), ნე (55), იგ-იდ (63-64), რგ (103), რკე (125), რკშ (128), რიგ (163), რით (169), რპვ (186) გვერდებზე.

ეროვნულ ბიბლიოთეკაში რეგისტრირებულია 1937 წელს.

3. K 13 425/2 09 – დავითნი. – ქუთაისი. – 1807. – უოდ (464) გვ. – წიგნს აკლია: ა-იბ (1-12), იე-ივ (15-16), მბ-მბ (47-48), პე-პბ (85-92), უთ-რიშ (99-118), რკგ-რმდ (123-144), რნთ-რა (159-160), რიგ-რივ (163-166), როა-როდ (171-174), სა-სტ (201-208), სიბ-სკვ (217-226), სოგ-სპდ (273-284), ტით-ტკ (319-320) და უოე-უობ (465-477) გვერდები.

ყდა: (16,5x10) სმ., ხეზე გადაკრული ყავისფერი ტყავის, გაცვეთილი და დაბიანებული ორსავე ფრთაბეჭ. წინა ნაწილზე შემორჩენილია მეტალის ორი სამაგრო.

სარესტავრაციო: დაშლილია მთლიანად, ყუა არა აქვს. ბოგიერთი გვერდი რესტავრირებულია თეთრი ქაღალდით.

ეროვნულ ბიბლიოთეკაში რეგისტრირებულია 1940 წელს.

4. K 57 034/2 09 – დავითნი. – ქუთაისი. – 1807. – ე (5)-უოზ (477), [2] გვ. – წიგნს აკლია: რნბ (158)-რაგ (163) და სპო (289)-ტდ (304) გვერდები.

ყდა: (14x8,5) სმ., ყავისფერი ტყავის, მოხარჩოებული, მოტვიფრული გადამკვეთი დიაგონალური ხაზებით, ცენტრსა და კუთხეებში ფოთლოვანი ორნამენტებით. ყუა: ყავისფერი ტყავის.

სპო (289)-ტდ (304) გვერდებს შორის ნაკლული ტექსტი აღდგენილია ქუთაისში 1800 წელს დაბეჭდილი დავითნის ფურცლებით (253-288 გვერდები).

რესტავრირებულია თეთრი ქაღალდით.

მინაწერები :

1. „მღვდლის ოქტომბრის შეილები დაიწალა ეიორები და ელისატელი მასწავლის 12-ი და 13-ი 1863-ის დღეს“. შავი მელნით, მხედრულით. იქვე, იმავე ხელწერით:
2. „ინუო გამნის კოსხა ჩივი (1868)-ის წელს 10-ი დღეს კოსტანციიდან ლერთო, მის ეულისკული ეაქოს და ეალიდოს“. იმავე გვერდზე, ქვემოთ:
3. „გინც ეს დაწითნი მოივაროს, გაუსტინებ წმინდა ეიორები“. ეროვნულ ბიბლიოთეკაში რეგისტრირებულია 2009 წელს.

5. FS 3 754/09 – დავითნი. – ქუთაისი. – 1807. – [6], [2] გვ. – სრული, კარგად დაცული ეგზემპლარი.

ყდა: (16x10,2) სმ., სადა, ყავისფერი ტყავის. ყდის ორივე ფრთაბეჭ. – ორნამენტებიანი ჩარჩო კუთხეებში ამოგვიფრული ყვავილებით. ყუა: იმავე ფერის ტყავის, დაყოფილი 6 ნაწილად, თითოეულ დანაყოფში დახვეწილი მცენარეული ორნამენტებით. ცენტრში – მშის მსგავსი ტვიფრი. ფურცელთა შემონაჭერი მოოქრულია.

სარესტავრაციოა: ტიე-ტივ (315-316) გვერდების ქვედა ნაწილი.

მინაწერი:

1. „წელი 1812-ის 13-ი ეს დაწითნი მომილოცა უფალმა ასიმანდრიცმა კავალერიანმა გალერიანები თავადმა ახაძიძემ, ჩემის სახელის ლერ. გაძირების წინამდლაპივის – [მისობლიდე], სამელისაც უმღაბლესად გმალობა“ – ყდაზე დაკრულ ფორმაციებების შავი მელნით.
- ბეჭედი: „ქმნებ საბოგადოების“ – ფორმაციის წინა გვერდზე.
- ეროვნულ ბიბლიოთეკაში რეგისტრირებულია 1937 წელს.

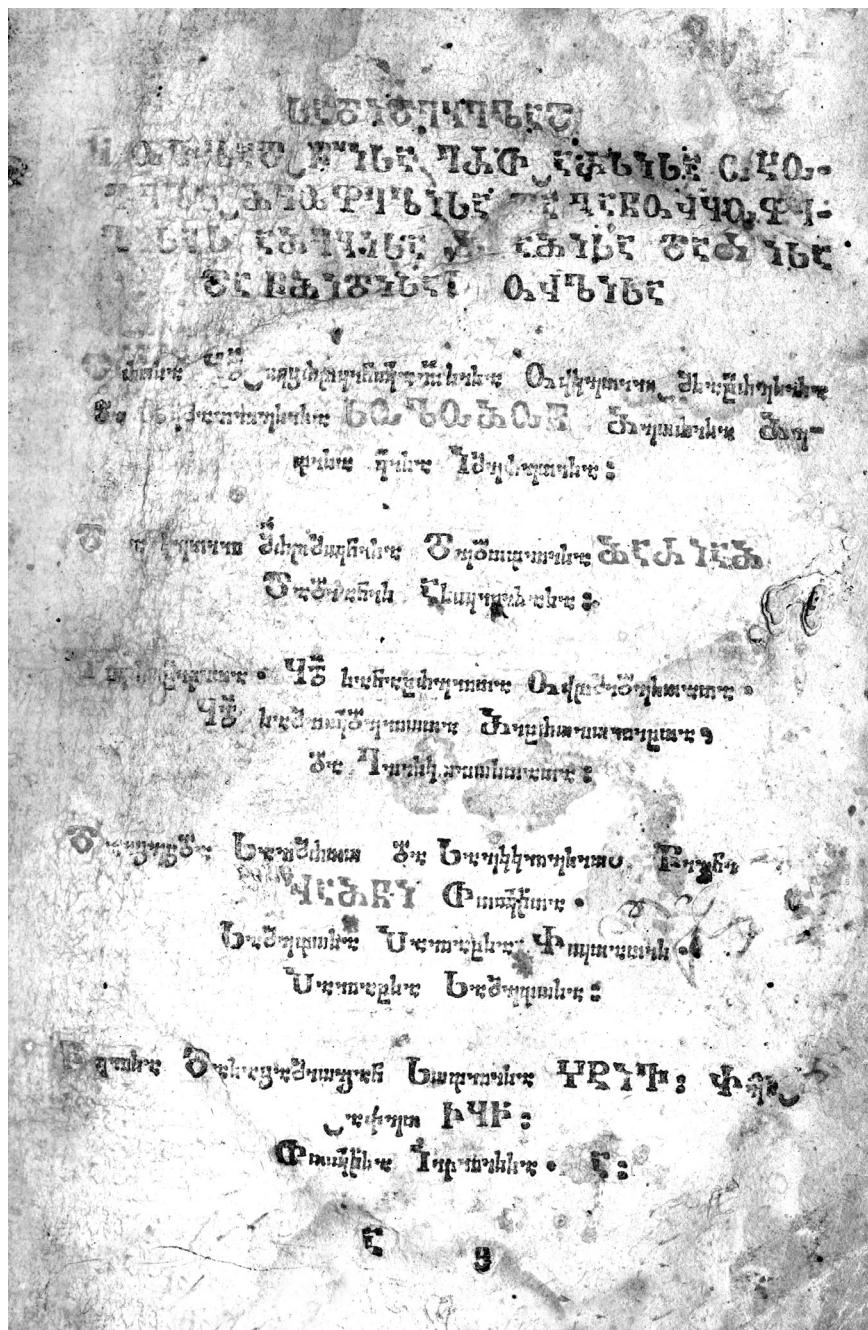
6. P 1/1807 – დავითნი. – ქუთაისი. – 1807. – გ (3)-უობ (477), [2]გვ. – წიგნს აკლია: გ (5)-გ (6), მბ (47)-ნგ (53), რმგ (143)-რმდ (144) გვერდები.

ყდა: (15x10) სმ., ნაცრისფერი კოლენკორის. ყუა – იმავე მასალის.

ჩანართი: მვ (46)-მბ (47) გვერდებს შორის ჩართულია 2 ხელნაწერი ფურცელი.

ფურცლები რესტავრირებულია თეთრი ქაღალდით.

յամնօ. ქյտաօსօ, 1808 – თօջօնքաբառաց գաղտնական համար 1808 թվականի դեկտեմբերի 15-ին գրած է այս պատճենը:

ქამნი. – ქუთაისი. – 1808.

ფპდ (584) გვ. = $\delta^4 \delta^4$; δ^8 -ლტ⁸ფ.

შრიფტი: ნუსხა-ხუცური, 10 სტრ. = 50 მმ., გვერდები – 27 სტრიქონი; ტექსტის ანაწყობი (14,5x9,2) სმ.

პაგინაცია: ასოფებრივი ნუსხურით, გვერდობრივი, მარჯვენა ზედა კუთხეში. გამოცემაში პირველი 5 გვერდი არ არის დანომრილი, გვერდთა აღრიცხვა იწყება

ვ (6) გვერდიდან. მექანიკური შეცდომები მეორდება ყველა ეგზემპლარში, მაგალითად: ს (8)-ის მაგივრად დაბეჭდილია დ (4), კბ (22) და კგ (23) გვერდებზე – ბკ და გკ, ფბ (502) გვერდის ნაცვლად არის მხოლოდ ბ.

სიგნაცია: ასომთაგრული და ნუსხური, რვეულებრივი, ქვემოთ, ცენტრში. აკინძელია 4-4 და 8-8 ფურცლიან რვეულებად. პირველ შემთხვევაში ორი ფურცელი დანომრილია, ორი კი – დაუნომრავი: ა^ა, ა^ბ–. მეორე შემთხვევაში პირველი 4 ფურცელი დანომრილია, მეწყვილე 4 – დაუნომრავი: ლ^ა, ლ^ბ, ლ^გ, ლ^დ – – – –.

ბეჭდვა: პოლიქრონული, შავი და წითელი საღებავებით.

ქაღალდი: გამოცემაში ვხვდებით ქაღალდის გამოყენების ორ ვარიანტს: I – მთელ გამოცემაში გამოყენებულია თეთრი ქაღალდი, II – ფოზ-ფპდ (576-584) გვერდები – ცისფერ ქაღალდებზე.

თავფურცელი: „საღიღებლად ყოვლად-წმიდისა, ერთს-არსისა, ცხოველს-მყოფელისა და განუყოფელისა სამებისა, მამისა და ძისა და წმიდისა სულისა. ღროსა ყოვლად-უბრწყინუალესისა, უკეთილ-მსახურესისა და უმაღლესისა სოლომონ მეორისა, მეფისა ყოვლისა იმერეთისა და კეთილ-მორწმუნისა დელფილისა მარიამ დადიანის ასულისასა. კურთხევითა ყოვლად სანატრელთა უწმინდესთათა, ყოვლად სამღედელოთა მიტროპოლიტთა და ეპისკოპოსთათა. დაბეჭდი საღმთო და საეკლესიო წიგნი ქამნი თოუშითა სამეუფოსა პალატსა ქუთათისს, პალატსა სამეფოსა, წელსა დასაბამითგან სოფლისა კტივ (7316), ქრისტეს აქეთ ჩყმ (1808), თოუშისა ივლისსა ა (1)“.

ტექსტი:

ქამნი ძალითა დმრთისათა – ე (5) გვ.

იწყების ქამნი შეაღამისა – 8 (7) გვ.

დაწყება შაბათისა შეაღამისა – კთ (29) გვ.

შეაღამის ქამნი კურიაკისა – ლტ (38) გვ.

დასაწყისი ცისკრისა უკეთე იყოს დიდ-მარხუა – მბ (42) გვ.

გალობა პირუწლი თქმული... მოსესი – ნტ (58) გვ.

გალობა მეორე მოსესი – იდ (60) გვ.

გალობა მესამე ანნასი – იდ (64) გვ.

გაღობა მეოთხე – აე (65) გვ.
 გაღობა მეხუთე – აბ (67) გვ.
 გაღობა მეექუსე – ატ (68) გვ.
 გაღობა მეშვე – ათ (69) გვ.
 გაღობა მერვე – ობ (72) გვ.
 გაღობა ღმრთის-მმობელისა – ოფ (73) გვ.
 გაღობა მეცხრე – ოდ (74) გვ.
 ეს არსების ხაფი ბერძენი არა აქუსთ, ქართლში თქმულია და ამისთვის არ დავაგდევით – ოე (75) გვ.
 კამნი პირუტლი მზისა – კა (91) გვ.
 შედეგი პირუტლისა კამნისა – კბ (97) გვ.
 კამნი მესამე – რ (100) გვ.
 შედეგი მესამისა კამნისა – რე (105) გვ.
 კამნი მეექუსე – რთ (109) გვ.
 შედეგი მეექუსისა კამნისა – რიდ (114) გვ.
 განგება საღილისა კამნისა – რიბ (117) გვ.
 ყოვლად წმიდისა ნაწილისა – რლბ (132) გვ.
 კამნი ცხრა კამნისა – რლდ (134) გვ.
 შედეგი ცხრა კამნისა – რლთ (139) გვ.
 დაწყება მწუხრისა – რმბ (142) გვ.
 დაწყება დიდის სერობისა – რნე (155) გვ.
 დაწყება მცირისა სერობისა – რპვ (186) გვ.
 თთუტია მეტყეუტლებანი წმიდათათვს... თთუტსა სეკლემბერსა – რქშ (198) გვ.
 თთუტსა ოკლომბერსა – სკთ (229) გვ.
 თთუტსა ნოემბერსა – სნთ (259) გვ.
 თთუტსა დეკემბერსა – სპბ (287) გვ.
 თთუტსა იანუარსა – ტიგ (313) გვ.
 თთუტსა ფებრვარსა – ტმა (341) გვ.
 თთუტსა მარტსა – ტნთ (359) გვ.
 თთუტსა აპრილსა – ტოე (375) გვ.
 თთუტსა მაისსა – ტქა (391) გვ.
 თთუტსა ოუნისსა – უიბ (412) გვ.
 თთუტსა ოულისსა – ულდ (434) გვ.
 თთუტსა აგვისტოსა – უნშ (458) გვ.
 ტროპარნი და კონდაკნი მარტუათა – უპდ (484) გვ.
 ტროპარნი და კონდაკნი აღდგომისანი – ფშ (508) გვ.
 საგაღობელი ესე ცისკრად შემდგომად ნეტარ-არიანისა – ფიგ (513) გვ.

ყოველთა კურიაგეთა –ფიფ (515) გვ.

ტროპარნი და კონდაკნი მსგეფსისანი – ფიფ (516) გვ.

სხუა საგალობელი – ფი (520) გვ.

ტროპარნი ღეთის მშობლისანი – ფიპ (521) გვ.

სახარებანი აღდგომისანი – ფნბ (552) გვ.

ბოლოსიფუვაობა: „სტამბის უხუცესობითა თავადის სახლთუხუცესის ზურაბ წერეთელისათა, კელითა მესტამბე რამმამე რომამთო ბუბაშკლისათა. სტამბისა ამის მუშაკნი ლოცვი შენდობას გევველრებით ყოველთა მიერ აღმომკითხველთა, შეცდომა თუ რამე იხილოთ, ნუ გუწყევთ, არამედ ლოცუით მოგვხსენებდეთ. ღმერთო, შეიწყალე ყოვლითურთ მმართველი სტამბისა ამის არხიმანდრიფი ბაქარია“.

ბაგრატიონთა გერბი: ოთხმინიაგიურიანი, III ვარიანტი²⁹ (გამოყენებულია ლოცვანში), – ბ (2) გვერდზე. ჩასმულია ყვავილებიან ჩარჩოში.

გაფორმება: დ (4) გვერდზე – მაცხოვარია გამოსახული. იქვე, ბერძნულ ენაზე: „იესო ქრისტე“.³⁰ გრავიურის ქვემოთ: „აღიღეთ უდელი ჩემი თქვენ ზედა და ისწავეთ ჩემგან, რამეთუ მშკდ ვარ და მდაბალ გულითა და ჰპოოთ განსუსნებამ სულთა თქვენთა“. მინიაგიურა მოთავსებულია ყვავილოვან ჩარჩოში წარწერით : „იესო ქრისტეო, ძეო ღმრთისაო, შემინდე მე, ცოდკლი ბაქარია“.

ე (5) და ტმა (341) გვერდებზე, ტექსტის თავზე – ორნამენტული ვინიეტი ცენტრში ჯვრით. ასომთავრული ასოები და ბოგიერთი ადგილი თვალსაჩინოების მიზნით დაბეჭდილია წითელი საღებავით. ადგილ-ადგილ გამოყენებულია სამკები. რუს-უკგ (196-483) გვერდებზე ტექსტი „თთუშთა“ ჩასმულია ჩარჩოში. ფიგ (563) გვერდზე, ტექსტის ბოლოს – ბაქარია არქიმანდრიფის გერბი გარშემოწერილობით: „ლოცვასა გვერდი ყოველთა მდაბალი არხიმანდრიფი ბაქარია“ (იხ. შენიშვნა N 20)³¹.

1. FS 3 010 – ქამნი. – ქუთაისი. – 1808. – ფნბ (582) გვ. – წიგნს აკლია: ფპგ-ფპდ (583-584) გვერდები.

ყდა: (19,7x14) სმ., ხეზე გადაკრული ყავისფერი ტყავის, სამ ნაწილად დაყოფილი ორმაგხაბოვანი ჩარჩოთი. თითოეულ ნაწილში სხვადასხვა სახის ორნამენტებია: ცენტრალური ნაწილის კუთხეში ყვავილებია ამოგვიფრული, შუაში – აღმოსავლური სტილის არაბესკა. ყდის უკანა მხარეს შერჩენილი აქვს ტყავის ერთი შესაკრავი. ყუა – დაყოფილი ხუთ ფრაგმენტად. ფურცელთა შემონაჭერი დაფერილია წითლად, წიგნს ახლავს მუყაოს ახალი შემოსაკრავი.

29. იხ. დანართი III, N 16

30. იხ. დანართი III, N 17

31. იხ. დანართი III, N 18

მინაწერები:

1. „Г. Сулханова“ – წინა ფორმაციები.
 2. „ზენასა შუბჩილერისა მასუნინამ ლაუცურუნ ქუყანა და კორცი ... ასა მეგრითა ამასა ცოდლისათა ანელოსთა ცხოვრება მინღ[ჭ]ა. ეალიცალ[ა] სახელი ნებარი, ჩუბჩინა ... ქისცეს ლმერთის ჩურ ყოველთათუ“ – უთ (409) გვერდზე, მხედრულით.
 3. „...გაზანის ლუთის მპოძლისა“ – სხ (250) და ულმ (438) გვერდებზე, შავი მელნით, გაკრული ხელით.
- უმნიშვნელო ქართულ – რუსული, გაურკვეველი მინაწერებია წინა ფორმაციის მეთრე გვერდზე, შავი მელნით.
- ბეჭედი:** „ქმწვევა საბოგადოების“ – ა (1), გ (3), ე (5), ბ (7), თ (9), იბ (17), რნგ (153), ტკთ (329) და ტდა (361) გვერდებზე.
- ეროვნულ ბიბლიოთეკაში რეგისტრირებულია 1937 წელს.

2. K 19 407/3 09 – ქამნი. – ქუთაისი. – 1808. – ფპდ (584) გვ. – წიგნს აკლია: რეგ-რედ (193-194), ფე-ფმ (505-508), ფიზ-ფნბ (517-552) გვერდები.

ყდა: (19x13) სმ., ღურჯი კოლექტორის. ყეა: იმავე მასალის.

სარესატავრაციო: გ-დ (3-4), ია-იდ (11-14), მგ-მდ (43-44), ნგ-ნშ (57-58), ვე-ვდ (65-74), რია-რიდ (111-114), რმბ-რნ (147-150), რუა-რუბ (191-192) გვერდები. პე-პვ (25-26) გვერდებზე ტექსტი ერთ ადგილის დამწვარიდ და აღდგენილია ხელით.

მინაწერი:

1. „გი წიენი ქუცის ყდაშნისი ეა...“ – წ (8) გვერდზე, ქვედა არშიაბე, შავი მელნით, ხელრთვით, ბოლომდე გაურკვეველი მინაწერი მხედრულით.
2. „გამნი ქუცის ყდაშნისი ასი“ – ნთ (59) გვერდზე, ქვემოთ, იმავე ხელწერით.
3. „ეიონე ჩამიზიანი“ – ბოლო, ფპდ (584) გვერდზე, მინდორზე, შავი მელნით. იმავე გვერდის ბედა არშიაბე:
4. „გი გამნი ისწაულა ე... ჩამიზიანი“.

გაურკვეველი მინაწერებია: ნშ (58), იგ (63), იე (65), იბ (68), რობ (172), ტლვ (336), ფდ (504) გვერდებზე.

ეროვნულ ბიბლიოთეკაში რეგისტრირებულია 1940 წელს.

3. K 51 143/2 09 – ქამნი. – ქუთაისი. – 1808. – ფპდ (584) გვ. – წიგნს აკლია: ფიუ-ფოვ (565-576) გვ.

ყდა: (19,5x12) სმ., ხეზე გადაკრული ყავისფერი ტყავის, გაცვეთილი ორნამენტებით. უკანა მხარეს შემორჩენილია ტყავის ორი შესაკრავი. ფორმაციად – ცისფერი ქადალდი. ყეა: იმავე ფერის ტყავის, დაყოფილი ოთხ ნაწილად. ყეის თავსაკრად გამოყენებულია შავ-წითელი მონარი. ყდის წინა ფორმაციებიდან დაკრულია ამავე გამოცემის ა-ბ

(1-2) გვერდები. ფოთ-ფპ (579-582)) გვერდებზე დაბიანებული ტექსტი აღდგენილია შავი მელნით, ხუსტურითვე. ხელნაწერი ტექსტი გადაღის უკანა ფორმაციის პირველ გვერდზე. ფურცელთა არათანაბარი დაჭრის გამო დარღვეულია წიგნის პროპრეცია.

სარესტავრაციოა: კე-ნვ (25-56) და ფლვ-ფპ (536-584) გვ.

მინაწერები:

1. „Григоръ Дж...господи“ – ბ (2), ყდაზე ფორმაცია დაკრულ გვერდზე, ბაგრატიონთა გების ქვეშ, შავი მელნით.
 2. „*γῆ ἡ αὐτὸν [γῆμον]* τελέσθη ὅτι τὴν μὲν γῆν μοικάλων [μονάρχην] ...“ რპდ (184) გვერდზე, მარცხენა არშიაზე, შავი მელნით, ამომქრალი, ბოლომდე გაურკვეველი მინაწერი მხედრულით. იქვე:
 3. „*χεῖρι μὲν τελέσθη*“.
 4. „*αὶ οὐλὴν θούμον μονάρχην*“ – უნე (455) გვერდზე, მარჯვენა მინდონზე, შავი მელნით.
 5. „*γῆ ἡ αὐτὸν γῆμον* ὥπλον τελέσθη“ – ფპ (580) გვერდზე, ქვემოთ, შავი მელნით, გაკრული ხელით.
 6. „*κύνας* (1851), ოქლომჭილ *κύνα* (20) ლაიტა *μηλοφονία*“ – უკანა ფორმაციის პირველ გვერდზე, შავი მელნით. იქვე მიწერილია რიცხვები. ქვემოთ, წინა მინაწერის ხელწერით, მხედრულით:
 7. „*κύνας* (1861) ნელსა, *κύνα* (20) აქლილსა ლაიტა *ληραίφος*“. იქვე:
 8. „*κύνας* (1863) ნელსა, *μαλφის* *κύνα* (15) ლაიტა...*κλαφονία*“. იქვე:
 9. „*κύνης* (1875) ნელსა, *τηλέρχολον* *κύνη* (5) ლაიტა ...“. იქვე:
 10. „*κύνας* (1873) ნელსა, *τηλέρχολον* ...“.
 11. „*κύνας* (1873) ნელსა, *κύνα* (6) იუნისი ლენსა ლაიტა *οὐλός*“ – უკანა ფორმაციის მეორე გვერდზე. იქვე:
 12. „1873-го года 6-го июня родилас Ольга“. იქვე:
 13. „1887 ნელსა ლაიტა საქა 23 ოქსომჭილ *ლენსა*“. იქვე:
 14. „*ლუჟა* ნელაფონის ასეული ლაიტა 1893 ნელსა აქლილი 20-ს ლენსა“. იქვე:
 15. „1895 ნელსა, იანვრის 8 ლენსა ლაიტა ნაფაშა ნელაფონის ასეული“. იქვე:
 16. „1896 ნელსა, ავგისტოს 20-ს ლენსა ლაიტა ლუჟა ნელაფის მე, ჩილეშა“.
- უმნიშვნელო, გაურკვეველი მინაწერებია, აგრეთვე: გ (3), დ (4), ე (5), თ (9), კე (25), რია (111), რლგ (133), სკე (225), ტოზ (377), ფიგ (513), ფლგ (537) გვერდებსა და უკანა ფორმაციები.

ეროვნულ ბიბლიოთეკაში რეგისტრირებულია 1982 წელს.

4. K 192 642/3 09 – ქამნი. – ქუთაისი. – 1808. – თ-ფპ (9-582) გვ. – წიგნს აკლია: დასაწყისი ა-ს (1-8) და ბოლო ფპგ-ფპდ (583-584) გვერდები.

ყდა: (18,5x12) სმ., ხეზე გადაკრული ყავისფერი ტყავის, მოტვიფრული

რესტავრირებულია მე-11 გვერდამდე. ფურცლის კილები დალაქავებული.

უმნიშვნელო მინაწერია უო (470) გვერდის მარცხენა არშიაბე.

ეროვნულ ბიბლიოთეკაში რეგისტრირებულია 1985 წელს.

5. P 1/1808 – ქამნი – ქუთაისი. – 1808. – 579 გვ. – წიგნის აკლია: ა-ბ (1-2) და ბოლო 5 გვერდი 584 გვერდამდე.

ყდა: (20x13,5) სმ., ჭრელი მუყაოსი. ყეა: ყავისფერი ტყავის, დაყოფილი 5 ნაწილად. ცენტრალურ ნაწილში წარწერა მხედრულით: „ქამნი“.

სარესტავრაციოა ყეა და ყდა, რომელიც მთლიანად მოცილებულია კორპუს; ამოვარდნილი და ასაკინძია: ფნბ–ფნგ (552–553) გვერდები; გახეულია ფორმაციის ბოლო გვერდი. ფურცლები დალაქავებულია.

მინაწერები: უმნიშვნელო მინაწერებია მხედრულით: 3, 5, 103, 462 გვერდების ქვედა არშიებზე.

ყოფილ წიგნის პალატაში რეგისტრირებული იყო 1945 წელს.

6. P 1/1808 (2) – ქამნი. – ქუთაისი. – 1808 . – ფი (560) გვ. – წიგნის აკლია ბოლო 24 გვერდი 584 გვერდამდე.

ყდა: (21x14) სმ., ხეზე გადაკრული ყავისფერი ტყავის, ყდის ორსავე ფრთაზე მოტვიფრული ორნამენტული ხარჩოთი; ცენტრში – არაბესკა. ყეა: იმავე ტყავის, დამიანებული ბედა ნაწილში.

სარესტავრაციოა მთელი წიგნი. ასაკინძია: ბ-ვ (2–6), ფნა–ფნბ (551–552), ფნე–ფნშ (555–558), ფოზ–ფოშ (577–578) გვერდები. აღსაღენია: იბ–იშ (17–18), ლე–ლვ (35–36), ტკთ–ტმთ (329–344), უკბ–ულგ (427–433), უაგ–უად (463–464) გვერდები. ფურცლები დალაქავებულია.

უმნიშვნელო მინაწერებია მხედრულით: რეგ (193) და უკბ (427) გვერდებზე.

ყოფილი წიგნის პალატის სარეზერვო ფონდიდან.

7. P 1/1808 (3)³²– ქამნი. – ქუთაისი. – 1808. – ფნ (550) გვ.; წიგნის აკლია: გ–დ (3–4), ლბ–ნბ (37–57), ოფ–რგ (75–103), რპგ–რპდ (183–184), ს–სდ (200–204), სბ–სი (207–210), სიე–სკ (215–220), სკთ–სლდ (229–234), ფლბ–ფლშ (537–538), ფმა–ფმშ (541–548) და ბოლო 33 გვერდი.

ყდა: (19x12) სმ., ყავისფერი ტყავის. გარშემო – ორნამენტული ხარჩო დიაგონალურად

32. საქართველოს სახ. წიგნის პალატაში რეგისტრირებული იყო, როგორც 1791 წლის გამოცემა.

გადამკვეთი ხაზებით. ყდის ორსავე ფრთაბე შემორჩენილია ტყავის შესაკრავების ფრაგმენტები. ყუა: მძავე ტყავის, დაბიანებული.

ჩანართები: ამ გამოცემის 103–104 გვერდები ჩართულია 89–90 გვერდებს შორის; ერეკლე მეორეს სფამბის 1791 წლის ქამნის ფურცლები აკინძულია 1808 წლის ქამნის გვერდებს შორის: სბ–სი (206–210) გვერდებს შორის ჩართულია 3 ფურცელი, სივ–სკა (216–221) გვერდებს შეა – 3 ფურცელი, სკო–სლდ (229–234) გვერდებს შორისაც – 6 ფურცელი;

დანართები: წიგნს ახლავს ფურცლის ორი ფრაგმენტი რესული ხელნაწერით, 1791 წლის ქამნის 6 ფურცელი (261–262, 263–264, 265–266, 269–270, 286–287, 411–412 გვერდები), ასევე 2 ცალკეული ფურცელი (47–50 გვ.) მოსკოვის ათანასე ამილახვრის სფამბის 1768 წლის ქამნიდან.

სარესტავრაციო: თ–ი (9–10), სა–სდ (201–204) გვერდები; წიგნი ფურცლებადაა დაშლილი. ყდა და ბოგიერთი გვერდი ჭიისგან არის დაბიანებული. ფურცლები რესტავრირებულია თეთრი და ცისფერი ქაღალდით.

მინაწერები:

1. „...პერდა მიისასის მიმალუბული ყოველი ღამეუბული [ლი] ცმილი, მერავითნე... ანელოსთა კორის ღამეუბული ღამეუბული [ლი]“ – ფორმაცის პირველ გვერდზე, მხედრულით.
 2. „ამნი ეს კულტურის ღია ღიანი“ – ფორმაცის II, სუფთა გვერდზე განსხვავებული ხელწერით, მხედრულით.
- წიგნის პალატის სარეზერვო ფონდიდან.

၅၆၅ (****) ၅၆၆
 ဒုတိသနမှု ဖွံ့ဖြိုးပေါ်လျက်ရှိ၍
 အားလုံး၏ စုစုပေါင်းများ၊ အားလုံး၏
 အားလုံး၏ စုစုပေါင်းများ ပေါ်
 လျက်ရှိ၍ စုစုပေါင်းများ၏ အား
 လုံး၏ ပေါ်လျက်ရှိ၍ အားလုံး၏
 အားလုံး၏ ပေါ်လျက်ရှိ၍
 ဒုတိသနမှု ဖွံ့ဖြိုးပေါ်လျက်ရှိ၍
 အားလုံး၏ ပေါ်လျက်ရှိ၍ အားလုံး၏
 အားလုံး၏ ပေါ်လျက်ရှိ၍
 ဒုတိသနမှု ပေါ်လျက်ရှိ၍ အားလုံး၏
 အားလုံး၏ ပေါ်လျက်ရှိ၍ အားလုံး၏
 အားလုံး၏ ပေါ်လျက်ရှိ၍
 ဒုတိသနမှု ပေါ်လျက်ရှိ၍ အားလုံး၏
 အားလုံး၏ ပေါ်လျက်ရှိ၍ အားလုံး၏
 အားလုံး၏ ပေါ်လျက်ရှိ၍
 ၄ ၁၃

საველრებელი ღვთის მშობლისა. – წესი. – 1809.

ლა (31), რმბ (142) გვ.³³= ა⁸-ბ⁸, ა⁸-თ⁸ ფ.

შრიფტი: წვრილი ასოებრივი ნუსხური, სიმაღლე = 10სტრ. = 28 მმ., გვერდზე – 15 სტრ., ტექსტის ანაზღუდი (4,7x3,6) სმ.

პაგინაცია: ასოებრივი ნუსხურით, გვერდობრივი, მარჯვენა ზედა კუთხეში.

ბოლო ორი გვერდი დაუნომრავია. გამოცემაში გვერდთა ორმაგი აღრიცხვაა:

ა-ლა (1-31) და ა-რმბ (1-142) გვერდები. აკინძვისას დაშვებულია შეცდომა:

მეორე აღნუსხვის ბ (2) და გ (3) გვერდებს შორის ჩართულია I აღნუსხვის

პირველი გვერდი. აკინძვის ეს თავისებურება მეორდება ყველა ეგზემპლარში.

სიგნატურა: ასომთავრულით და ნუსხურით, რვეულებრივი, ქვემთ,

ცენტრში. აკინძულია 8-8 ფურცლიან რვეულებად, პირველი ოთხი ფურცელი

დანომრილია, მომდევნო ოთხი – დაუნომრავი: ა⁹, ა⁹, ა⁹, ა⁹—--. სიგნატურაში

ხშირია ციფრთა ასომთავრული და ნუსხური მაჩვენებლების გადაადგილების

შემთხვევები, რაც ყველა ეგზემპლარში ერთნაირია.

ბეჭდვა: მონოქრონული, შავი საღებავით. აქვს კუსტოდები და ცვლადი კოლონგიტული.

თავფურცელი: „დროსა ყოვლად უბრწყინვალესისა და უკეთილ-მსახურესისა და უმაღლესისა სოლომონ მეორისა, მეფისა ყოვლისა იმერეთისასა და კეთილ-მორწმუნისა დედოფლისა, მარიამ დადიანის ასულისასა, კურთხევითა ყოვლად სამღედელთა იმერეთისა მღედელ-მთავართა. დაიბეჭდა წიგნი ესე სავზდოებელი ღმრთის-მშობლისა სამეუფოსა ქუმანისა წესს, კელითა რომანობისათა“.

ტექსტი:

გალობა უფლისა ჩუმნისა მიმართ იესო ქრისტესა – ბ-ლა (2-31) გვ.

იბაკონი და იკონი წმიდისა ღმრთის-მშობლისანი – ბ-ლვ (2-36) გვ.

ღოცეა ყოვლად-წმიდისა ღმრთის-მშობლისა მიმართ თქმული ღირსისა ფილოთეოს კოსტანტინეპოლელ არხიეპისკოპოსისა – ლვ-ნდ (36-54) გვ.

სხუა ღოცეა საველრებელი – ნდ-ნე (54-55) გვ.

ღოცეა ღღითი ღღესა. თქმელი (თქმული) წმიდისა ღმრთის-მშობელისა მიმართ უკეთუ გსურის ხილუად მისი ქამისა სულისა შენისა განყოფისასა – ნვ-იბ (56-67) გვ.

ღოცეა განთიად და მიმწეხრი სათქმელი წმიდისა იოანე დამბაკელისა – იმ-ოდ (68-74) გვ.

პარაკლისი. ახლად თარგმნილი ბერძულისაგან საველრებელი ყოვლად-წმიდისა ღმრთის-მშობელისა მიმართ – ოე-პბ (75-82) გვ.

გალობა ყოვლად-წმიდისა ღმრთის-მშობელისა – პგ-რლგ (83-133) გვ.

ღოცეა ბოროტთა გულის-სიცყათათჯს – რლგ-რლე (133-135) გვ.

33. ქართული წიგნის ბიბლიოთგრაფიის მიხედვით (ტ. I, გვ. 86, № 99). წიგნში: „საველრებელი ღვთის მშობლისა“ 140 აღნუსხვადა და [2] აღნუსხვავი გვერდია, რეალურად კი გამოცემაში 142 დანომრილი გვერდია. 141-142 გვერდებზე დაბეჭდილია ბოლოსიცყვაობა.

ათნი მცნებანი დმრთისანი – რლვ-რლო (136-139) გვ.

შვილი საიდუმლონი – რმ-რმა (140-141) გვ.

ბოლოსიგყვაბობა: „ყოვლად-სამართლელო ნიკოლოს წმიდელ არხი-ეპისკოპოსი სოფრონ³⁴ შემწე ექმნა სფამბასა ამას საჭიროთა ნივთთა ბედა. ბრძანებითა მათის უმაღლესობისათა მოწოდებულ იქმნა რესეტით მომსამსახურედ და გაკეთდა სფამბა ესე კელითა მესტამბე რომანობ ბებაშვილისათა. სფამბისა ამის ბეჭდისა მმართული მესტამბე რომანობის ძე დავით ბებაშვილი³⁵ მუშაკნი შენდობას ვითხოვთ შეცომა თუ რამე იხილოთ, ნე გვწყევთ, არამედ შეგვინდევით. დასაბამითგან სოფლისა, წელსა კტიზ (7317), ხოლო განხორციელებითგან სიფყვისა ღმრთისა ჩყო (1809), თუ მესა ივლისა, კბ (22)“.

გაფორმება: საღაა. თავფურცელსა და ბოლო გვერდზე გამოყენებულია ვინიეტები და ტექსტის გამყოფება.

1. FS 1 293/09 – საველებელი ღვთის მშობლისა. – წესი. – 1809. – ლა (31), რმბ (142) გვ. – კარგად დაცული, სრული ეგზიმპლარი.

ყდა: (7,5 x 5) სმ., ყავისფერი ტყავის. ფოთოლწნულიანი ჩარჩოს შიდა კუთხეებში – მზის ფორმის ორნამენტები. ცენტრში ამოტვიფრულია ჯვარი. ჯვრის ბერთო, მხედრულით, მყლობელის ინიციალები: „ლ. ა.“ ყდის უკანა ფრთაზე, ცენტრში – ღვთისმშობელი ყრმა იესოთი.³⁶ ყუა: ტყავის, სამივე ნაწილში ამოტვიფრული ერთი სახის ორნამენტებით. ფურცელთა შემონაჭერი დაფერილია ყვითლად, ფორმაციად გამოყენებულია შავლაქებიანი ლურჯი ქაღალდი.

სარესტავრაციო ყუა, რომელიც მოცილებულია კორპუსს.

ჩანართი: რმბ (142) გვ-ის შემდეგ ერთი აღუნესებავი, სუფთა ფურცელი.

ბეჭდები: „ქმწე კგ. საბოგადოების“ - წინა ფორმაციები.

ეროვნულ ბიბლიოთეკაში რეგისტრირებულია 1937 წელს.

2. FS 967/09 – საველებელი ღვთის მშობლისა. – წესი. – 1809. – ლა (31), რმ (140) გვ. წიგნს აკლია ბოლო 2 გვერდი.

ყდა: (7,5 x 5) სმ., ყავისფერი ტყავის. ბედა ფრთიდან დარჩენილია მხოლოდ ტყავის აკრი. ორნამენტული ჩარჩოს ოთხივე კუთხეში – ყვავილის ფორმის პატარა სამკა. ჩარჩოს ცენტრში – არაბესკა. ყუა: დაყოფილი ორ ნაწილად. თითოეულ ნაწილში ამოტვიფრულია ყვავილი.

სარესტავრაციო ყდა და ყუა, რომელიც მოცილებულია კორპუსს. ფურცელთა უმეტესობა აღდეგებილია თეთრი ქაღალდით.

34. სოფრონ ნიკოლწმინდელი – იმერეთის ეპარქიის არქიეპისკოპოსი სოფრონიისი (წელუკიძე). მას ბაქარია არქიმანდრიტთან ერთად დიდი წელილი მოუძღვის დასავლეთ საქართველოს სფამბებში დაბეჭდილი წიგნების გამოსაცემად მომზადებასა და გაერცელებაში.

35. დავით ბებაშვილი (რამბაძე) – ცნობილი მესტამბის, რომანობ ბებაშვილის ვაჟი, რომელიც მამის სიკვდილის შემდეგ სათავეში ჩაუდგა წესა და საჩხერეში წიგნების ბეჭდის საქმეს.

36. იხ. დანართი III, N 19, 20

ბეჭედი: „ქმრის „საბოგადოების“, ახალი აღრიცხვის ა (1) გვერდზე.
ეროვნულ ბიბლიოთეკაში რეგისტრირებულია 1937 წელს.

**3. FS 1 327 – საველრებელი დვთის მშობლისა. – წესი. – 1809. – ლა (31), რმ (142) გვ. –
კარგად დაცული, სრული ეგზემპლარი.**

ყდა: (7,5x5) სმ., ხის, ტყავგადაგრული, ყავისფერი, გარშემო – ორნამენტული ჩარჩო,
ცენტრში ოთხვაცილიანი კომპოზიცია. წინა და უკანა გვერდებზე ტყავი გაცვეთილია.
ყუა: დაყოფილია ოთხ ნაწილად. ტყავი კიდეებთან დაბიანებულია. ყდის წინა ფრთაზე
ფორმაციად დაკრულია ამავე გამოცემის ე (5) გვერდი.

უმნიშვნელო მინაწერებია მხედრულითა და ნუსხურით პირველ და მეორე
გვერდებზე.

ბეჭედი: „ქმრის „საბოგადოების“ – უკანა ფორმის პირველ და მეორე გვერდებზე.
ეროვნულ ბიბლიოთეკაში რეგისტრირებულია 1965 წელს.

**4. FS 2 903 – საველრებელი დვთის მშობლისა. – წესი. – 1809. – ლა (31), რმბ (142) გვ.–
წიგნის აკლია: რკო–რლ (129–130) გვერდები. ბოლო გვერდები დალაქაზებულია.**

ყდა: (8x5) სმ., ხეზე გადაკრული ყავისფერი ტყავის, ყდის ორსავე ფრთაზე, კუთხეებში
– ღამაზი ორნამენტები, ცენტრში – არაბესკა. ყუა: იმავე ფერის ტყავის, დაყოფილი ოთხ
ფრაგმეტად, თითოეულში დიაგონალურად გადამკვეთი ხატებით.

სარესტავრაციო: ყუა, რომელიც მოცილებულია კორპუსს, ასევე პა–პბ (81–82) და
ქნ (95) გვერდები.

ასაკინძია: რკო – რმბ (129–142) გვერდები.

ბეჭედი: „ქმრის „საბოგადოების“ – ყდის წინა და უკანა ფრთების ფორმის ცენტრის გვერდებზე.

ეროვნულ ბიბლიოთეკაში რეგისტრირებულია 1937 წელს.

**5. P 1/1809 – საველრებელი დვთის მშობლისა. – წესი. – 1809. – ლა (31), რმბ (142) გვ.–
კარგად დაცული, სრული ეგზემპლარი.**

ყდა: (8x5,7) სმ., ყავისფერი ტყავის, ორსავე ფრთაზე გაცვეთილი ნაზი ორნამენტებით,
მოჩარჩოებული. ყუა: იმავე ტყავის, დაბიანებული ბერძნობული. წიგნი დევს ტყავის ბუდეში.

მინაწერები:

1. „ნოენ შეძენილია კონცენტრი ერთიანი დარინაციისა წესი № 44 აქციი“.
2. „... და მან სიცურაცა ... და მისები უფალო ცეცხლის წესი ... ამალლებულ ცეცხლში ...
ცლების წლი ... ეს სიცურაციის სალენი წილი [ა] ლ ... ამალენის წესი ... ცეცხლის წლი ...
ხელრთვით, მხედრულით, ყდის უკანა ფრთის ფორმაციის გვერდაცმელი“ –
ხელრთვით, მხედრულით, ყდის უკანა ფრთის ფორმაციის გვერდაცმელი.

ბეჭედი: საქართველოს სახ. წიგნის პალატის, უკანა ფორმაციის.
ყოფილ წიგნის პალატაში რეგისტრირებული იყო 1949 წელს.

ԵՐԻՇՊԿԱՏ ԿԱՆԱՏ ԲԿԴ-
ՇՆԵ ՊԱՓՐԿԱՆԵ Հ ԸՆՅԻՎ-
ՆԵՍ ԿԱՊՊԵՆԵ ՑԷ ՊԵԽԱՉՈ-
ՊԵՆԵ ԵՐԿԱՎՈՆԵ ՀԵԿՈՆԵ ՑԷ
ԺՆԵ ՑԷ ԵՆՎԵՆԵ ԲԿՄՇՆԵ:

Ծանե ԿՅ պայմանագրադաշտունք Օպիկունը
Մեղմագիւնք ՑԷ Օպագունքունք ԵԱ ԵԱ-
ՀԱ Հ Ծայտական Ծայտական կունք Խոյի խոյինք:

Ց Կողուու Յամաթինք Ցովագունք ՇԱ-
ՀԱ Հ Ք Շատրւնք Հասպարաւունք:

Կորթապարսունք ԿՅ ամազոնաց Խոյի խոյինք
Հուսական մուսական խոյինք:

Ց ապուցք Եռոմեսա Բոցն ոկոյ Պայմանը
Առաջական Փայտափեր Փայտառունք Սպառ-
լիք Եղմայքանք:

Բարձե Ց ակացանքն Ապառունք ԿԲՆԲ:
Փհեշտուն ԻՎԻ: Փատիկէ Օսկանցունք
մուսական կունք:

ლოცვანი. – ქუთაისი. – 1810.

[3], უბ (402) გვ. = ა⁸-პვ⁸ ფ.

შრიფტი: წვრილი ნუსხა-ხეცური, სიმაღლე – 10 სტრ. = 50 მმ, გვერდზე – 25 სტრიქონი, ტექსტის ანაწყობი (13x7,5) სმ.

პაგინაცია: ასოებრივი ნუსხურით, გვერდობრივი, მარჯვენა ზედა კუთხეში. გვერდების აღრიცხვაში გვხვდება რამდენიმე კორექტურული შეცდომა, მაგალითად: სებ (197)-ის ნაცვლადაა რე (190), სლ (230)-ის ნაცვლადაა ლ (30), სმზ (248) გვერდის მაგივრადაა მზ (48), ხოლო უა (401) გვერდის ნაცვლად დაბეჭდილია უბ (402).

სიგნაცურა: ასომთავრულით და ნუსხურით, რვეულებრივი, ქვემოთ, ცენტრში. აკინძულია 8-8 ფურცელიან რვეულებად. პირველი 4 ფურცელი დანომრილია, მეწყვილე 4 კი – დაუხომრავი: ა⁸, ა⁸, ა⁸, ა⁸ – – – –.

ბეჭდვა: მონოქრონული, შავი საღებავით. აქვს კუსტოდები და ცვლადი კოლონტიტული.

ქაღალდი: K 13 426/209 და K 51 982/209 ეგზემპლარებში გამოყენებულია ცისფერი, სხვაგან კი თეთრი ქაღალდი.

თავფურცელი: „საღილებლად ყოვლად-წმიდისა ერთ-არსისა, ცხოველის მყოფელისა და განუყოფელისა სამებისა დოდისა: მამისა და ძისა და სულისა წმიდისა. დროსა ყ[ოვლა] დ უბრწყინვალესისა, უკეთილ-მსახურესისა და უმაღლესისა სოლომონ მეორისა, მეფისა ყოვლისა იმერეთისასა და კეთილ-მორწმუნისა დელოფლისა მარიამ დადიანის ასულისასა. კურთხევითა ყოვლად სამდუდელოთა იმერეთისა მღუდელ-მთავართათა დაიბეჭდა საღმრთო წიგნი ესე ლოცვანი სამეფოსა ქალაქსა ქუთათისსა, პალატსა სამეფოსა, წელსა დასაბამითგან სოფლისა ქტიშ (7308), ქრისტეს-აქეთ ჩყი (1810), თოუშსა ოკლომბერსა, რიცხუსა ა (1)“.

ტექსტი:

ლოცვანი შუაღამისანი – ა-გ (1-3) გვ.

ლოცვანი შუაღამისანი – გ-ივ (3-16) გვ.

სხუა ლოცვა შუაღამისა ბ. – ივ (16) გვ.

სხუა ლოცვა ყოვლად წმიდისა ე – ივ (16) გვ.

სხუა ლოცვა შუაღამისა ქართული – იშ-კა (18-21) გვ.

სხუა ლოცვა ყოვლად-წმიდისა ღმრთის-მშობელისა მიმართ – კა-კგ (21-23) გვ.

სხუა ლოცვა შუაღამისა ვ – კგ-კთ (23-29) გვ.

სხუა ლოცვა საველრებელი – კთ-ლა (29-31) გვ.

სხუა ლოცვა შ – ლა-ლბ (31-32) გვ.

ლოცვა საველრებელი ყოვლად წმიდისა ღმრთის-მშობელისა მიმართ – ლბ-ლბ (32-37) გვ.

გაღობანი შუაღამისანი, გაღობა ა – ლბ-ნა (37-51) გვ.

- სხუა ლოცუა შეაღამისა – ნა (51) გვ.
- სხუა ლოცუა შეაღამისა წმიდისა იოანე დამასკელისა – ნბ-ნე (52-55) გვ.
- სხუა ლოცუა შეაღამისა – ნე-ნშ (55-58) გვ.
- სხუა ლოცუა შეაღამისა, თქმული წმიდისა დიდისა ვასილისა – ნშ-ოგ (58-63) გვ.
- სხუა ლოცუა შეაღამისა, თქმული მისივე წმიდისა და ნეტარისა მამისა ჩუენისა ვასილი კესარიელ არხიეპისკოპოსისა – იგ-ოგ (63-73) გვ.
- სხუა ლოცუა – ოგ-ოდ (73-74) გვ.
- სხუა ლოცუა – ოდ-ოე (74-75) გვ.
- გაღობა უფლისა ჩუენისა მიმართ იესო ქრისტესა – ოე-პე (75-85) გვ.
- გაღობა წმიდისა ანგელოსისა მიმართ მცუელისა სელოა და ქორცოა ჩუენთასა – პვ-ჟგ (86-93) გვ.
- გაღობანი ანგელოსისა – ჟგ-ჟდ (93-94) გვ.
- საგაღობელი დაუჯდომელისა უფროსად კურთხეულისა დიდებულისა დედოფლისა ჩუენისა ღმრთის-მშობელისა და მარადის ქალწულისა მარიამისა – ჟდ-რგ (94-103) გვ.
- იბაკონი და იკოსნი წმიდისა ღმრთის-მშობელისანი – რდ-რკბ (104-121) გვ.
- ლოცუა ყოვლად წმიდისა ღმრთის-მშობელისა მიმართ, თქმული ღირსისა ფილოთეოს კოსტანტინეპოლელ არხიეპისკოპოსისა – რკბ-რკბ (123-127) გვ.
- სხუა ლოცუა ღმრთის – მშობელისა მიმართ – რკბ (127) გვ.
- სხუა ლოცუა საველრებელი – რკბ (128) გვ.
- ლოცუა დღითიდღე სათქმელი წმიდისა ღმრთის-მშობელისა მიმართ, უკეთე გსურის ხილუად მისი ქამსა სელისა შენისა განყოფისასა – რკთ-რლგ (129-133) გვ.
- ლოცუა განთიად და მიმწუხრი სათქმელი, წმიდისა იოანე დამასკელისა – რლგ-რლგ (133-135) გვ.
- გაღობა საველრებელი ყოვლად წმიდისა ღმრთის-მშობელისა – რლგ-რნბ (136-157) გვ.
- ლოცუა, თქმული წმიდისა მაკარისი – რნბ-როა (158-161) გვ.
- ლოცუა წმიდისა მამისა ჩუენისა ათანასე თქროპირისა – რია-რაზ (161-167) გვ.
- ლოცუა წმიდისა იოანე თქროპირისა აღსარებისათვს ცოდუათასა და სინანულისა – რია-რიაშ (167-168) გვ.
- ლოცუა წმიდისა ამონისი – რია (169) გვ.
- ლოცუა წმიდისა ეფრემისი – რია-რო (169-170) გვ.
- ლოცუა წმიდისა ისაკ განმორებულისა – რო-რობ (170-172) გვ.
- ლოცუა წმიდისა ფიმოთესი – რობ (172) გვ.
- ლოცუა წმიდისა მამისა ჩუენისა დიდისა ვასილი არხიეპისკოპოსისა... – როდ-რპშ (174-188) გვ.
- ლოცუა სინანულისა, თქმული მისივე წმიდისა მამისა ჩუენისა დიდისა ვასილისი – რპშ-რჟგ (188-193) გვ.
- ლოცუა ბოროტოა გულისა-სიგყეათათვს – რჟდ (194) გვ.

ლოცვანი ყოველთა შკლულთა დღეთანი, რომელიცა ვინ პყოფდეს აღსარებასა თუსა ცოდვათასა. კურიაკესა სათქმელი, თეოფანესაგან თქმული – რეტ-სე (195-205) გვ.
 ლოცვა ბოროტთა გულის-სიტყუათათჯს კურიაკესა – სე-სვ (205-206) გვ.
 ლოცვა ბოროტთა გულის-სიტყუათათჯს ორშაბათისა – სვ-სზ (206-207) გვ.
 ლოცვა თრშაბათისა სათქმელი ღმრთისა მიმართ და წმიდათა ანგელოსთა თქმული იოანე დამასკელისა – სმ-სიმ (208-218) გვ.
 ამასვე ღლისა სხუა ლოცვა სინანულისათჯს, თქმული ეფრემისი – სიმ-სკგ (218-223) გვ.
 შეწევნითა ღმრთისა და იოელ მთავარ-ანგელოსისა ლოცვა – სკგ-სკდ (223-224) გვ.
 ლოცვა ბოროტთა გულის-სიტყუათათჯს სამშაბათისა – სკდ-სკე (224-225) გვ.
 ლოცვა სამშაბათისა საველრებელი წმიდისა იოანე ნათლის-მცემელისა და წმიდათა წინასწარ-მეტყუებლთა და წმიდათა მღელელ-მოძღვართა – სკგ-სლე (226-235) გვ.
 სამშაბათსავე ლოცვა აღსარებით თქმული ეფრემისი – სლე-სმ (235-240) გვ.
 შეწევნითა ღმრთისათა და იოელ მთავარ-ანგელოსისათა ლოცვა დაძინებისა სამშაბათისა – სმა-სმბ (241-242) გვ.
 ლოცვა ბოროტთა გულის სიტყუათათჯს საველრებელი ყოვლად-წმიდისა მიმართ თოხშაბათისა – სმბ-სმე (242-245) გვ.
 ლოცვა თოხშაბათისა, საველრებელი წმიდისა ღმრთის-მშობელისა, თქმული იოანე დამასკელისა – სმე-სნდ (245-254) გვ.
 თოხშაბათისა ლოცვა წმიდისა ეფრემისი სინანულისათჯს – სნდ-სօ (254-260) გვ.
 შეწევნითა ღმრთისა და იოელ მთავარ-ანგელოსისათა ლოცვა ძილად დაწოლისა თოხშაბათისა – სօ-სიძ (260-262) გვ.
 ლოცვა ბოროტთა გულის-სიტყუათათჯს ხუთშაბათისა – სიძ-სიგ (262-263) გვ.
 ლოცვა ხუთშაბათისა, სინანულისა საველრებელი წმიდათა მოციქულთა... – სიგ-სოე (263-275) გვ.
 ხუთშაბათსა ლოცვა თქმული წმიდისა ეფრემისი – სოფ-სომ (276-278) გვ.
 შეწევნითა ღმრთისათა და იოელ მთავარ-ანგელოსისათა. ლოცვა ხუთშაბათსა დაწოლისა – სომ-სოო (278-279) გვ.
 ლოცვა ბოროტთა გულის-სიტყუათათჯს პარასკევისა – სოო-სპ (279-280) გვ.
 ლოცვა საველრებელი ჯვრისა, თქმული იოანე დამასკელისა პარასკევისა – სპ-სე (280-290) გვ.
 პარასკევისავე ლოცვა სინანულისა, თქმული წმიდისა ეფრემისი – სე-სევ (290-296) გვ.
 შეწევნითა ღმრთისითა და იოელ მთავარ-ანგელოსისათა ლოცვა დაწოლისა პარასკევისა – სეგ-სემ (297-298) გვ.
 ლოცვა ბოროტთა გულის-სიტყუათათჯს შაბათისა – სეთ (299) გვ.
 ლოცვა შაბათსა სათქმელი სინანულისა. თქმული წმიდისა იოანე დამასკელისა – სეთ-ტბ (299-307) გვ.
 ესე ლოცვა ყოველთა დღეთა შემდგომად მწეხრის გამოლოცება – ტბ-ტთ (308-309) გვ.

რაცამს გეგულებოდეს დაძინებათ, სოფე ესე ლოცუათ ანგელოსისა მიმართ – ტო (309) გვ.
ლოცუა წმიდისა ანგელოსისა მიმართ მცუშლისა ცხოვრებისა ჩუმნისა სამარადისო – ტო-ტი (309-310) გვ.

ლოცუა ავაზაკისა ერთისა, რომელი მავრიკ მეფემან მიიყუანა ღმრთისა – ტი-ტიბ (310-312) გვ.

ლოცუა ძილად დაწოლისა – ტიბ-ტიგ (312-313) გვ.

ლოცუა ბოროტთა გელის-სიტყუათათჯეს სამარადისო – ტიგ-ტიდ (313-314) გვ.

სხუა ლოცუა მისივე – ტიგ-ტიდ (313-314) გვ.

ლოცუანი ღამისანი ათორმეტთა ქამთანი... – ტიდ-ტკდ (314-324) გვ.

სხუა ლოცუა – ტპდ-ტპე (324-325) გვ.

ლოცუანი დღისანი ათორმეტნი – ტპგ-ტმშ (326-348) გვ.

აკოლოთია წმიდისა გიარებისა – ტმთ-ტაბ (349-362) გვ.

წმიდისა დიდისა ვასილისა – ტიგ-ტიე (363-365) გვ.

სხუა ლოცუა წმიდისა მამისა ჩუმნისა იოანე თქროპირისა – ტივ-ტიშ (366-368) გვ.

სხუა ლოცუა წმიდისა სიმეონ მეტაფრასისა – ტიშ-ტით (368-369) გვ.

სხუა ლოცუა მისივე – ტო-ტოვ (370-376) გვ.

სხუა ლოცუა საღმრთოთაგან თქმულთა წმიდისა გიარებისა, სიმეონ ახლისა ღმრთის-მეტყუშლისა – ტოვ-ტპგ (376-383) გვ.

სხუა ლოცუა იბ. თქმული წმიდისა დიდისა ვასილისა – ტპგ-ტჟა (383-391) გვ.

მერმე ლოცუა ესე – ტქა - ტქბ (391-392) გვ.

ესრეთ ლოცუა ესე სამაღლობელი – ტქბ-ტჟდ (392-394) გვ.

მეტაფრასისა სციხეთა ებრ. ლოცუა სიმეონისა – ტქდ-ტჟვ (394-396) გვ.

სხუა ლოცუა ყოვლად-წმიდისა მიმართ ღმრთის-მშობელისა – ტჟვ-უ (396-400) გვ.

ბოლოსიგყვაბაბა: „წმიდისა ამის ლოცევანის ბეჭდასა ბედა შეწევნისა და გულის-მოდგინებისთჯეს ღმერთმან კურთხევით მოიხსენისო, ყოვლად-სამღედელო მიგრო-პოლიტი ქეთათელი ღოსითეოს და ყოვლად-სამღედელო მღედელ-მთავარი ნიკოლოს – წმიდელი სოფრონიოს,³⁷ ამინ“.

მესტამბეთა ანდერძი: „სიყვარულისათჯეს მშობელი, მმართველი და მუშაკი მოხსენებას ვითხოვ წმიდათა ლოცუათა შინათქვენთა უღირსიდა მდაბალი არხიმანდრიტი ბაქარია. სტამბის უხუცესობითა თავადის სახლოუხუცის ბურაბ წერეთელისათა. კელითა მესტამბე რამდენის ბუბაშვილისათა. სტამბის ამის მუშაკნა ლოცვით შენდობას გევეღებით ყოველთა მიერ აღმომკითხველთა, შეცომა თუ რამე იხილოთ ნუ გუწყევთ, არამედ ლოცუთ მოგვხენებდეთ. სამებასა ერთ-არსებასა ღმერთსა მხოლოსა დიდება, ამინ. ქრისტეს აქეთ, ჩყი [1810]“. (იხ. შენიშვნები: N 18, N 20, N21)

ბაგრატიონთა გერბი: მე-3, ოთხმხიაფირიანი ვარიანტი – თავფერცლის

37. მღვლელომთავრები: მიგროპოლიტი ღოსითელი ქეთათელი და იმერეთის ეპარქიის არქიეპისკოპოსი სოფრონიოს (წულუკიძე). სოფრონ ნიკორწმინდელის შესახებ იხ. შენიშვნა N 34

დაუნომრავ, პირველ გვერდზე.³⁸

ბაქარია არქიმანდრიფის გერბი: გაშლილი მანტია, ცენტრში – მაცხოვრის ჯვარულის კომპონტიციით, ჯვრის ორივე მხარეს – მლოცველები, იქვე – ყალყებები შემდგარი ცხენები. მანტიის ბემოთ, ცენტრში – გვირგვინი. გერბის გარშემოწერილობაში ვკითხულობთ: „ლოცვასა გვერდი ყოველთა, მდაბალი არქიმანდრიფი ბაქარია“ – ბოლო, უ (400) გვერდზე.³⁹

გაფორმება: თავფერულის წინა, აღუნესხავ, მეორე გვერდზე გამოსახულია ლვოსმშობელი ყრმა იესოთი.⁴⁰ გრავიურის მარცხნივ და მარჯვნივ ბერძნული წარწერებია: „მარიამი“, „იესო ქრისტე“. ქვემოთ ვკითხულობთ: „დედაო ღმრთისათ, მიხსენ მე ქამსა სიკუდილისასა ცოდვილი ბაქარია“.

კდ (94), რდ (104) და ტმთ (149) გვერდებზე გეხვდება ორნამენტებისა და ტექსტის გამყოფების გამოყენების რამდენიმე შემთხვევა.

1. K 56 704/2 09 – ლოცვანი.⁴¹ – ქუთაისი. – 1810. – [3], – უბ (402) გვ. – კარგად დაცული, სრული ეგზემპლარი. ფურცლები გაყვითლებული და დალაქტვებულია.

ყდა: (18,5x11) სმ., ყავისფერი ტყავის, მოხარჩოებული მცენარეული ორნამენტებით.

ძირითადი მონაკვეთი დაყოფილია სამ ნაწილად: ცენტრში – ტვიფრული მედალიონი დავით წინასწარმეტყველის გამოსახულებით. ტვიფრი უკანა ფრთის ცენტრალურ ნაწილში განსხვავებული და გაცვეთილია. ყდაზე შემორჩენილია ტყავის სამი შესაკრავი. ყუა: იმავე ყავისფერი ტყავის, დაყოფილი ოთხ ნაწილად.

ჩანართი: 402-ე გვერდსა და ყდას შორის ჩამატებულია 1 ფურცელი.

სარესტავრაციო: ყუა, ფორმაცის პირველი და ბოლო გვერდები, აგრეთვე 8 (7) გვერდი.

მინაწერები:

- „ჩინზ (1857) წელს, ლურმჭიდის ქ-ს (20) მოვიდა ლილი თოვლი და ყიზნა... [და] კონი ვაჟაძე“ – ყდაზე დაკრულ ფორმაციებზე, შავი მელნით, ნახევრად ამომქრალი, შედარებით ძველი მინაწერი. იქვე, შავი მელნით, მხედრულით:
- „ჩიხ (1808) წელს, მარცის ქ (6)-ს ლაგონი კითხვა“.
- „ეს წელი ლოცვანი არის ბერძნის ვაჟაძის“ – ფორმაციის მეორე გვერდზე, გერბის ქვემოთ, შავი მელნით.
- „ეს წელი ლოცვანი არის ბერძნის ვაჟაძის [ძის]. ლ[მერიმე]ნ მოსმარის ეს...“ – მ-თ (8-9) გვერდების ქვედა არშიაზე, შავი მელნით, იგივე ხელით.

38. იგივე გერბიდან 1808 წლის ქამნშიც. იხ. დანართი III, N 16

39. იგივე გერბიდან: 1815 წ. „სამოციქულოს“ ბოლო გვერდზე. იხ. დანართი III, N 18

40. იხ. დანართი III, N 21

41. ლოცვანი ეკუთვნოდა ვაშაძეების საგვარეულოს.

5. „1893-ის წლის იანვრის ჩინულიდან გამოცემული გაზეთი „კაბლი“:
„ჰესინი გაძაძე“ – რე (103) გვერდზე, კალაფონის ქვეშ, შავი მელნით, ლამაზი კალიგრაფიით.
6. „1893 წელს, იანვრის 21-ს ჯარი დაიწრეს 61 ციფრის“ – რიც-რიზ (116-117) გვერდების ქვედა არშიაბეჭ, ბესარიონ ვაშაძის ხელითაა მიწერილი. იქვე, იმავე ხელწერით:
7. „1893 წელს იანვრის 28-ს ჯარი დაიწრეს კაბინის“.
8. „1892 წელს, იანვრის 1-ს დღესა დანიშნულ ჭიათურა მანტავლებლად იმპერატორის⁴² სამინისტროს სახოვალო საერთო კოლარის ლირე[ციფრის] ფილის ზახარიელის ლეიიცესავნ. ჰესინი გაძაძე“ – რე (135) გვერდზე.
9. „[სასახლე], კერძოს მოქმედი ლ[მედი]თი და მიზეზი ყ[ოვლ]ითა კ[უ]თილთა ეზიშე, ამისთვის ე[იველ]აში, მოეგმალი სტალი სიმიაზლუ ტონილთა, ს[ამერიკ]. მპორესის კ[ლი]ცელ[ის], სიმელი იქ ასე ძე...“ – რმ (140) გვერდის მარცხენა არშიაბეჭ შავი მელნით, ნუსხერით.
10. „1892 წელს, საკუთრის 25-ს მიემა ყ[ოვლ]იდ ყსამლულოვნის ეაზირილ კ[ინკონის] აუქისთხა სიენის კულისა, ⁴³ 26-ს ნაგარძეთის“.⁴⁴ – რნვ (156) გვერდზე, შავი მელნით, ბესარიონ ვაშაძის ხელწერით.
11. „1881-ს დაჭინუე სალმითო წელილის კითხვა ჰესინი იაზოში ძემ, გაძაძემ...“ – რპ8 (187) გვერდზე, შავი მელნით, იმავე ხელწერით.
12. „1890-ს წელს, 6 იანვრის 1-ს დღესა ეადაუზარილ ჭიათურების ქ. კუთაისილეგან კალაქ დონის სანტავლებლად სამეცნიეროს სამოქალაქო სანტავლებლები. ჰესინი იაკ. გაძაძე“ – რე (194) გვერდზე, იგივე ხელწერით.
13. „1892 წელს, ოცნებელის 11-ს ჯარის წელი იყო უფრონინგზე“ – სკე (225) გვერდზე, ბესარიონ ვაშაძის ხელით.
14. „1893-ს წელს, ფირზების 21-ს დღესა დანიშნული ჭარ მანტავლებლად მლიდამის მონაცემის შემთხვევაში კოლარი ყ[ოვლ]იდ სამლულელ[ო] იმერეთის კინკონ[ოზის] ეაზირილისავნ. ჰესინი გაძაძე“ – სკე (294) გვერდზე, წინა მინაწერის ხელწერით.
15. „1894-ს წელს, ჩინული იანვრიდან დამისა კაბინი თვიული ტუნის ტუნის „მოამხე“ – სკე (295) გვერდის ქვედა არშიაბეჭ, იგივე ხელწერით.
16. „1891-ს წელს, აქტილის 25 მოზნათლუ ასუან გაძაძის გაရი, სახელად განილო. 1892-ს 6 იანვრის 12-ს მოზნათლუ მელიცონ გამურელიძის ასული, სახელად ლარია (ივაზ „აზილილიცა“). „ჰესინი გაძაძე“ – ტმვ (346) გვერდზე, ბესარიონ ვაშაძის ხელწერით.

42. სიმონეთი – სოფელი თერჯოლის რაიონში.

43. რგანი – სოფელი ჭიათურის რაიონში. აქ მდებარეობს XI–XII საუკენეების წმინდა გიორგის სახელობის ეკლესია.

44. ნავარძეთი – სოფელი ჭიათურის რაიონში.

45. მდვიმის მონასტერი – მონასტერი ჭიათურის რაიონში

17. „1891-^ა წელს, ივნისი 10-^ი მიცხვდა დაჭამთა გრიგორი კალაქ ფოთიშ თბილისი სამოქალაქო სასამართლოს. პეტერბურგის „გარე“ – ტმშ (348) გვერდზე. ქვემოთ, იგივე კალიგრაფიით.
 18. „1880-^ა წელში ალმოჩნდა ლითონი, ლომელიც იწოდების შავ კულ. პეტერბურგის „გარე“ – ტპა (381) გვერდზე, შავი მელნით, ბესარიონ ვაშაძის ხელწერით.
 19. „1861-^ა წელს მთასინა პატონი მობის ესამი მისმა იმპერატორის მისამართის უმაღლესობაზე იმპერატორის სელესი მერიების „გარე“ – ტპე (385) გვერდზე, ქვემოთ, იმავე კალიგრაფიით.
 20. „1885-^ა 17 აპრილს შეკვეთი მერიები⁴⁶ შეკვეთი. პეტერბურგის „გარე“ – ტპშ (388) გვერდზე, იგივე ხელწერით.
 21. „1887-^ა წელს, იანვრის 7-^ი მიზის უცი სასამართლოს კალაქ კუთაისის სამოქალაქო სასამართლდა. პეტერბურგის „გარე“ – ტპთ (389) გვერდზე, ბესარიონ ვაშაძისავე ხელწერით.
 22. „ზიანების ლოცვა ჩიხე (1824). ლიაზონი საკიდონი გარე“ – ტქვ (396) გვერდზე, მარცხენა არშიაბე, შავი მელნით, სხვა ხელით, შედარებით ძველი მინაწერი.
 23. „ეს წელი ლოცვანი ასი პეტერბურგის „გარე“ – უ (400) გვერდზე, მარცხენა არშიაბე, შავი მელნით, სხვა ხელწერით.
 24. „ეს წელი ლოცვანი ასი იაკობ გარებისა. ლეის მთასმართის გრილ სამსახურის ამინის – უა (401) გვერდზე, შავი მელნით, წინა მინაწერის კალიგრაფიით. იქვე, ქვემოთ, შავი მელნით:
 25. „ეს ლოცვანი უცი საკიდონი შეკვეთი. ლეის მთასმართის სისტემა“. უკანა ფორმაციებები მხედრული ასოებით მიწერილია ყოველდღიური ლოცვები. სხვა უმნიშვნელო მინაწერებია: ფორმაციის პირველ გვერდზე, ნე (58), რებ (192), ტაბ (362) გვერდებსა და ყდის უკანა ფორმაზე დაკრულ ფორმაციები.
- ეროვნულ ბიბლიოთეკაში რეგისტრირებულია 1997 წელს.

2. K 13 426/2 09 – ლოცვანი.⁴⁷ – ქუთაისი. – 1810. – [3], უბ (402) გვ. – წიგნს აკლია: უა-ჟბ (91-92), რე-რე (105-108), რია-რიდ (111-114), რმა-რმბ (141-142), ტმთ-ტნდ (349-354), ტნბ-ტნბ (357-358), ტაე-ტავ (365-366) გვერდები.

ყდა: (19x12) სმ., ხემპე გადაკრული ყავისფერი ტყავის. ყდის ორნამენტულ ჩარჩო გაფორმებულია ყვავილებითა და დიაგონალურად გადამკვეთი ხაზებით. შემორჩენილია სამი შესაკრავის კვალი.

რესტავრირებულია თეთრი ქალალდით.

46. მერევი – სოფელი ჭიათურის რაიონში.

47. „ლოცვანის“ ეს ეგზემპლარი სიმონ და დავით წერეთლების ოჯახის საკუთრება ყოფილია.

სარესტავრაციო, ასაკინბი.

მინაწერები:

- „გ ლოცანი ასი კნიზ ნიმონი“.⁴⁸ – სხვ (253) გვერდზე, ზედა არშიაბე, შავი მელნით, მხედრულით.
- „ყალო ის ქინი... პერტყალე მე...“ – სობ (272) გვერდზე, ქვედა არშიაბე, გაფერმკრთალებული წარწერა შავი მელნით.
- „გ ლოცანი ასი კნიზ დაზო ნერილი“.⁴⁹ – უა (401) გვერდზე, მინაწერი მხედრულით.

უმნიშვნელო მინაწერები გვხვდება, აგრეთვე: სლა (231), სოგ (273), ტკა (321), ტქვ (396), ტქბ (397), უა (401) გვერდებზე.

ეროვნულ ბიბლიოთეკაში რეგისტრირებულია 1940 წელს.

3. K 13 427/2 09 – ლოცვანი. – ქუთაისი. – 1810. – უბ (402) გვ. – წიგნს აკლია: თავფურცლის [3], მა-მბ (47-48), ნბ-ჟდ (57-94) გვერდები.

ყდა: (17,5x11,3) სმ., მუყაობე გადაკრელი მუქი ლურჯი კოლენკორის. ყუა: იმავე ფერის.

აკინძვის ხარვეზი: მე-მვ (45-46) გვერდების ვერსო ჩაკრულია რექტოდ. სა-სბ (201-202) გვერდები მოქცეულია რუბ (192) და რუგ (193) გვერდებს შეა.

ხელნაწერი: ხუცურითაა შეტყობული ტექ-ტპ (365-380) გვერდების ტექსტი.

მინაწერები:

- „მე, ნ[მიღა]თა მონამეთ მონაცემის მღვდელმონაზომან, იოზანე გარემო იქ მღვდელი ნანეჭკილ მოსახლენებლად ჩემლა. ალმ[ომითსულთა] პერილობას ერგორები, ჩე (1803) ნელთა“ – უა (401) გვერდის ქვედა არშიაბე, შავი მელნით, ნუსხური წარწერა.
 - „ლოცანი გ ლი... [ასი] ... კანანენი“ – უბ (402) გვერდზე, შავი მელნით, ნუსხურითვე. იმავე გვერდზე სხვა უმნიშვნელო მინაწერებია.
- უმნიშვნელო მინაწერები გვხვდება, აგრეთვე: რკგ (123), როგ (173), უ (400) გვერდებზე.

ეროვნულ ბიბლიოთეკაში რეგისტრირებულია 1937 წელს.

4. K 13 428/2 09 – ლოცვანი. – ქუთაისი. – 1810. – უბ (402), [2] გვ. – წიგნს აკლია: თავფურცლის [3] და ა-რტ (1-108) გვერდები. წიგნის ბოგიერთი გვერდი დალაქავებული, დაბიანებული და ჭიანაჭამია.

ყდა: (19,5x12,3) სმ., ხის, ყავისფერი ტყავის. ორმაგი ორნამენტული ჩარჩოს შიგნით,

48. ბერაბ წერეთლის ვაჟი.

49. ბერაბ წერეთლის შვილიშვილი, დავით სიმონის ძე წერეთლი (XIX ს. II ნახ.)

არაბესკაბე – ჯვარცმა. ყდის მეორე გვერდზე – ჯვარცმის კომპოზიციისთან ერთად გამოსახულია ჯვრები და სხვადასხვა ნივთები (კიბე, ჩაქები და სხვა...). ყდაბე ტყავის სამი შესაკრავიდან დარჩენილია – ორი. ყეა: ტყავის, ყავისფერი, ტიხოებით დაყოფილი ოთხ ნაწილად.

სარესტავრაციოა: ყდა, რით (119), რკვ-როდ (123-174), ტკბ-ტკბ (321-322) და ტკბ-ტკბ (391-394) გვერდები.

მინაწერები:

1. „ლოცვანი უკავშირის მონაცემის და აუ ნათხოვანი ამავე მონაცემის მღვდლო-მონაზონელ ლარილი“ – წინა ყდაბე დაკრულ ფორმაციებე, შავი მელნით, მხედრულით. იქვე, იმავე ხელწერით:
2. „1911-ს წელსა ნოემბრის 2...-ს ლოკა, გაოსურ ამავე მონაცემის [ღი]აჭინე მამა მღვდლ მონაზონელ ჰერიამენ ჰერიამენ ჰერიამენ“.
3. „ჩუბა (1860) სამარტინის ილ- (14) ლილეტყლო ლილო მთავალმოწამეო კომისია, ჰერიამენის ლოცვანი უკავშირის მონაცემის კომისია, და კინც იყალოს ეამოსილვალ, შენ აუ ნაცვალი ჩაცირი ჩემისა. ამინ. კომისია მონაცემის მღვდლმონაზონენ[ი] იუსტიციური“ – უა (401) გვერდზე, შავი მელნით, მხედრულით.
4. „ჩუბ (1840) ე- (3) წელსა ეალდაიცვალა ნეცანესენერტყლი წნიაზი სოლიკოზინი ერიეოლ ზურაბის ძე წელითლი⁵⁰ და სხვა და სხვა ორლენებით ეანათლებული ლერმანის წეს- (22) სიცხვას“ – უკანა ფორმაციათან ჩამატებული ფურცლის პირველ გვერდზე, შავი მელნით, მხედრულით:
5. „ალექსი მღვდლის უ ლოცვანი...“ – ბოლო, ჩართული ფურცლის მეორე გვერდზე, შავი მელნით, სავარაუდო, წინა გვერდის მინაწერის ხელწერით.
6. „წელსა ჩუბი-სა (1814) მიშოძა ლოცვანი უკავშირის ემინის ეიონების ელემენტის განათლებულის მართვისა და მოწოდებულის ამინისაკონს. იოზანე“ – ფორმაციის ბოლო, სუფთა გვერდზე, წინა მინაწერების ხელწერით.

ეროვნულ ბიბლიოთეკაში რეგისტრირებულია 1940 წელს.

5. K 13 432/2 09 – ლოცვანი. – ქუთაისი. – 1810. – ტკბ (398) გვ. – წიგნს აკლია: თავფურცლის [3], ა-იბ (1-12), კო-ლ (29-30), მა-მდ (41-44), ტოთ-ტკ (379-380), ტკთ-უბ (399-402) გვერდები.

ყდა: (17,3x11) სმ., მუყაობე გადაკრული ლურჯი კოლენკორი. ყეა: იმავე მასალის.

სარესტავრაციოა: ობ-პდ (77-84), რია-რიბ (111-112), ტკბ-ტკბ (321-322), სუთ-ტ (299-300) გვერდები. წიგნის გვერდები დალაქავებულია სანთლით.

50. გრიგორ წერეთელი – ბურაბ წერეთელის ვაჟი. წერეთელია საგამბის წიგნის – „სახარების“ გამოცემა (1817 წ.) გრიგორ წერეთელის ნებითა და „საფასის წარგებით“ მომხდარა.

51. გაენათის (გელათის) წმინდა გიორგის ეკლესია - გელათის სამონასტრო კომპლექსის ერთ-ერთი ტაძარი.

მინაწერები:

1. „Лаврентий... 1892 года, октября. 8 дня“ – რღვ (135) გვერდზე, თეგის გვერდით, შავი მელით.
 2. „Просвященство Гавриль скончался январ[я], 25 дня“ – რხვ (157) გვერდზე, სტრიქონებს მორის, ფანქრით.
 3. „*კარი ლოცვანი კუთხის...*“ – სხვ (257) გვერდზე, შავი მელით.
 4. „1901 [года] ноября 30 дня... биль очень печалень“ – ტკდ (324) გვერდზე წარწერა ფანქრით.
 5. „Метревели Кирилъ. 1899 [года], 22 марта. Молитвенник принадлежить иеродиакону Лаврентию.“ – ტმზ (348) გვერდზე, შავი მელით.
 6. „*კარი ლოცვანი მათ მეტრიზე*“ – იქვე, შავი მელით, თითქმის ამომქრალი წარწერა.
 7. „23 Декабря 1897 года... слу[чились]“ – ტმბ (362) გვერდზე – გაურკვევლად ნაწერი.
- რედ (134) გვერდის ქვედა არშიაბე შავი მელით, გაურკვეველი მინაწერია.
- ბეჭედზე:** სამგებათიანი ეკლესია გარშემოწერილობით: „ეკლესია ონისა, წმიდის გიორგისა“ – რგ (103), რღვ (135) და რეგ (193) გვერდებზე.
- ეროვნულ ბიბლიოთეკაში რეგისტრირებულია 1937 წელს.**

6. K 51 954/2 09 – ლოცვანი. – ქუთაისი. – 1810. – [3], უბ (402) გვ. – კარგად დაცული, სრული ეგზემპლარი.

ყდა: (17,3x10,8) სმ., ყავისფერი ტყავის, გაფორმებული ორნამენტული ჩარჩოთი. ჩარჩოს შიდა სივრცე დაყოფილია დიაგონალური ხაზებით; კუთხეებში ამოტვიფრულია ყვავილები. უკანა ფრთაზე შემორჩენილია ერთი ტყავის შესაკრავი. ყუა: საღა, ყავისფერი ტყავის, ფორმაციად ყდის წინა გვერდზე დაკრულია ამავე გამოცემის საგიტულო ფურცელი ბაგრატიონთა გერბით. წიგნის ფურცლები დაღაქავებულია სანთლის ნაღვენთებით.

რესტავრირებულია პგ (87), პშ (88), პთ (89) და კ (90) გვერდები. ნაკლული ტექსტი ნაწილობრივ შევსებულია ნუსხური ხელნაწერით.

სარესტავრაციო: ია-იბ (11-12), ოე-ებ (75-92) და როგ (173) გვერდები. ფურცლების დიდი ნაწილი მოცილებულია კორპუსს.

მინაწერები:

1. „*ჩუაშ (1867) წელში, ლექმების ზ-ს (6) ორი ლიაკნალ უკარისტე...“ – უბ (401) გვერდზე, შავი მელით, მხედრულით. იქვე, იმავე ხელწერით:*
2. „*ჩუაშ (1877) წელში, მაისის ზ-ს (29) მლაზელ მონაზნალ უკარისტე მლაზელ მონაზნი მარაში.*“
3. „*ჩუაშ (1886) წელს, ლექმების სიმუშელსა [კარგი] ლამები ლალება“ – უბ (402) გვერდზე, ქვედა არშიაბე, შავი მელით, ნუსხურით.*

უმნიშვნელო მინაწერია, ფქბ (392) გვერდსა და უკანა ფრთაზე დაკრულ ფორმაციები.
ეროვნულ ბიბლიოთეკაში რეგისტრირებულია 1985 წელს.

7. K 51 982/2 09 – ლოცვანი. – ქუთაისი. – 1810. – უბ (402) გვ. – წიგნს აკლია: გ [3], კოლვ (29-36) და მა-მდ (41-44) გვერდები. ფურცლები სანთლითა დალაქავებული.

ყდა: (19x20) სმ., ყავისფერი ტყავის, ორსავე ფრთაზე ერთნაირად მოტვიფრული ჩარჩოთი. ტყავი ჭიისაგან დაზიანებული და გაცვეთილია. უკანა ფრთაზე შემორჩენილია ტყავის ორი შესაკრავის კვალი და მეტალის სამაგრი. ყუა არა აქვს.

სარესტავრაციო: ყდა, რე-რნშ (105-108), რლგ-რმ (137-140), რმგ-რნდ (143-154), რნბ-რნშ (157-158), როა-რობ (271-272), ტიგ-ტიდ (313-314), ტიბ-ტოშ (367-378), უბ (402) გვერდები; აღსაღენია ყუა.

მინაწერები:

1. „ზილაკ პეტრი“ – სმა (241) გვერდზე, ქვემოთ, შავი მელნით, მხედრულით.
2. „ეს ნეინდა ლოცვანი მღვდლის ოზანე რუსულისა [ასო]. ზორც მოიკაროს, ესუნირე ანხილ საცი. ჩყლ (1830) ცელსა, აეგილოს ი (15)“ – უ (400) გვერდზე, ქვემოთ, შავი მელნით, მხედრულითვე.

უმნიშვნელო მინაწერებია: ოე (75), სოგ (173), სკე (295), გბ (308), გნბ (357) გვერდსა და უკანა ფორმაციები.

ეროვნულ ბიბლიოთეკაში რეგისტრირებულია 1985 წელს.

8. K 127 735/3 09 – ლოცვანი. – ქუთაისი. – 1810. – უბ (402) გვ. – წიგნს აკლია: თავფურცლის [3] და ა-დ (1-4) გვერდები.

ყდა: (19,5x12) სმ., ხემე გადაკრული ყავისფერი ტყავის, მოჩარჩოებული ერთი სახის ორნამენტებით. ყდის პირველ გვერდზე ფორმაციის მაგივრად დაკრულია სხვა გამოცემის ფურცელი.⁵² უკანა ფრთაზე შემორჩენილია ტყავის ორი შესაკრავის კვალი. ყუა: ყავისფერი ტყავის, სადა, ტიბრებით დაყოფილი ოთხ ნაწილად.

სარესტავრაციო: ყუა და ე-ვ (5-6) გვერდები.

წიგნის ფურცლები დალაქავებულია სანთლის ნაღვენთებით.

უმნიშვნელო მინაწერებია ყდის წინა ფრთის შიდა მხარეს, ქბ (98), რედ (194) გვერდებზე.

ეროვნულ ბიბლიოთეკაში რეგისტრირებულია 1967 წელს.

9. F 4 264/2 – ლოცვანი. – ქუთაისი. – 1810. – [7], უბ (402) გვ. – სრული ეგზემპლარი.

ყდა: (17x10,5) სმ., ხემე გადაკრული მუქი ყავისფერი ტყავის, ალაგ-ალაგ დაბიანებული, გარშემო – ორნამენტული ჩარჩო, ცენტრში ჯვრის ფორმის კომპოზიციით.

52. ფილიერ შერვაშიძის შესახებ იხ.: ეპისკოპოსი ალექსანდრე. ძველი ქართული ეკკლესიური გალობის და ნოტების შესახებ // დროება. - 1881 წ.. - 28 ივლისი. – გვ.3.

ჩარჩოს კუთხეებში – ფოთლოვანი ტყიფრი; ყდის უკანა მხარეს, ცენტრში – ჯვრის ფორმის ორნამენტის სხვა (ყვავილებიანი) ვარიანტი. შემორჩენილია ყუის ბედა ნაწილი.

სარესტავრაციო: ყდის.

ჩანართი: 2 სუფთა ფურცელი, წინა ფორმაცია და ა (1) გვერდს შორის.

მინაწერები:

1. „... წელსა ღაიძალა ... იგანი“ – ძირითადი ტექსტის წინ, ჩამატებული ფურცლების პირველ გვერდზე, ლურჯი მელნით. იქვე, მარცხნივ, შავი მელნით:
 2. „გასილ...“.
 3. „გასცანე“ – წინ ჩამატებული ფურცლების მეოთხე გვერდზე. ბემოთ, კიდეში ხელმოწერაა (ხელრთვით). იმავე გვერდზე, შავი მელნით :
 4. „ჩუქ (1822) წელსა ღაიძალა იგანი მასიამობის თვეს სკილა ჭ (29), სა[ა]თსა ლინისასა თხსსა მოგარესა კ (25)“. იგივე გვერდზე, ქვემოთ, იმავე ხელით, შავი მელნით:
 5. „ჩუქ (1825) წელსა ღაიძალა იგანი ასილის სკილგას ჭ (28), მოგარესა კილგლი ლამის ასა სა[ა]თსა“. იქვე:
 6. „ჩუქ (1832) წელსა ღაიძალა მისერლ ქინცერძობის თვეს სკილა სუთს სა[ა]თსა მეორეობული [სა] მოგარესა იდ (14) თოთხმეცსა“.
- ეროვნულ ბიბლიოთეკაში რეგისტრირებულია 1946 წლის.

10. F 13 287/2 – ლოცვანი. – ქუთაისი. – 1810. – უ (400) გვ. – წიგნს აკლია: თავფურცლის ორი აღუნესხავი გვერდი, ა-ბ (1-2), უა-უბ (401-402) გვერდები.

ყდა: (18,5x11) სმ., ხეზე გადაკრული ყავისფერი ტყავის. ჩარჩოს სამ პარალელურ ხასის შორის ამოგვიფრულია გირჩის ფორმის ორნამენტები. ყდის წინა ფრთაზე, ცენტრში – არაბესკა ჯვარცმის კომპოზიციით. კუთხეში – სამკუთხა ფორმის ორნამენტები. ყდის უკანა ფრთაზე, ცენტრში, სავარაუდოდ, ამოგვიფრულია იგივე კომპოზიცია. ტყავის გაცვეთის გამო ტყიფრის დეტალები გაუკვეველია. ყუა: ყავისფერი ტყავის, დაყოფილი ათ ნაწილად.

მინაწერები:

1. „იმერიალ უკინობი ერმანი ღალა ქუთაის მამჩიულა“ – ფორმაციის პირველ გვერდზე, შავი მელნით, მხედრულით.
2. „ჩუნ (1856) წელსა ნოემბრის [1] ლეი ჩა[ა]ხალეს უკინისა“ – იმავე გვერდზე, მხედრულით.
3. „ეს ლოცვანი ასი მლალის ლეონილი მანჯაზიძისა“ – იმავე გვერდზე, მხედრულით. ფანქრით.
4. „ჩუქ (1870) წელსა ნოემბრის ეს (3) იქონის ჩამენამა სამშაბათსა ლესა ა (1) მოგარესა. იგი თუკიმეცს...“ – რლე (135) გვერდზე, შავი მელნით, მხედრულით.

უმნიშვნელო მინაწერებია: ფლტ (138) გვერდზე, წინა და უკანა ფორმაციებზე.
ეროვნულ ბიბლიოთეკაში რეგისტრირებულია 1979 წელს.

**11. Р 1/1810 – ლოცვანი. – ქუთაისი. – 1810. – უბ (402) გვ. – წიგნის აკლია წინა 3
აღნუსხავი გვერდი.**

ყდა: (18x11) სმ., – საღა, ყავისფერი ტყავის; უკანა ფრთაზე შემორჩენილია ტყავის
ორი შესაკრავი. ყუა: იმავე ფერის ტყავის, დაყოფილი 4 ფრაგმენტად, თითოეულში:
ყვავილფოთლოვანი ორნამენტით.

რესტავრირებულია თეთრი ქაღალდით 1–8 გვერდები.

მინაწერები:

1. „გ ლოცვანი ქუთაის ალქ [თ]...“ – ყდის წინა ფრთაზე დაკრულ ფორმაციების
მხედრულით.
2. „ღილ მთული წინა ნათლი ლეჭისა ჯელ ღილ კუნძული აკუნთხ...“ – ბოლომდე
გაურკვეველი მინაწერი მხედრულით, გ(3) გვერდზე.
3. „მთავარ-ღია წინა პარასკევის მართლა ჩემზა (1847) წელს ივ. (16)“
– უბ (402) გვერდზე. იქვე, ბოლოსიტყვათის დასასრულს:
4. „პარასკევის სალამურზე ქარის და ...“ უმნიშვნელო მინაწერია ა(1) გვერდის მარცხნა
არშიაზე.

ყოფილ წიგნის პალაფაში რეგისტრირებული იყო 1951 წელს.

გამოკრებილი სადღესასწაულო. წესი, 1811 – თავფერცელი

გამოკრებილი სადღესასწაულო. – წესი. – 1811.

ფზ (507) [518], [1] გვ. = ა⁴ – ა⁴ ფ.

შრიფთი: წვრილი ნუსხა-ხუცური, სიმაღლე – 10 სტრ. = 27 მმ; ტექსტის ანაწყობი:

(9,3x7,3) სმ., გვერდზე 32 სტრიქონი.

პაგინაცია: ასოფერივი ნუსხურით, გვერდობრივი, მარჯვენა ზედა კუთხეში. დაუნომრავად პირველი ოთხი გვერდი ე (5) გვერდამდე. დანომვრამი ბევრი შეცდომაა: რუ(190)-ის ნაცვლადდა რუ(170). ათი გვერდის შემდეგ ს (200)-ის ნაცვლადაა რუ (190) და ასე გრძელდება ბოლომდე. გვერდების ბოლო მაჩვენებელი – ფზ (507) ათით ნაკლებია გვერდების რეალურ რაოდენობაშე – ფზ (517)-ბე. ასევე: 340 (ტმ) გვერდი დაუნომრავად და ეს რიცხვი დაბეჭდილია ტმა გვერდის ნაცვლად. საბოლოოდ, წიგნის გვერდების რეალური მაჩვენებელია – 518. გვხვდება სხვა მექანიკური შეცდომებიც: მბ (42)-ის გვერდის ნაცვლადაა მე (45), ხოლო რმ (108) გვერდის მაგივრად – რბ (102), სლდ (234)-ის ნაცვლად დაბეჭდილია – დლს, სლმ (238)-ის ნაცვლადაა – ბლს; ხოლო სნმ (258)-ის ნაცვლადაა სმბ (242); რვეულების აღნუსხვაშიც ვხვდებით ასოთა გადაადგილების შემთხვევებს, მაგალითად: ლა (31)-ის ნაცვლად დაბეჭდილია ალ, ხოლო ლბ (32)-ის ნაცვლად – ბლ.

სიგნატურა: ასომთავრულით და ნუსხურით, რვეულებრივი, ქაემოთ, ცენტრში. აკინძულია 4-4 ფურცლიან რვეულებად, პირველი ორი ფურცელი დანომრილია, მეწყვილეები კი – დაუნომრავი: ბ', ბ'' – -. გვხვდება ციფრით გადაადგილების მექანიკური შეცდომები, რომლებიც სხვა გამოცემებშიც მეორდება.

ბეჭდვა: მონოქრონული, შავი საღებავით; აქვს კუსტოდები და ცვლადი კოლონბიტული.

ქაღალდი: ძირითადად ცისფერი; FS 3 775 და K 10 439/109 ეგზემპლარებში ტექსტის ნაწილი დაბეჭდილია თეთრ ქაღალდზე.

თავფურცელი: „საღიღებლად წმიდისა თანა-არსისა, ცხოველს-მყოფელისა და განუყოფელისა სამებისა, მამისა და ძისა, და წმიდისა სულისა. ღროსა უკეთილ-მსახურე-სისა და უთვა-მპერობელესისა, ღილისა კელმწიფისა ჩუშნისა, უკეთილ-მსახურესისა კელმწიფასა, იმპერატრიცა მარიამ ფულორეს ასულისა, და კეთილ-მორწმუნისა კელმწიფისა ცარევისისა და ღილისა მთავრისა კოსტანტინე პავლეს ძისა, და მეუღლისა მისისა კეთილ-მორწმუნისა და ღილისა მთავრინასა ანნა ფეოდორეს ასულისა, და კეთილ-მორწმუნეთა კელმწიფეთა და ღილისა მთავართა ნიკოლაოს პავლეს ძისა და მიხაილ პავლეს ძისათა, და კეთილ-მორწმუნისა და ღილისა მთავრინასა მარია პავლეს ასულისა და მეუღლისა მისისასა და კეთილ-მორწმუნეთა და ღილისა მთავარინათა, კვატირინა პავლეს ასულისა და ანნა და პავლეს ასულისათა. ხოლო კურთხევითა

ყოვლად სანატრელთა უწმინდესთათა ქ[ოვლა]დ სამღებელოთა მიგროპოლიტთა და ეპისკოპოსთათა დაიბეჭდა საღმრთო და საეკლესიო წიგნი ესე გამოკრებილი საღვესასწაულო, სოფელსა შინა წესს, წელთა დასაბამითგან სოფელსა ქთით [7319], ხ[ოლო] განკორციელებითგან სიტყვისა ღმრთისა, ჩყია [1811], თოუშსა აგვისტოსა კა [21]; გულს-მოდგინებითა, შრომითა და ღუაწითა, ყოვლად სამღებელოსა ნიკოლაოს-წმიდელ არხიერის სოფრონისათა; კელითა მესტამბე რომანოზ ბებაშვლისათა, რომელიცა მიცუალებულ-იქმნა უწინარეს ბეჭედება ამის, ხოლო შემდგომად მიცუალებისა მისისა, ძე ძემან მისმან, მესტამბემ დავით ვიწყე და აღვასრულე ძალითა ღუთისათა“.⁵³

ტექსტი:

თთვესა სეკდემბერსა პირველსა დაწყება ინდიქტიონისა, ესე იგი არს ახლისა წელიწდისა... – ღ-მბ (4-42) გვ.

თთუშსა სეკტემბერსა, შ. შობა ყოვლად-წმიდისა დედუფლისა ჩუშნისა ღუთის-მშობელისა და მარადის ქალწულისა მარიამისა – მგ-ოგ (43-73) გვ.

თთუშსა სეკდემბერსა, იდ. მსოფლიო ამაღლება პატიოსნისა და ცხოველს-მყოფელისა ჯუარისა... – ოდ-ჟო (74-99) გვ.

თთუშსა ნოემბერსა, კა. ფამრად მიყვანება ყოვლად წმიდისა დედუფლისა ჩუშნისა ღუთისმშობელისა – რ-რლდ (100-134) გვ.

ვიწყებთ მეორესა შინა ღლისასა რეკასა... (თთუშსა დეკემბერსა) – რლდ-როა (134-161) გვ.

თთუშსა დეკემბერსა, კე. ხორციელი შობა უფლისა ღუთისა, და მაცხოვრისა ჩუენისა იესო ქრისტესი – რობ-რეგ (162-193) გვ.

თთუშსა იანვარსა, ა. ღლესა კორცითა წინა დაცუტთა უფლისა ჩუენისა იესო ქრისტესი – რედ-სმბ (194-248) გვ.

წმიდა განცხალება უფლისა ღუთისა და მაცხოვრისა ჩუენისა იესო ქრისტესი – სმთ-სპდ (249-284) გვ.

თთუშსა ფეხერუალსა, მეორესა ღლესა. მიგებება უფლისა ღუთისა და მაცხოვრისა ჩუენისა იესო ქრისტესი – სპდ-ტია (284-311) გვ.

თთუშსა მარგსა, კე. ხარება ყოვლად წმიდისა დედოფლისა ჩუენისა ღუთის-მშობელისა და მარადის ქალწულისა მარიამისა – ტიბ-ტლო (312-339) გვ.

თთუშსა აპრილსა, კგ. წმიდისა დიდებულისა დიდისა მოწამისა და ძღვა-შემოსილისა და საკურუმლო-მოქმედისა გიორგისა – ტმ-ტია (340-367) გვ.

თთუშსა იუნისსა, კდ. შობა პატიოსნისა დაბალისა წინასწარ-მეტყუბლისა, წინა-მორბე-დისა და ნათლის-მცემელისა იოანესი – ტიბ-უკბ (368-427) გვ.

თთუშსა იუნისსა, კთ. – წმიდათა დიდებულთა და ყოვლად ქებულთა, და თავთა მოციქულთა პეტრეს და პავლესი – ტებ-უკბ (398-427) გვ..

თთუშსა აგვისტოსა, ღლესა ვ. წმიდისა ფერის-ცუალება უფლისა ღუთისა და მაცხოვრისა ჩუენისა იესო ქრისტესი – უკბ-უნგ (427-453) გვ.

53. დავით ბებაშვილისა და არქიეპისკოპოს სოფრონიონის შესახებ იხ. შენიშვნები: N35, N34..

თოუშსა აგვისტოსა, იე. დღესა მიცუალებბ ყოვლად-წმიდისა დედოფლისა ჩუენისა დეთისმშობელისა ჩვენისა და მარადის ქალწულისა მარიამისა – უნდ-უოე (454-475) გვ. თოუშსა აგვისტოსა, კო. თავის კურთა პატიოსნისა თავისა, პატიოსნისა დაბალისა წინას-წარმეტყებლისა, წინამორბედისა და ნათლის-მცემელისა იოანესი – უოფ-უომ (476-478) გვ. დიდს მწუხრსა ბედა – უომ-ფზ (478-507) გვ.

ბოლოსიგყვაობა: „მესტამბის უხუცესობითა თავადის სახლო-უხუცის ზურაბ წერეთლისათა. მათს ყოვლად სამდუდელობას, ნიკოლაოს-წმიდელს სოფორონიოსს გამოკრებული სადღესასწაულო დაეწყო და რამდენიმე რვეული თავის ხარჯით დაებეჭდა და აწ ჩვენ, წერეთლმა თავადმან, სახლო-უხუცემან ზურაბ ვინებეთ ამ სადღესასწაულოს შესრულება და ჩუენის საფასით დავბეჭდეთ და შევასრულეთ მხილველთაგან ლოცვა მოხსენებად; სტამბისა ამის მუშავნი ლოცვა შენდობას გავვალობით ყოველთა მიერ აღმომკითხველთა, შეცომა თუ რამე იხილოთ ნუ გუწყევთ, არამედ ლოცვა მოგვხსენებდეთ, სამებასა ერთ-არსებასა ღმერთსა მხოლოსა დიდება, ამინ“.

გაფორმება: ახალი თავების დასაწყისში გამოყენებულია ტექსტის თავსამკი ვინიეტები შუაში ჯვრით, თავებისა და ქვეთავების ბოლოს – ბოლოსამკები და კალაფონები, მთავრული ასოების ფონზე – ორნამენტები. წიგნის ყველა გვერდზე ტექსტი ჩასმულია ჩარჩოში.

1. FS 3 775/09 – გამოკრებილი სადღესასწაულო. – წესი. – 1811. – ფზ (507), [1] გვ. – სრული, კარგად დაცული ეგზემპლარი.

ყდა: (14x10) სმ., ხეზე გადაკრული ყავისფერი ტყავის; გარშემო – ორმაგხაზოვანი ჩარჩო. ხამთა შუა – ორნამენტები, ცენტრში – არაბესკა. ჩარჩოს თახივე კუთხეში ამოტიფორულია ყვავილები. ყდის ფრთებზე შემორჩენილია სამაგრების კვალი. ყუა: იმავე ყავისფერი ტყავის, დაყოფილი 4 ნაწილად, შუაში დიაგონალურად გადამკვეთი ხაზებით.

მინაწერი:
„მე გრ[ე]ნ ჰარმანი სამი ცის, ცოლი „უკანა ფორმაცის პირველ გვერდზე, მხედრულით, პირეკულმა.

ბეჭედი: „ქმწყვეტილი სამართლების“ – ფორმაციის წინა გვერდსა და იმ (17) გვერდზე.

ეროვნულ ბიბლიოთეკაში რეგისტრირებულია 1937 წელს.

2. K 2 678/1 09 – გამოკრებილი სადღესასწაულო – წესი. – 1811. – ფზ (502) გვ.– წიგნს აკლია ა-ბ (1-8), ფიფ-ფიბ (513-517) და ბოლო ერთი აღუნესხავი გვერდი.

ყდა: (15x11,5) სმ., შავი კოლენკორის. ყუა: იმავე შავი კოლენკორის, ნახევრად მოცილებული კორპუსს.

რესტავრირებული: ფერცლები ბოგან დამიანებულია, კიდევები. რია-რიბ (111-112) გვერდების.

ეროვნულ ბიბლიოთეკაში რეგისტრირებულია 1940 წელს.

3. K 8 496/1 09 – გამოკრებილი სადღესასწაულო. – წესი. – 1811. – ფგ (507) [1] გვ. – წიგნს აკლია: ა-ვ (1-6), ფგ-ფდ (503-504) გვერდები.

ყდა: (13,5x9,5) სმ., ხეზე გადაკრული ყავისფერი ტყავის; გარშემო – ორმაგხაზოვანი ჩარჩო. ყუა: იგივე ყავისფერი ტყავის. ყუის შეა ნაწილში წარწერა: „სადღესასწაულო”. ქვემოთ წიგნის შემთხველის თუ მფლობელის გვარ – სახელი „მაქსიმე ჩიგოგიძე”.

მინაწერი:

„მღველმონაშონი ეაოში⁵⁴ პეტყალი უჯალო“. ხელმოწერის თარიღი: „23. II. 1972 წ.“ – წინა ფორმაციები. ხელმოწერა მეორლება ფორმაციის მეორე გვერდზეც.

ბეჭედი: ეპისკოპოს გაიობ წილკნელის, ცენტრში ჯვრით. – ფორმაციის წინა გვერდზე.

ეროვნულ ბიბლიოთეკაში რეგისტრირებულია 1984 წელს.

4. K 10 439/1 09 – გამოკრებილი სადღესასწაულო. – წესი. – 1811. – ტკ (390) გვ.

წიგნს აკლია: ბოლო 117 გვერდი.

ყდა: (15x10,5) სმ., ხეზე გადაკრული ყავისფერი ტყავის; გარშემო – ორმაგხაზოვანი ჩარჩო., შეაში – ორნამენტთა წყება; ცენტრში – ოთხყვავილიანი კომპოზიცია. უკანა ფრთაზეც იგივე ორნამენტებია. ყუა: იმავე ფერის ტყავის, დაყოფილი 4 ნაწილად. შეა ნაწილებში ამოფვიფრულია დიაგონალური ხაზები. ყუა: მოცილებულია კორპუსს, ყუის თავსაკრად გამოყენებულია ჭრელი თასმა.

სარესტავრაცია: ბ (2), ივ (16), კთ-ლ (29–30), ლე-ლვ (35–36), ოე-ოშ (75–78), რე-რვ (105–106), რლა-რლი (131–132), სეა-სეპ (281–282), ტნბ – ტიე (352–365) გვერდები; ამოფვილია თავფურცლის აღწესებავი [1–2] გვერდები. სარესტავრაცია ყუა და ყდა: ამძვრალია ხეზე გადაკრული ტყავი, ფიცარი გაფეხილია. ფურცლები დალაქავებულია. გაურკვეველი და უმნიშვნელო მინაწერებია წინა ფორმაციის პირველ გვერდზე.

ეროვნულ ბიბლიოთეკაში რეგისტრირებულია 2004 წელს.

5. F 2 579/1 გამოკრებილი სადღესასწაულო. – წესი. – 1811. – ფიზ (507), [1] გვ. – წიგნს აკლია თავფურცლის პირველი და მეორე აღწესებავი გვერდები.

ყდა: (13,5x10) სმ., ხეზე გადაკრული ყავისფერი ტყავის. ყდის ორივე მხარე ჩასმულია ორნამენტებით დამშენებულ ჩარჩოში. ცენტრალურ ნაწილში ამოფვიფრულია არაბესკები. ყდის უკანა მხარეს შემორჩენილია ტყავის ორი შესაკრავი. ყუა: ტიხოებით დაყოფილი სამ ნაწილად, თითოეულ ნაწილში სამმაგი, დიაგონალურად გადამკვეთი ხაზებით. უმნიშვნელო მინაწერებია ფორმაციის წინა და ბოლო გვერდებზე. ფურცლები დალაქავებულია. ბოგიერთ გვერდზე ქაღალდის არათანაბარი დაჭრის გამო მინდვრის სტანდარტული ბომა დარღვეულია.

ეროვნულ ბიბლიოთეკაში რეგისტრირებულია 1964 წელს.

54. მღველმონაბონი გაიობი – იყ. ბიბინა კერატიშვილი.

6. P 1/1811 – გამოკრებილი სადღესასწაულო. – წესი. – 1811. – ფ8 (507), [1] გვ.

ყდა: (14,5x11) სმ., ყავისფერი ტყავის, გარშემო – ორნამენტული ჩარჩო. უკანა ფრთაზე შემორჩენილია სამი შესაკრავის კვალი. ყეა: იმავე ფერის ტყავის.

სარესაფავრაცია: ყდა, რომელიც მოცილებულია კორპუსს, ასევე: 15–16, 77–78, 41–42, 79–80, 222–226, 275–276, 281–288, 331–332, 344–345, 413–414, 453–454, 464–468, 479–480 გვერდები.

მინაწერები:

1. „ყოვლად კოლ... ნები...“ – ფორმაციის პირველ გვერდზე, მხედრულით. იქვე: გაურკვეველი ხელმოწერა რესულად.
 2. „...ლმან ნიკოლოზ ჩერიძემ [ანგ. მანლიცემან მიმოძარ სამლოო სალისანთა ყულო მუნიკანოზის შემორჩენილი არის სალი მლულოს თვის სულის მოსახურებლად, ყვალმა შეასრულებული“ – ფორმაციის პირველ გვერდზე, მხედრულით.
 3. „ამინ, მლელ[ი] ნიკოლოზ“ – იქვე, ქვემოთ, განსხვავებული ხელწერით, მხედრულით.
 4. „მლულო გასილ მუნიკანძე... მის მალალ ყოვლად ყუსამლელო...“ – ფორმაციის პირველ გვერდზე, მხედრულით.
 5. „მეუღლე უწოდეს ლეგანზის ნიკონ სალაპიძის სულის მოსახურებლად IX, 1931“ – ე (5) გვერდის ზედა არშიაზე, მხედრულით.
 6. „ჩილზ-ს (1837) წელს, აეგისტოს ჩილგალსა ლერსა... კუთხის...“ – ტმდ (344) გვერდის ზედა არშიაზე, მხედრულით.
 7. „ჩილზ-ს (1838) წელს, იჭირის ჰა- (8) ლერსა ათის...“ – ფბ (402) გვერდის მინდორზე, ამომქრალი ძველი მინაწერი მხედრულით.
 8. „ლერსა ნინის უნდა ნალიკოთხოს უქმი... შემდეომად ჭირც მოიჩანოს, ეაუნილების მისი მაღლი უქმერჩეებელი“ – ფტ (508) აღუნესხავ გვერდზე. იმავე გვერდის ზედა არშიაზე გაკრული ხელით, მხედრულით:
 9. „მის მალალყურთხევას ახალციხის სამხრის“. მინაწერი.
 10. „ყვალი ისო ქლისცე, ლმერთო ჩიგნო, შეეჯინყალუნ, ამინ. მოვიდოთ თაყვანის გური და შეუ... ის ქლისცესა მეუღლეს და ლმერთოსა ჩიგნესა, ამინ. მონყალე ძე ლმერთო, ლილით ხყალორთია შენითა და მისალითა მონყალერთა შენითა ... ყავ ყოველი უსტყლორთა ჩემი მე უშესი და ცოდვა ჩემი ნინაშე შენისა ას მარალი ...“ – უკანა ფრთაზე დაკრულ ფორმაციზე, მხედრულით.
 11. „სიმონ ზეგერიძე გრიგორ ჩილ (1830) წელსა აეგისტოს რცდა ურთისა“ – იმავე ფრთაზე დაკრულ ფორმაციზე. იქვე, ქვემოთ, გაურკვეველი შინაარსის უმნიშვნელო მინაწერია.
 - უმნიშვნელო მინაწერებია დ (4) და კე (25) გვერდებზე.
- ყოფილ წიგნის პალატაში რეგისტრირებული იყო 1938 წელს.

କୁଳାଳୀରେ ତୁମ୍ହାରେ ମନ୍ଦିରରେ :

სეკტემბრი აშენ უკომიშა მშემოტყოფა ა ზო ზეგვა შვეულური ცეკვა
მშემოტყოფას მშემოტყოფა მოსახ ქუთხის უკიდურეს უძრავი . ქუთხის უკიდურეს უძრავი
ცეკვა მშემოტყოფა ზეგვა ა :

କୌଣସିବାରେ ଶ୍ରୀଜନମହାଦେଵ ଏହାର ପିତୃଜୀବିନୀରେ ଖୁବିଲୁଗାରେ ଥିଲା ଯାହାର ଉପରେ ଶ୍ରୀଜନମହାଦେଵ ଏହାର ପିତୃଜୀବିନୀରେ ଖୁବିଲୁଗାରେ ଥିଲା ଯାହାର ଉପରେ

სამოქადაგლო, საჩხერე, 1815 – ბოლო გვერდი

სამოციქულო. – საჩხერე. – 1815.

სკგ (223), გვ. (63) გვ. = $s^4 \cdot g^4$; $s^4 \cdot g^4$ ფ.

შრიფტი: ასოებრივი ნუსხურით, სიმაღლე 10 სტრ. = 50 მმ., გვერდზე 43 სტრ.,
ტექსტის ანაწყობი: (22,5x13,5) სმ.

პაგინაცია: ასოებრივი ნუსხურით, მარჯვენა ზედა კუთხეში. გვერდთა
ორმაგი აღრიცხვაა: პირველი აღრიცხვა ა-სკგ (1-223) გვ., მეორე აღრიცხვა
– ა-იგ (1-63) გვ. გვერდთა აღნუსხვაში დაშვებულია მექანიკური შეცდომები,
მაგალითად: ახალი აღრიცხვის მთ (49)-ს ნაცვლადაა ნთ (59), რიდ (114)-ის
ნაცვლადაა – რიე (115), ხოლო რლტ (138)-ის მაგივრად დაბეჭდილია რმე
(145) გვერდი.

სიგნაცურა: ასომთავრულით და ნუსხურით, რვეულებრივი, ქვემოთ,
ცენტრში. აკინძულია 4-4 ფურცლიან რვეულებად, პირველი ორი ფურცელი
დანომრილია, მეწყვილეები კი – დაწუნომრავი: ა^o, ა^b.. აქაც, როგორც
გვერდების დაწუნომრაში, ორმაგი აღრიცხვაა. სიგნაცურის ახალი აღრიცხვა
იწყება მეორე აღნუსხვის ა(1) გვერდიდან.

ბეჭდვა: პოლიქრონული. ძირითადი ტექსტი დაბეჭდილია – შავი, ხოლო
საძიებელი შავი და წითელი სალებავების მონაცვლეობით. აქვს კუსტოდები,
მუხლთა მაჩვენებელი და ცვლადი კოლონგიტული.

ქადაღლი: ბეჭდვისას გამოყენებულია ძირითადად ცისფერი ქადაღლი, თუმცა
K176/509 ეგზემპლარში სა-სკდ (201-224) გვერდებზე ტექსტი დაბეჭდილია
თეთრ ქადაღლზე, ხოლო F 441/5-ში თეთრია რუკ-რუკშ (195-198) გვერდებიც.

თავფურცელი: „სადიდებელად წმიდისა, თანა-არსისა, ცხოველს-მყოფელისა და
განუყოფელისასამებისა, მამისადა ძისადა წმიდისასულისა. ღროსა უკეთიღ-მსახურესისა
და უთკ-მჟყრობელესისა დიდისა კელმწიფისა ალექსანდრე იმპერატორისა პავლეს ძისა
სრულიად როსისა, და სხეათა. და მეუღლისა მისისა უკეთიღ-მსახურესისა კელმწიფასა
იმპერატორიცა ელისაბედ ალექსის ასულისა, კურთხევითა ყოვლად სამღედელოთა
იმერეთისა მღელელ-მთავართათა დაიბეჭდა წიგნი ესე საღმრთო სამოციქულო საჩხერეს,
სასახლესა შინა სარდალ სახლთ-უხუცეს ბურაბ წერეთლისასა, საფასის-წარგებითა
მისვე ღენერალ-მაიორის და კავალერის თავადის ბურაბ წერეთლის სარდალ სახლთ-
უხუცესათა.⁵⁵ წელთა დასაბამითგან სოფლისა პტეგ (7323), ხოლო განკორციელებითგან
სიცეკვა ღმრთისა ჩყიფ (1815), თოუშისა მარტია, რიცხუსა ის (18)“.

ტექსტი:

თქმული წმიდისა ეპიფანე კუპრელ-ეპისკოპოსისა წმიდათა ათორმეტთა მოციქულ-
თათკა... ა-დ (1-4) გვ.

55. ბურაბ წერეთლის შესახებ იხ. შენიშვნა N 18

აღწერილი საეკვლესით სამეოც და ათთა მათთათვს მოწაფეთა უფლისათა და დორეთეოს მიერ ტკრელ-ეპისკოპოსისა, პირველისა მის კაცისა მოხუცებულის და დვთივ შემოსილისა... ივლიანე განდგომილისათა – დ -შ (4-8) გვ.

თქმული საცნაურნი მოციქულთანი, აღწერილი წიგნსა ამას შინა, წმიდისა მოციქულისა პავლესი ეპისტოლენი განუყოფელი არიან – ო (9) გვ.

უწყებანი მოციქულთა საქმეთა – ი (10) გვ.

საქმე წმიდათა მოციქულთა წარწერილი წმიდისა მოციქულისა და მახარებლისა ლუკას მიერ... – ია -ი (11- 60) გვ.

უწყება კათოლიკე სამოციქულოსა იაკობისა – ი (60) გვ.

კათოლიკე ეპისტოლე იაკობ მოციქულისა ... – ია-ივ (61-66) გვ.

უწყებანი, კათოლიკისა პეტრეს ეპისტოლისა პირველისა – ივ (66) გვ.

პირველი კათოლიკე ეპისტოლე პეტრე მოციქულისა – იბ-ობ (67-72) გვ.

უწყება კათოლიკე ეპისტოლისა პეტრეს მეორისა – ოგ (73) გვ.

პეტრე მოციქულისა წიგნი კათოლიკე მეორე – ოდ-ობ (74-77) გვ.

უწყებანი პირველისა კათოლიკე სამოციქულოსა იოანესი – ოშ (78) გვ.

პირველი კათოლიკე ეპისტოლე იოანე მოციქულისა – ოთ-პდ (79-84) გვ.

უწყებანი მეორისა კათოლიკე სამოციქულოსა იოანესი – პდ (84) გვ.

იოანე მოციქულისა კათოლიკე მეორე – პე (85) გვ.

უწყებანი მესამისა კათოლიკისა იოანესი – პე (85) გვ.

იოანე მოციქულისა წიგნი მესამე კათოლიკე – პვ (86) გვ.

უწყებანი იუდას კათოლიკისა – პბ (87) გვ.

კათოლიკე ეპისტოლე იუდა მოციქულისა – პბ-პთ (88-89) გვ.

უწყებანი, რომელი არს რომაელთა მიმართ ეპისტოლე წმიდისა მოციქულისა პავლესი – ფ-ებ (90-91) გვ.

პრომაელთა მიმართ ეპისტოლე წმიდისა მოციქულისა პავლესი ებ-რიბ (92-112) გვ.

უწყება, რომელი არს კორინთელთა მიმართ სამოციქულოსა პირველსა წმიდისა მოციქულისა პავლესი – რიგ (113) გვ.

კორინთელთა პირველი ეპისტოლე მოციქულისა პავლესი – რიდ-რლდ (114-134) გვ.

უწყებანი კორინთელთა მიმართ მეორისა ეპისტოლესა წმიდისა მოციქულისა პავლესი – რლდ (134) გვ.

კორინთელთა მეორე ეპისტოლე წმიდისა მოციქულისა პავლესი – რლე-რმვ (135-146) გვ.

გალატელთა მიმართ ეპისტოლე პავლე მოციქულისა – რნა-რნბ (151-158) გვ.

უწყებანი ეფესელთა მიმართ ეპისტოლისა წმიდისა მოციქულისა პავლესი – რნბ (158) გვ.

ეფესელთა მიმართ ეპისტოლე წმიდისა პავლესი მოციქულისა – რნთ-რივ (159-166) გვ.

უწყებანი ფილიპელთა მიმართ ეპისტოლისა წმიდისა მოციქულისა პავლესნი – რივ (166) გვ.

ფილიპელთა მიმართ ეპისტოლე წმიდისა პავლე მოციქულისა – რიბ-რობ (167-172) გვ.

უწყებანი კოლასელთა ეპისტოლისა წმიდისა მოციქულისა პავლესი – რობ (172) გვ.
 კოლასელთა მიმართ ეპისტოლე წმიდისა პავლე მოციქულისა – როგ-რობ (173-178) გვ.
 უწყებანი თესალონიკელთა მიმართ პირველისა ეპისტოლისა წმიდისა მოციქულისა პავლესი – რობ (178) გვ.
 პირველი თესალონიკელთა მიმართ ეპისტოლე წმიდისა პავლე მოციქულისა – როთ-რპგ (179-183) გვ.
 უწყება თესალონიკელთა მიმართ მეორისა ეპისტოლისა წმიდისა მოციქულისა პავლესი – რპდ (184) გვ.
 მეორე თესალონიკელთა მიმართ ეპისტოლე წმიდისა პავლე მოციქულისა – რპე-რპბ (185-187) გვ.
 უწყებანი ტიმოთეს მიმართ პირველისა ეპისტოლისა წმიდისა მოციქულისა პავლესი – რპბ (188) გვ.
 პავლე მოციქულისა პირველი წიგნი ტიმოთეს მიმართ – რპთ-რჟდ (189-194) გვ.
 უწყებანი ფილიმონის მიმართ მეორისა ეპისტოლისა მოციქულისა პავლესი – რჟე (195) გვ.
 მეორე ფილოთეს მიმართ ეპისტოლე წმიდისა პავლე მოციქულისა – რჟვ-ს (196-200) გვ.
 უწყებანი ტიგეს მიმართ ეპისტოლისა წმიდისა პავლე მოციქულისანი – ს (200) გვ.
 პავლე მოციქულისა წიგნი ტიგეს მიმართ – სა-სგ (201-203) გვ.
 უწყებანი ფილიმონის მიმართისა ეპისტოლისა წმიდისა მოციქულისა პავლესი – სგ (203) გვ.
 ფილიმონის მიმართ ეპისტოლე წმიდისა პავლე მოციქულისა – სდ-სე (204-205) გვ.
 უწყებანი ებრაელთა მიმართისა ეპისტოლისა წმიდისა მოციქულისა პავლესი – სე-სვ (205-206) გვ.
 პავლე მოციქულისა წიგნი ებრაელთა მიმართ – სბ-სკ (207-223) გვ.

ბოლოსიგუგამბა: „სტამბისა ამის ყოვლითურთ მმართველი და ბედა-მდგომელი საქართველოს მრავალმთის გარესჯის ბერი, გაენათის არხიმანდრიტი ბაქარია. სტამბისა ამის ბეჭდისა მუშაკი რომანობ მესტამბის ძე მესტამბე დავით ბებაშვილი. მუშაკთა საძმროთისა ამის წიგნისათა არა მცირედი შრომა გვიჩიავს, გევედრებით მხილველთა, შეცოობა თუ რამე იხილოთ ნუ გვწყევთ, არამედ შეგვინდევით და ლოცვით მოგაქსენებდეთ, რათა თქუშნა შეგენდენენ ცომანი თქუშნები: N 10, N 22).“

საძიებელი:

თქმული აღსავალთა და წარდგომათა, ვითარ ყოველთა დღეთა, თანა – გუარს კითხვა სამოციქულოსა შვიდეულთა ყოველთა შინა წლისათა... – ა-ით (1-19) გვ.
 შეკრებული ათორმეტთა თოუშთა, ბრძანებული რომელთამე დღესასწაულთა და რვეულთა წმიდათათვს, სამოციქულო და წარდგომანი წირებსა ბედა – კ-ნბ (20-57) გვ.
 წარდგომანი და ალილუანი აღდგომისანი წირვასა ბედა – ნბ-ნბ (57-58) გვ.
 წარდგომანი, ალილუანი და განიცადენი შვიდეულის ღღისანი – ნშ-ნთ (58-59) გვ.
 წარდგომანი, სამოციქულო, ალილუანი და განიცადეთ. საბიარონი წმიდათა, რომელთა თუესცა ვყოფდეთ განგებასა – ნთ-აბ (59-62) გვ.

აღსავალი ყოველთა დღეთანი – აბ-იგ (62-63)გვ.

ბაქარია არქიმანდრიფის გერბი:⁵⁶ გამლილ მანტიაზე, შეაში – ჯვარუმის კომპონტიცია. აქეთ-იქეთ მღლებელები, გვერდებზე – ყალყზე შემდგარი ცხენები, ბემოთ, ცენტრში – სამეფო გვირგვინი. გერბის გარშემოწერილობაში ვკითხულობთ: „ლოცვასა გვერდი ყოველთა მდაბალი არხიმანდრიფი ბაქარია“. გერბის ქვემოთ – „იესო, ღმერთო, შემიწყალე მე, ცოდვილი ბაქარია, რამეთუ თვინიერ შენსა არა რამ ძალ-მის ყოფად არცა ერთი“ – წიგნის დასასრულს, სკვ (223) გვერდზე.

გაფორმება: ყოველ გვერდზე ტექსტი ჩასმულია ორნამენტულ ჩარჩოში, თავების დასასრულს ბოლოსამკებით, მაგალითად: რუ (195) გვერდზე გამოსახულია ნაყოფით დახუნდლელი ტოფი; ს (8) გვერდზე, ქვემოთ – რთული ორნამენტი ორთავიანი არწივის გამოსახულებით; ი(10) და რპშ (188) გვერდებზე, ტექსტის ბოლოს – ფოთლოვანი ვინიეტის ორი ვარიანტი.⁵⁷

თითქმის ყოველი ახალი თავის დასაწყისში ვხვდებით იმერეთის სტამბის გამოცემებისათვის დამახასიათებელ ვინიეტებს და წმინდანთა გამოსახულებებს, მაგალითად: ახალი აღრიცხვის ა (1) გვერდზე, ბემოთ, ტრიპტიხი: იესო ქრისტე, დვისმშობელი, იოანე ნათლისმცემელი (იგივე გრავიურა 1803 წ. „სახარებაში“).⁵⁸

ია (11) გვერდზე – „ქრისტეს აღდგომა“.⁵⁹ ცენტრში მაცხოვარი ხელში ჯვრითა და ჯვრიანი დროშით. აქეთ-იქეთ გალილეველი დვის-მოცვარები. კომპონტიციის ცენტრალური (წრიული) ნაწილის გარშემო – ყვავილ-ფოთლოვანი ორნამენტი, შეაში – ჯვარი, იქვე – მრგლოვანი წარწერა: „აღდგომა“.

ოთ (79), პვ (86) და როგ (173) გვერდებზე ტექსტის თავსამკი ვინიეტი: შეაში-ოვალურ ჩარჩოში – ნათლით მოსილი ჯვარი (მაცხოვრის სიმბოლური გამოსახულება).⁶⁰ ჯვრის კილებში, მარცხნიდან მარჯვნივ იყითხება ბერძნული წარწერა: „იესო ქრისტე“. ოდ (74) და პშ (88) გვერდებზე, თავსამკ ვინიეტზე მაცხოვარია გამოსახული.⁶¹ კომპონტიცია მოქცეულია მართკუთხა ჩარჩოში, რომელიც შევსებულია ყვავილ-ფოთლოვანი ორნამენტებით.

ყურადღებას იქცევს თავსართი ასოების მხატვრული გაფორმება. ასოების ფონად გამოყენებულია სხვადასხვა შინაარსის სიუკეტური კომპონტიცია.⁶² ბევრი მათგანი ამჟღავნებს მსგავსებას ძველნაბეჭდ ქართულ წიგნებთან და 1807 წლის ქუთაისის სტამბის „დავითნთან“, მაგალითად: ასომთავრულ „შ“-ს ფონზე გამოსახული სამგუმბათიანი

56. იგივე გერბია 1808 წლის „ემნება“ და 1810 წლის „ლოცვანში“. იხ. დანართი III, N 18

57. იხ. დანართი III, N 22-25

58. იხ. დანართი III, N 6

59. იხ. დანართი III, N 26

60. იხ. დანართი III, N 27

61. იხ. დანართი III, N 28

62. იხ. დანართი III, N 29-34

ეკლესია, ან „მ“ ასოს ფონზე – მუხლმოყრილი მღვდელები. ორიგინალური და მხოლოდ ამ გამოცემისთვის საგანგებოდ შექმნილი ჩანს ბევრი მინიატურული გრაფიურა, მაგალითად: მთავრულ „ე“-ს ფონზე გამოსახულია ადამიანი ეფრაგით ხელში, მრგლოვანი „დ“ ასოს წრიულ, ქვედა ნაწილში ჩახატულია მზე, რომელსაც აქვს ადამიანის პირისახე. ასეთი ფორმით მზის, როგორც სიკეთისა და სინათლის წყაროს გამოხატვა მიღებული იყო ქრისტიანულ სიმბოლიკაში. ასევე, მთავრულ „დ“ ასოში ჩახატული მზე სიტყვა „დღის“ ხატია.

1. F 441/5 – სამოციქულო. – საჩხერე. – 1815. – სკგ (223), ფგ (63) გვ. – სრული ეგზემპლარი.

ყდა: (35x21,5) სმ., ხემზე გადაკრული ყავისფერი ტყავის, ზედა და ქვედა მხარეს სამმაგი, ხოლო გვერდებზე – ორმაგი პარალელური ხაზით. მათ შეა, ზემოთ და ქვემოთ – გირჩის ფორმის ორნამენტები, გვერდებზე – ყვავილები. ყდის შიდა ნაწილი დაყოფილია დიაგონალურად გადამკვეთი ხაზებით, გადაკვეთის ცენტრში – ოთხფერცლიანი ყვავილი. ცენტრალურ ნაწილში ცარიელი ძღვილები შევსებულია პატარა, ნატი ყვავილებით. ყეა: საძა, იმავე ფერის ტყავის, დაყოფილი ოთხ ნაწილად.

რესტავრირებულია წიგნის ბოგიერთი გვერდი. 8-იბ (7-12) გვერდების ქვედა კიდეები მოკლეა სხვა ფერცლებთან შედარებით.

სარესტავრაციო: პირველი აღრიცხვის ით - კმ (19-28), ლგ-მ (37-40), მთ-ად (49-64), რნგ-რაბ (153-162) გვერდები, ასევე მეორე აღრიცხვის იბ - კდ (17-24) გვერდები.

ასაკინძია: მეორე აღრიცხვის 8-ტ (7-8) და ნბ-აგ (57-63) გვერდები. წიგნში ჩადებულია ამავე გამოცემის შეაბე გაჭრილი და შემდეგ ერთმანეთზე მიწებული ია-იბ (11-12) და იგ-იდ (13-14) გვერდების ნახევარი ფერცლები.

მინაწერები:

1. „1883-სა წელს, 6 იანვრის 10-სა ღლია ერთა ცვალა ლინერის ლიფრის 6 წელი წელი წელი. ⁶³ ამავე წელს, ღლიანის 20-სა ერთა ცვალა მულლე მისი, კრისტიანები ესრილის ასული. საყრდნო ყოს საწინააღმდეგო მათი, ამინ“ – ყდის წინა ფრთაზე დაკრულ ფორმაციებზე, შავი მელნით. იქვე:
2. „К...Лаврентий...“.
3. „26 იანვრის ა[გ]ერი“ – ფორმაციის მეორე გვერდზე, ზემოთ, ნახევრად ამომქრალი მინაწერი მხედრულით. იქვე:
4. „1906“ – იქვე:
5. „საქმე მოციქულთა საჩხერის სკამპა. 1815 წ.“.
6. „მე, ლავრენტი ... მონასტრის... მლოცველ-მონასტონი კუკავით სკლია-ს 20 მაისის და წელი 1905 წელს“ – ფორმაციის მეორე გვერდზე.

63. ბურაბ წერეთლის შვილთაშვილი – ნესტორ დიმიტრის ძე წერეთელი.

7. „1907 წელს [უკრაინი] ... [უ]ნიკო უზე[მ]თის უკრაინაში მღვდელმა იანო უკრაინის მესამე გვერდზე, ბეჭოთ, ამომქრალი მინაწერი. იქვე, იმავე პიროვნების ხელით:
 8. „1908 წელს 17 ავგვისტოს უნიკო მღვდელმა იანო უკრაინის ანულიაკონმა ...“ იქვე, იისფერი მელნით:
 9. „1922 წ. მაისის 8 დღეს მედიკონებ კახევი არალაძემ, მღვდელმა ზოსიმე ჭავაძე [უ]ნიკო უზე[მ]თის წმიდის ეკიორეის კლერიკა [იანო]. მას ჰინა სელის გარე მედიკონებ კახევი არათალის ძე არალაძე.“
- ეროვნულ ბიბლიოთეკაში რეგისტრირებულია 1987 წელს.

2. K 176/5 09 – სამოციქულო. – საჩხერო. – 1815. – სკბ (222), ვგ (63) გვ. – წიგნს აკლია: თავფურცლის ა (1), რმბ-რნ (147-150) გვ.

ყდა: (32,3x20,5) სმ., ყავისფერი კოლენკორის. ყეა: იმავე ფერის კოლენკორის.

აკინძვის ხარვეზი: ამ წიგნის 2-8 გვერდები და მეორე აღრიცხვის ბოლო 63-ე გვერდი შეცდომით იყო ჩართული K 1 418/509 ეგგებმპლარში. ამჟამად ეს ფურცლები დაბრუნებულია თავის ადგილზე.

სარესტავრაცია: ყდა, იზ-მბ (17-42), უე-რმბ (95-148) გვერდები. ა-ბ (1-2) და რმბ-რმდ (143-144) გვერდების კიდევები რესტავრირებულია თეთრი ქაღალდით.

მინაწერები:

1. „მენამ ერთი...“ და „მამაო ჩური...“ – ლოცვები მიწერილია ბ (2) გვერდის წინ, სარესტავრაციო თეთრ ქაღალდზე, შავი მელნით, მხედრულით. იქვე:
2. „წმიდა ეკიორეი, შემინიული მონა მკითხველი. მკითხველი წიგნის ამა სამოციქულო...“.
3. „სამოციქულო მონაცემის ჯრუჯის კლერიკი წმინდის...“ – საძიებლის იზ (17) გვერდზე, ქვემოთა არშიაბე, შავი მელნით, მხედრულით.
4. „ლგულ-მონაზონი ეარიელ კუმშუმიძე“ – რნგ (153) გვერდზე, შავი მელნით, მხედრულით, ქვემოთ:
5. „უფალო ისო ქართველ, შემენი ამ...“ – რია (161) გვერდის ბედა არშიაბე, 67-ე და 71-ე გვერდების მინაწერების ხელწერით.
6. „[ლეგიტული] ეს სამოციქულო კრ (22)-სა რჩომშენის ერთი... ქართველი“ – საძიებლის

ბოლო, ვგ (63) გვერდზე, მხედრულით.

7. „წმინდა ეკიორეი ჯრუჯისათ, შემინიული მკითხველი მონა პეტრი კლალიმენიძე“ – საძიებლის ბოლო, 63-ე გვერდზე, შავი მელნით, იქვე:
8. „ვლადიმირ ჯაჯანიძე“. იქვე:
9. „ეს სამლოო სამოციქულო ლაგინუ მე კლალიმენიძე. კლალიმენიძეს წმინდის ეკიორეის მალლი, რომ თვის ეგვიპტის ეგვიპტის მეონია შეცი ალა ლამანის“. უმნიშვნელო მინაწერებია: ე (65), ვგ (67), რია (71), პვ (86), რია (161), რბ (102) და

საძიებლის ბოლო გვერდებზე.

ეროვნულ ბიბლიოთეკაში რეგისტრირებულია 1934 წელს.

3. K 1 418/5 09 – სამოციქულო. – საჩხერე. – 1815. – სკგ (223), ვგ (63) გვ.; – წიგნს აკლია თავფურცლის ა (1), გ–შ (3–8) და ახალი აღრიცხვის ე–ვ (5–6) გვერდები.

ყდა: (32x21) სმ.; ყავისფერი ტყავის, კილებითან დაბიანებული და გაცვეთილი. ყდის ორივე ფრთაზე – ორნამენტული ჩარჩო, ორი დიაგონალური ხაზით. ყუა: იმავე ტყავის, ძალზე გაცვეთილი. ყდის წინა ფრთაზე, შიგნიდან დაკრულია ბ (2) გვერდის რესტავრირებული ფრაგმენტი, რის გამოც ა (1) გვერდი არ ჩანს.

სარესტავრაციოა: ყდა და ყუა, აგრეთვე – 8-12 და 55-58 გვერდები.

ფურცელთა კიდეები რესტავრირებულია თეთრი და ცისფერი ქადალდით. ბოგან სარესტავრაციოდ გამოყენებულია ხელნაწერი ფურცლები (მაგ. 2, 12, 13 გვერდებზე).

მინაწერები:

1. „....1877 წელი“ – ბ (2) გვერდზე ქვემოთ, მხედრულით. იქვე:
2. „ჩემი (1847), 6[ო]მშე...“.
3. „მუზეუმ კონცენტრი ამინისტრის კონსილი მოისარებული“ – მთ (49) გვერდის ქვედა არშიაზე, მხედრულით.
4. „ეს სამოციქულო ერების ცენტრი მაცხოვის კულტივისა“ – ვგ (63) გვერდზე, ზედა არშიაზე, მხედრულით.
5. „ელაზათ მიღის ამიდი. სამუშაოების ას იქნა და ასა. სიცივე. ლოუშ[ლეშ] ქალი ამოუგა... ცოცა მშემ გამოისულა“ – სი (210) გვერდის მინდორზე, ფანქრით, მხედრულით.
6. „რავა წავა ამიღის საქმე ეროვნობის თვე? აქეთ ელაზა ამიდი ეგაქ, ზამთანი[ა]. მასც მეორინდა, მაერთ ქალი ამოუგა, შეისლოუშლა, სიცივე და ან...“ – სი (211) გვერდზე, სტრიქონებს შორის, 210-ე გვერდის მინაწერის ხელით.

უმნიშვნელო მინაწერებია მხედრულით: 99, 130, 132, 155, 217 და ახალი აღრიცხვის 11, 63 გვერდებზე.

ეროვნულ ბიბლიოთეკაში რეგისტრირებულია 2003 წელს.

4. P 1/1815 – სამოციქულო. – საჩხერე. – 1815. – სკგ (223), ვგ (63) გვ. – სრული ეგბემპლარი.

ყდა: (34x22) სმ., შავი კოლენკორის. ყდის წინა ფრთის კუთხეები შემკობილია ოქროთი დაფერილი ორნამენტებით. ცენტრში ამონგიფრულია ჯვარი, უკანა ფრთაზე – თასი. ყუა: იმავე ფერის კოლენკორის.

რესტავრირებულია თეთრი ქადალდით 1975 წელს ჩ. ჩხეიძის მიერ.

მინაწერები:

1. „რალეომ-ალეომისანი“, „უეალომშელი ლერითსა ჩვენს...“, „ჭითაშ განლილელ

საქმეზე შენი ყდალო...“ – და სხვა ლოცვები განსხვავებული ხელწერით, წინა ფორმის მეორე გვერდზე.

2. „ეს ნებისმიერად... ყოვლა] და სამოქალაქო დაწინ მიცილკოლიც გამოსახული და ჩვენს მათი შემძინება ეანგახსელეთ. საც ... ლებული ... პეტ კულებიაზე და იმაშოს და მისი... სანიაზე, მიიღებდე. იმ თქვენი სანიაზოლეან ერთს ... კულებიას დაყდებდე, მიფანლებულ სანიაზში ჩაუედებდე და იმ მანჩილს კულებიას ახმარე, აერთყ თავის დღესასწაულზე საც საც პეტიონილენ, კულებიას იმ საც ... ფასის პეტიონი[ღე]... [კულებიას ახმარე. სომელიც მლულელი ამას ასე აა ... მმართებლობისაგან დამნაშაულე... ნელ ჩყარა (1821). პეტრი ასეიმანდიცი“ – ბოლო, 63-ე გვერდის მეორე მხარეს, მხედრულით.

ყოფილ წიგნის პალატაში რეგისტრირებული იყო 1960 წელს.

卷之三

卷之三

A decorative horizontal border consisting of a repeating pattern of small, stylized human figures, each with a large head and a small body.

ଦେବତାଙ୍କୁ ଯେ ପାଦର
ଫଳାଙ୍କିଲେ କୁହାର ଦୁର୍ଗାମର ତଥା ପାଦ
ନିର୍ବ୍ୟାଳ କଷାମର କୁହାର ପାଦର ପାଦ
ପରାମରଶ ଦୁର୍ଗାମର କଷାମର ତଥା
କରୁଣାମର ତଥା କଷାମର :

Եւսակ Օմէն պատրիարք Յաշումի մահ ծագ
Օմէնի թագավորութիւն է Տէղակա
Կայութիւն է Եպօքսքառակա Սպա-
պատրիարք ։ Եթ ժամանեցաւ այս
ծագ Եպօքսքառակա ։

Կայսերը պարզութեա Կէջ լիքօնի ծառաւայք
Ծառակ ծառաւայք կա առաջական կա ։

Възможнѣе Тѣлеснаго вѣнчанія южн. Болгаріи и въ
ЧРБИ. Въ южн. Болгаріи вѣнчаніе южн. въ
Болгаріи южн. Болгаріи. ЧРБИ : Страна въ
Софийской провинціи Фракіи. Т.:

სახარება. – საჩხერე. – 1817.

ଓଡ଼ିଆ (544), ଓଡ଼ିଆ (77) ଶ୍ରୀ = ଶ୍ରୀ-ଲୋକୀ; ଶ୍ରୀ-ଜୀଙ୍କୀ ଓ-

შრიფტი: წვრილი ნუსხა-ხელი, სიმაღლე – 10 სტრ. = 30 მმ.; გვერდზე – 23 სტრ., ანბაზუმი (7,2x4,5) სმ.

პაგინაცია: ასოებრივი ნუსხურით, მარჯვენა ზედა კუთხეში. გამოცემაში გვერდთა ორმაგი აღრიცხვაა: ბ-ფმგ (2-543) გვერდებზე – ძირითადი ტექსტი, ახალი აღრიცხვის ა-ობ (1-77) გვერდებზე – საძიებელი და ბოლოსიდყვაობა. გამოცემაში პირველი 5 გვერდი აღუნესხავია, ნუმერაცია იწყება ვ (6) გვერდიდან.

სიგნატურა: ასომთავრულით და ნუსხურით, რეგულებრივი, ქვემოთ, ცენტრში. აკინძულია 8-8 ფურცლიზნ რვეულებად, პირველი ოთხი ფურცელი დანომრილია, მომდევნო თხზი კი დაწესომრავი: ა¹, ა², ა³, ა⁴ - - -. სიგნატურაშიც ორმაგი აღნუსხვაა (1-77 გვერდები).

ბეჭდვა: მირითადი ტექსტი დაბეჭდილია შავი, ხოლო სამიებელი – შავი და წითელი საღებავებით. აქვს კუსტოდები, ცვლადი კოლონგიტული და მუხლთა მაჩვენებელი.

თავფურცელი: „სადიდებლად წმიდისა თბინა-არსისა და განუყოფელისა ცხოველმყოფელისა სამებისა – მამისა და ძისა და სულისა წმიდისა. ღროსა უკეთიღ-მსახურესისა და უთვით-მშერობელესისა დიდისა ხელმწიფისა აღექსანდრე პავლეს-ძისა სრულიად როსიისა და სხუათა. კურთხევითა ყოვლად სამდევლოთა მღვდელ-მთავართათა დაიბეჭდა წიგნი ესე საღმრთო სახარება საჩხერეს, სასახლესა სარდალო სახლთხეცის წერეთლისა, საფასის წარებითა თავადის მაიორის და კავალერის წერეთლის გრიგოლისათა. ⁶⁴ წელსა დასაბამითგან სოფლისა პტკე (7325), ხოლო განჯორებულებითგან სიღწკა დმრთისა ჩყიზ (1817), თოუშისა პრილსა, რიცხუსა ვ (6).“

ტექსტი:

შესხმა წმიდისა მახარებლისა მაგთესი, ქმნილი სოფრონის მიერ – ბ-გ (2-3) გვ.

სახარება მაგთესი – უ-რდა (5-161) გვ.

სახარება მარკოსისი – როგ-სიდ (163-261) გვ.

სახარება ლუკასი – სიგ-ჟაგ (263-423) გვ.

სახარება იოანესი – უკუ-ფმდ (425-544) გვ.

၁၇၈၀ ၁၇၈၁ ၁၇၈၂ ၁၇၈၃ ၁၇၈၄ ၁၇၈၅

თოვაცნა მას დამატებითი ძალით ამრობილ აქციების წიგნი (57-75) აა.

„ეჭვიტორიას თბილისკუთხა. ცუდ (၂၄၇) გქ-ც. „ეგვიპტი“ და მართი, თბილისებურ მე, მდაბალი და უდირსი არხიმანდრიტი გაენათისა, ცოდვილი ზაქარია⁶⁵, რომელმან

64. გოიგოლ ზერეთლის ძეს. იბ. ძეხიძვნა N 50

65. მაქათია პოვიძესლოიგის ძეს. იხ.: ძებიძეა N 20

ფრიადი შრომა თავს-ვიღევ წმიდისა ამის სახარებისათვის და მრავლითა დუაწლითა აღუასრულე“.

ბოლოსიფცვაობა გაქარია არქიმანდრიფისა: „მუშაკთა საღმრთოისა ამის წიგნისა საეკლესიო სახარებისათა არა მცირედი შრომა გვხილვის, გევეღრებით მხილველთა შეცომა თუ რამე იხილოთ, ნე გვწყევთ, არამედ შეგვინდევით და ლოცვით მოგვისცნებდეთ. მაღალ-ბრწყინვალეო თავადო წერეთელო ზურაბ, მოწყალეო ხელმწეფე! არა თავისასა ხოლო თქსისა ეძიებენ ღმრთის-მოყუარენი, არამედ მოყუასისაცა თკორეული, რომელი ესე იქმნების აღმასრულებელ საღმრთოისა ჰსჯელისა ყოვლისა. მე უკუშ რაოდენ მთხოვდა ღმრთის-მსახურება თქვენი, მსახურებასა შეუდეგ ბრწყინვალებისა თქვენისასა, ვითარცა სუროდა საღმრთოსა სულსა შენსა. წმიდა ესე სახარება დავბეჭდე მრავლითა შრომითა და სხუათაცა წიგნთა და წიგნაკთა შინა, ნაშრომთა ჩემთა, სახელი შენი აღვსწერე. ვსასოებ კაცთ-მოყუარისა ღმრთისაგან, რათა უბადოთა კეთილ-მოქმედებითა შენითა წიგნთაცა შინა ცხოველთასა აღვწერო სამარადისოდ. ღმრთის-მსახურებისა თქუმნისა მლოცველი მდაბალი არხიმანდრიფი გაქარია“.

გაფორმება: თავების დასაწყისში გრავიურებია მახარებელთა გამოსახულებებითა და შესაბამისი წარწერებით: „წმინდა მაფთე“, „წმინდა მარკოს“, „წმინდა ლუკა“, „წმინდა იოანე“.⁶⁶

ე(5) და ახალი აღრიცხვის პირველ გვერდზე, ზემოთ, მედალიონის ფორმის ორნამენტულ ჩარჩოში – სამება.⁶⁷ ტექსტის გასაფორმებლად გამოყენებულია

მთავრული ასოები, რომელთა ფონიც მოხატულია მცენარეული ორნამენტებით. შეინიშნება მათი გაფორმების ვარიანტულობა, მაგალითად: ორ-ორ ვარიანტს ვხვდებით დ, ლ, მ, ა და ე ასოების გაფორმებაში. ტექსტი შემოფარგლულია ჩარჩოთი.

1. FS 1 745 – სახარება. – საჩხერე. – 1817. – ფმდ (544), ობ (77) გვ. – სრული ეგზემპლარი.

ყდა: (11,8x7) სმ., მუკათზე გადაკრული შავი ქსოვილის, გაცვეთილი, დაბიანებული და სარესტავრაციო. ყეა: იმავე შავი ქსოვილის, სარესტავრაციო. ფურცელთა შემონაჭერი ვარდისფრადაა დაფერილი.

მინაწერი: „გ. კანაძეს უფრზის...“ – უკანა ფორმიაციები.

უმნიშვნელო მინაწერებია მხედრულით ყდის წინა და უკანა ფორმიაციებით.

ეროვნულ ბიბლიოთეკაში რეგისტრირებულია 1937 წელს.

2. FS 3 741/09 – სახარება. – საჩხერე. – 1817. – ფმდ (544), ოვ (76) გვ. – წიგნს აკლია

66. იხ. დანართი III, N 35-38

67. იხ. დანართი III, N 39

ახალი აღრიცხვის ობ (77) გვერდი.

ყდა: (12x7,5) სმ. ვარდისფერი მუყაოსი. ყუა : შავი ქსოვილის.

სარესტავრაცია: ყდა და ყუა, რომელიც მოცილებულია კორპუსს.

ეროვნულ ბიბლიოთეკაში რეგისტრირებულია 1937 წელს.

**3. FS 5 914/09 – სახარება. – საჩხერე. – 1817. – ფმდ (544), ობ (77) გვ. – კარგად დაცული,
სრული ეგზემპლარი.**

ყდა: (12x7,3 სმ., ყავისფერი ტყავის. ყდაზე – ორნამენტებიანი ჩარჩო, დაყოფილი სამ
ნაწილად. შეკაში – დიაგონალურად გადამკვეთი ხაზებით, ბერძნოთ – გირჩის
ფორმის ორნამენტებით. ყდის უკანა ფრთაზე, ცენტრში ამოტვიფრულია ყვავილი. ყუა:
ტყავის, დაყოფილი სამ ნაწილად, თითოეულში – ერთმანეთის გადამკვეთი ხაზებით.

სარესტავრაცია: ფლგ (533), ახალი აღწევების მე (45) და მშ (48) გვერდები.

მინაწერები:

1. „Отъ VII №73 Евангелии напечатанные въ Сачхериси 1817 г.“ – ფორმაცის პირველ
გვერდზე.

2. „მას ရამსა ზესახუ ... ორთ ზელა, სათა მიზლ[უ]ნ იე და მი[ი]ყანე[უ] იე ჰილ[ა]
ცესა...“ – ფკთ (529) გვერდზე, ფანქრით.

ა (1) და ფლგ (533) გვერდებზე გაურკვეველი მინაწერებია.

ეროვნულ ბიბლიოთეკაში რეგისტრირებულია 1937 წელს.

**4. FS 3 740/09 – სახარება. – საჩხერე. – 1817. – ფმდ (544), ობ (77) გვ. – კარგად დაცული,
სრული ეგზემპლარი.**

ყდა: (11,3x7) სმ., ყავისფერი ტყავის. ყდის ორივე გვერდი მოვარაყებულია
ნაბი, ორნამენტებით. ყუა: იგივე ფერის ტყავის, დაყოფილი ხუთ ნაწილად, ბერძნან
მეორე დანაყოფში ამოტვიფრულია – „Сахареба“. წიგნის ფორმაციად გამოყენებულია
მარმარილოსებრი ქაღალდი.

ბეჭედი: „ქშწყაგ საბოგადოების“ – წინა ფორმაცია და ით (19) გვერდზე.

ეროვნულ ბიბლიოთეკაში რეგისტრირებულია 1937 წელს.

**5. P 1/ 1817 – სახარება. – საჩხერე. – 1817 . – (544), ობ (77) გვ. – სრული, კარგად
დაცული ეგზემპლარი.**

ყდა: (12x7,5) სმ. – ყავისფერი ტყავის. წინა ფრთაზე, ცენტრში ამოტვიფრულია
ჯვარცმის კომპოზიცია, უკანა ფრთაზე – ღვთისმშობელი ყრმა იესოთი. გარშემო –
ორმაგი ჩარჩო სტილიზებულ ორნამენტთა (ყვავილი და ცხვარი) წყებით. კუთხეებში –
სხვადასხვა ფორმისა და სიდიდის ყვავილები. ყუა: იმავე ფერის ტყავის, დაყოფილი ოთხ
ნაწილად. ყუას ქვედა მხარეს ტყავი დაბიანებულია.

სარესტავრაცია: ყუა. გვერდები დალაქავებულია.

მინაწერები:

1. „გვიცაცე თანხან[ოვ]... ასული ელისარე ლაიშალა აქლილის ით-² (19), ეანთიაღისა მთვარის იუ-² (15), ჩინ-² (1817) წელს, სუთარაშათ“ – წინა ფორმაციები. იქვე, იმავე ხელით, მხედრულით:
2. „ჩლენ ქორგან ლაიშალა ოცუმშების ... შალოლეან მერგა სათბერ მთვარის კო-² (29), ჩიკა-² (1821) წელს.“ იქვე:
3. „გვიცაცე თანხანოვის ძე ლუკა ლაიშალა ოცონ .. იტ-² (18), ჩიჩ-² (1824) წელს მთვარის...“ იქვე:
4. „პატათს ეანთიაღისა ჩემი ... ელისარე ქალი... ლაიშალა აეგვიცოს ზ (7), ჩილე (1833) წელს, მთვარის ჲ (2)“ – წინა ფორმაციის II გვერდზე, მხედრულით. იქვე, ქვემოთ, ბედა მინაწერისგან განსხვავებული კალიგრაფიით:
5. „მისცალა ლუკა... წელს ჩიქ-² (1885), აქლილის ივ (16)“.
6. „თავალი გვიცაცე თანხანოვისა ალ[ი]ს. გ[ი]ც მოიკარის, ეაუწყორე ამისი მაღლი. ალიწერის ოცომშების იზ-² (17), ჩიუ-² (1825)“ – წიგნის დასასრულს, ფორმაციები, ქარაგმებით.
7. „მაისი კზ-² (27)“ – იმავე ფორმაციის II გვერდზე, მხედრულით.
8. „დამიჯინე ჩიე-² (1823) წელს, ეიონეობის იე[სა]. ეამომიშვენ ჩიუ-² (1825) წელს. ჩილე დამიჯინე ენენისოვენ კა-² (21), ეამომიშვენ სენემშების იღ-² (14)“ – ფორმაციის შეორე გვერდზე, მხედრულით, წინა მინაწერის (სავარაუდოდ, ე. თარხან-მოურავის) ხელწერით.
9. „გვიცაცე ნიკოლია“ – ევ (96) გვერდზე, პირუკულმა, მხედრულით.

卷之三

卷之三

A decorative horizontal border consisting of a repeating pattern of small, stylized human figures, each with a large head and hands raised.

A decorative horizontal border consisting of a repeating pattern of small, stylized, dark blue or black frog-like creatures, arranged in a continuous line across the page.

სახარება მაგთესი.⁶⁸ – [საჩხერე. – 1818]. – ფოტოასლი.

ა-ლბ (1-32) გვ. – არასრული ეგზემპლარი. აკლია: თავფურცელი და თავდება ი (10) თავის ვ (6) მუხლით.

შრიფტი: ნუსხური; სიმაღლე: 10 სტრ. = 45 მმ.; გვერდზე 28 სტრიქონი. ტექსტის ანაწყობი (12,5x9) სმ.

პაგინაცია: ასოებრივი ნუსხურით, გვერდობრივი, ჩედა კუთხეში.

სიგნატურა: ასომთავრულით და ნუსხურით, რვეულებრივი, ქვემოთ, ცენტრში. აკინძულია 4-4 ფურცლიან რვეულებად. დანომრილია პირველი ორი ფურცელი, მომდევნო ორი კი დაუნომრავია: ა^ა, ბ^ბ – –.

ბეჭდვა: ორ სვეტად; ტექსტი ჩასმულია ორმაგ ხაზოვან ჩარჩოში. აქვს კუსტოლები, მუხლთა მაჩვენებელი და ცვლადი კოლონგიტული.⁶⁹

ტექსტი:

თავი პირველი – ა-ბ (1-2) გვ.

თავი ბ (2). ბ – ვ (2-6) გვ.

თავი ვ(3). ვ – შ (6-8) გვ.

თავი დ (4). შ – ია (8– 11) გვ.

თავი ე (5). ია – ივ (11–16) გვ.

თავი ვ (6). ივ – კ (16–20) გვ.

თავი გ (7). კ – კდ (20–24) გვ.

თავი შ (8). კდ – კგ (24–27) გვ.

თავი თ (9). კგ – ლბ (28–32) გვ.

თავი ი (10). – ლბ (32)...

გაფორმება: სალა. გამოყენებულია მთავრული ასოები მარტივი მცენარეული ორნამენტებით.

F 12 511/2 – ყდა: ყავისფერი მუყაო (15 სმ). ერთვნულ ბიბლიოთეკაში რეგისტრირებულია 1977 წელს.

68. გაქარია არქიმანდრიოგის წერილის თანახმად (იხ. შენიშვნა N8) საჩხერის სტამბის ბოლო წიგნი ყოფილა „პატარა სახარება“, რომლის ბეჭდვა დაწყებულა გაქარია არქიმანდრიოგის დაპატიმრებამდე, 1818 წელს. არ არის გამორიცხული, რომ წერილში საუბარია პატარა ფორმატის „მაგთეს სახარების“ უთავფურცელო, დაუსრულებულ გამოცემაზე ქართული წიგნის ბიბლიოგრაფიის პირველ ტომში (გვ. 88, N109) გამოთქმულია მოსამართება, რომ შესაძლოა, სახარების ეს ნაწილი 1817 წელს, სასინჯად იყოს დაბეჭდილი.

69. იხ. დანართი III, N 40

სახელთა საძიებელი

გ

აბაშიძე ევგენი – 262
 აბაშიძე ვალერიან (იხ. ვალერიან
 არქიმანდრიტი)
 აბაშიძე ივანე (სოლომონ I-ის შვილიშვილი,
 1819-1820 წწ. აჯანყების მოთავე) – 180,
 291
 აბდია (წინასწარმეტყველი) – 136
 აბრაამ ლიაკვანი – 286
 აბრაამ [აბრაამ] ურია ყოფილი (კარის
 მღვდელი, ერეკლეს სტამბის უხუცესი,
 დაბგის მმართველი – 187, 206, 219, 237
 აბრაამ – 43, 299
 აბრაამ (დარეჯას მეუღლე) – 48
 აბრაამ მღვდელი – 261
 აბრაამ პეტრა – 195
 აბუთაძე გრიგოლ – 253
 აგვისტინე მოწამე – 147
 აგიაშვილი მაია – 124
 ადამ (თამარის მეუღლე) – 196
 ადამ მოურავის შვილი (იხ. ანდრონიკაშვი-
 ლი ადამ)
 ადამ მღვდელი (მირიანას ძე [მირიანა-
 შვილი]) – 230, 262
 ადამოვი თევდორე (იხ. თევდორე დია-
 კვანი)
 ავთანდილ – 98
 ათანასე [ათანასი] – 156-157
 ათანასე [ათანასი] ბერ-მღვდელი – 156
 ათანასე მიტროპოლიტი თბილელი (ამი-
 ლახვარი, ერეკლე II-ის ელჩი რუსეთში,
 გამომცემელი) – 117, 149, 327, 359
 ათანასე ოქროპირი – 366
 ათანასე [ათანასი] პატრიარქი ალექ-
 სანდოიელი – 147, 235, 241, 325
 ათანელაშვილი, ლ. – 99
 აკაკი – 195
 ალექსან ჰამადნელი – 97
 ალექსანდრა ფეოდორეს ასული (რუსეთის
 იმპერატრიცა) – 192

ალექსანდრე – 81
 ალექსანდრე (ბაქარ ბაგრატიონის ძე ?) –
 81-82
 ალექსანდრე ბატონიშვილი (ბაგრატიონი,
 არჩილის II-ის ძე, რუსულიდან მთარ-
 გმნელი) – 81-82, 171
 ალექსანდრე ნიკოლოზის ძე (ხელმწიფის
 მემკვიდრე, შემდგომში რუსეთის იმპე-
 რატორი ალექსანდრე II) – 82, 195, 371
 ალექსანდრე პავლეს ძე (რუსეთის იმპერა-
 ტორი ალექსანდრე I) – 385, 395
 ალექსეევი იაკინთე – 284
 ალექსი – 377
 ალექსი მღვდელი – 373
 ალექსი ლვილისკაცი (ევფემიანე რომაელის
 ძე) – 44-45
 ამბაკომ წინასწარმეტყველი – 78, 136
 ამბოლისი ეპისკოპოსი ნეკრესელი (მიქაელ
 გაქარია) – 270
 ამილაქბაროვი გიორგი (ევსტაქი მღვდლის
 ძე) – 344
 ამილაქბაროვი ევსტაქი (იხ. ევსტაქი
 მღვდელი)
 ამილაქვარი ათანასე (იხ. ათანასე მიტრო-
 პოლიტი)
 ამილბაროვი ანნა (გრიგოლის ასული) –
 255
 ამილბაროვი გრიგოლ – 255
 ამირანაშვილი კონსტანტინე (იხ. კონსტან-
 ტინე მღვდელი)
 ამონი (წმ. მამა) – 366
 ამოსი (წინასწარმეტყველი) – 135
 ანა – 46, 155, 196, 207
 ანა ლელოვალი (იმერეთის, მეფე დავით
 გიორგის ძის მეუღლე) – 320
 ანნა (სამოელის დედა) – 38, 78, 326, 353
 ანასტასი პატრიარქი ანტიოქიის – 237, 241,
 325
 ანახანუმ (სვიმონ იშხნელის მეუღლე) –
 111

- ანბაკო – 264
 ანგია (წინასწარმეტყველი) – 136
 ანდრეა პროთოპაპი (ბერძულიდან მთარ-
 გმნელი) – 170
 ანდრია პირველწოდებული (მოციქული) –
 173, 220, 260, 268-269, 283
 ანდრონიკაშვილი ადამ (მოურავის შვილი,
 მეფე გიორგ XII-ის ამილახვარი, იასეს
 მამა) – 85-86
 ანდრონიკაშვილი ალექსანდრე (კაპიტანი)
 – 87
 ანდრონიკაშვილი ანდრო – 157
 ანდრონიკაშვილი იასე (ადამის ძე) – 86
 ანნა თეოდორეს ასული (რუსეთის პრინცის,
 კონსტანტინე პავლეს ძის, მეუღლე) –
 379
 ანნაიოანესასული (რუსეთის იმპერატრიცა)
 – 49-50
 ანნა პავლეს ასული (პავლე I-ის, რუსეთის
 იმპერატორის ძე) – 379
 ანნა (ქაიხოსრო მეფის ასული) – 196
 ანგონ – 157
 ანგონ I კათალიკოსი (იესე მეფის ძე,
 არქიეპისკოპოსი გლადიორისა და
 იეროპოლისა, უწმიდესი სინოდის წევ-
 რი) – 2, 81, 145, 147, 150-151, 153, 161,
 165, 169-172, 185, 203, 211-212, 217,
 225-226, 237
 ანგონ II – 125, 228, 241, 251, 257, 264, 267,
 275, 281, 297- 298, 303, 309
 ანუპოტისტე დიაკონი (რეხვიაშვილი) –
 176-177, 290
 არსენ – 80
 არსენ ბერი – 291
 არჩილ II მეფე (ბაგრატიონი) – 13-14, 28,
 30, 36, 49, 55-56, 61, 71, 77-78, 89, 94,
 107, 114, 121, 318, 326
 არჯევანიძე იოანე – 67
 არტემ ეპისკოპოსი თესალონიკელი – 282
 ასათიანი შალვა – 53
 აღა მახმად ხანი – 317
 [აღათი] დავითის ასული (გიორგი
 ახვლედიანის მეუღლე) – 191
 ახალშენიშვილი პ. – 286
- ახვლედიანი გიორგი (უტეს ძე, [აღათი]
 დავითის ასულის მეუღლე) – 191
 ახვლედიანი კონსტანტინე (გიორგის ძე) –
 178, 191
 ახვლედიანი კოსტა – 180
- პ
- ბაბუსია – 157
 ბაგრატ ბატონიშვილი (ბაგრატიონი,
 გიორგი XII-ის ძე) – 208, 289, 300
 ბავარიძე – 50
 ბალანჩივაძე კაცია – 196
 ბარათაშვილი მანანა – 320
 ბარბარე – 381
 ბარბარე მონაზონი – 48
 ბარიქი (წინასწარმეტყველი) – 135
 ბარშამეს (ჰამალექელი ალექსანის შვილი) –
 97
 ბასარაბა კონსტანტინე ბრანკოვანე (ვლა-
 ხეთის მთავარი) – 72
 ბასილ ბერი – 269
 ბასილ [ვასილ] ლილი (მღვდელთმთავარი)
 – 35, 37, 39, 43, 147, 154-156, 163, 186-
 187, 277-278, 284, 347, 366, 368
 ბასილ [ვასილ] მღვდელი (პეტრეს ძე,
 მურვანვი [მურვანიძე]) – 383
 ბაქარ ბატონიშვილი (ბაგრატიონი, ვახტან-
 გის VI-ის ძე) – 81, 113, 121
 ბაქრაძე დიმიტრი – 10, 311
 ბაქრაძე იოსებ – 264
 ბეგიაშვილი თამაზ – 51
 ბეგიევი სიმონ (იხ. სიმონ ლექანიშვილი)
 ბეთიაშვილი – 149
 ბენეამებ მღვდელ-მონაზონი (ბერეკაშვი-
 ლი) – 373
 ბერაძე შერმადინ – 294
 ბერეკაშვილი ბენეამებ (იხ. ბენეამებ
 მღვდელ-მონაზონი)
 ბერიევი გრიგორ – 286
 ბერიტაშვილი ეკატერინე (ივანეს ასული) –
 294
 ბერიძე გიორგი – 214
 ბერუა – 157
 ბერძნიშვილი მაქსიმე – 42, 57, 132

- ბესარიონ მღვდელი (ვაშაძე, იაკობის ძე) – 32, 39, 51, 67, 156, 179, 189, 207-208,
369-371
213, 284, 382
ბესარიონ წინამძღვარი – 181
ბექაური მირიან (იხ. მირიან მღვდელ-
მონაბონი)
ბეციასშვილი – 291
ბ. კ. [ბაიბინა კერაფიშვილი] (იხ. გაიობ
მიტროპოლიტი)
ბორინა (ირინა ყოფილი) – 43
ბრეგაძე თამარ (მთარგმნელი) – 78
ბერჭელაძე პეტრე – 195
ბუჭეკი – 278
ბეჭეკი (მოურავი) – 300
ბეჭელიაშვილი ოვანე (იხ. ოვანე მღვდელ-
მონაბონი)

გ

- გაბაონი სვიმონ – 262
გაბაშვილი ოსე (ბაქარიას ძე) – 320
გაბიჩვაძე კონსტანტინე – 363
გაბრიელ – 157, 230
გაბრიელ არქიმანდრიგი (აბაშიძე) – 177
გაბრიელ ბერი – 262, 263
გაბრიელ[გავრიილ] ეპისკოპოსიმერეთის
(ქიქოძე, გერასმე მაქსიმეს ძე) – 370
გაბრიელ მთავარანგელოზი – 45, 101, 282
გაბრიელ მღვდელი – 277
გაბრიელ მღვდელი (გარსევან ყოფილი,
ვახტანგის სიონის მუშაკი, მესტამბე) –
113
გაბრიელ მღვდელი (კაპანაძე) – 284
გაბრიელ მღვდელ-მონაბონი (ჭემბურიძე)
– 390
გაბრიელ საწყალი (მღვდელი) – 207
გაბრიელ (სიონის დეკანოზის შვილი,
ვახტანგის სიონის მუშაკი) – 77
გაგნიძე ლიონიოს – 286
გაიობ არქიმანდრიგი (მთარგმნელი, თე-
ლავის სემინარიის რექტორი) – 199,
209, 317
გაიობ დიაკონი – 51
გაიობ მიტროპოლიტი წილქნელი (ბიბინა
კერაფიშვილი, წყაროსთაველი) – 17,
- გამრეკელი გოგი – 249
გამყრელიძე დარია [აფროლიტა] (მელი-
ტონის ასული) – 370
გამყრელიძე მელიტონ – 370
გამცემლიძე – 126
გარსევანოვი [გარსევანიშვილი] ალექსან-
დრე (სვიმონის ძე) – 235
გაფრინდაშვილი პეტრე (მოურავი, ჯრუჭის
წმ. გიორგის მონასტრის მონაწმა) –
228
გაჩეხილაძე კასიანე (იხ. კასიანე მღვდე-
ლი)
გერასიმე – 157
გერმანე ეპისკოპოსი იმერეთის – 376
გერმანე მღვდელ-მონაბონი (თბილისის
სიონის ტაძრის მოძღვარი, ვახტანგის
სტამბის მუშაკი) – 36, 71-73
გვიგო (მოჯამაგირე, შოთას ბიჭი) – 230
გვრიფიშვილი ნოე – 272
გ ვ გის ძე კ ვ ი – 117
გიო – 52
გიორგი – 32, 48, 65, 79-81, 118, 157, 177,
181, 230
გიორგი (არჩილა გლახუას ძე) – 344
გიორგი ბრწყინვალე – 162
გიორგი (დავით მღვდლის ძე, ერეკლეს
სტამბის მუშაკი) – 219
გიორგი ლიაკვანი (კარის ეკლესიის,
ერეკლეს სტამბის მუშაკი, მწერალი) –
212
გიორგი მეფე (ქართლის, ბაგრატიონი,
გიორგი XI) – 13-14, 27-28, 30, 32, 36,
55-56, 61, 71, 78, 89, 94-95, 107, 114,
121
გიორგი მეფე (ქართლ-კახეთის, ბაგრა-
ტიონი, გიორგი XII [ზოგ წყაროში XIII])
– 19, 42, 67, 86, 173-174, 179, 299-300,
309-310
გიორგი მთავარმოწამე – 175-179, 188,
206, 220, 228, 233, 254-255, 262-263,
269-270, 3502 370, 373-374, 380, 390
გიორგი მღვდელი – 278

- გიორგი მღვდელი (კაპანაძე, გაბრიელ მღვდელის ძე) – 284
 გიორგი მღვდელი ([შალა ?] მელიქის შვილი – 301
 გიორგი მღვდელი (ფერაძე) – 18
 გიორგი მხატვარი (გფილისის სიონის ეკლესის, ვახტანგის სტამბის მუშავი) – 114, 121
 გიორგი (ოქროპირ მღვდელის ძე) – 350
 გოგოლიძე ზაქარია (ერეკლეს სტამბის მუშავი) – 201
 გოგი – 53
 გოგიძ – 40, 42
 გოგიძერიძე ქეთეთო – 246
 გოგლიძე დავით (იხ. დავით მღვდელი)
 გოგსაძე ბერთ (მარკობ მღვდელის ძე, მედავითნე) – 277
 გოგსაძე ივანე – 277
 გოგსაძე მარკობ (იხ. მარკობ მღვდელი)
 გოგალიშვილი შალვა – 57-58
 გოშაძე თამარ – 42
 გრიგალაშვილი სოფით (სოლომონის ასული) – 294
 გრიგოლ – 344
 გრიგოლ არქიმანდრიფი (ცქიფიშვილი) – 220-221
 გრიგოლ დიაკონი – 238
 გრიგოლ მარკობის შვილი – 20
 გრიგოლ მღვდელი (მდივნიშვილი გიორგი) – 156
 გრიგოლ მღვდელი (ცამციევი, რუსულიდან მთარგმნელი) – 48
 გრიგოლ ღვთისმეტყველი (მღვდელმთა-ვარი) – 35, 39, 67, 95, 156, 180
 გრიგორ – 285
 გუგუშვილი პაპა – 28, 319-320
 გულისაშვილი ალ.[ექსანდრე] – 20, 124, 158
 გუნდაძე ლევან – 277
 გურამიშვილი დავით – 83
 გურგენიძე ზაქარია (იხ. ზაქარია არქიმ-ანდრიფი)
 გურიელი თუთა (ვახტანგ VI-ის დედა) – 28, 36, 55, 61, 71, 78, 89, 94, 107, 114, 121
 გურიელი პელაგია (ნესტორ წერეთელის მეუღლე) – 189
 გუქა – 46
- ღ**
- დადგაძე სპირიდონ – 194
 დადიანი გიორგი (დარუჯან დედოფლის მამა) – 177
 დადიანი დავით – 48
 დავით – 126, 196
 დავით არქიერი – 149
 დავით აღმაშენებელი – 299
 დავით ბატიონიშვილი (ბაგრატიონი, გიორგის XII-ის ძე, ტახტის მემკვიდრე, რუსეთის გენერალ-მაიორი და კავალერი) – 19, 67, 309-311
 დავით მიტროპოლიტი – 228, 373, 392
 დავით მიტროპოლიტი იმერეთის (წერე-თელი) – 290
 დავით მიტროპოლიტი ბოლბელი (ვაჩნაძე) – 87
 დავით მიტროპოლიტი იმერეთის (სოფრო-მაშვილი) – 175
 დავით III (მეფე, ბაგრატიონი) – 162
 დავით მღვდელი (გოგლიძე) – 32
 დავით მღვდელი (ინაშვილი, დავით დადიანის კარის მოძღვარი, კალიგრაფი, მთარგმნელი) – 48
 დავით მღვდელი (კავკასიონი დიმიტრის ძე, ტფილისის სონის დიაკონი, ერევნის სობორის მოძღვარი) – 193
 დავით მღვდელი (ლოსაბერიძე) – 193, 208
 დავით მღვდელ-იღუმენი (ჯიჭარაძე) – 196
 დავით რექტორი (ალექსი-მესხიშვილი) – 10, 102-103
 დავით ხუცესი (კარის საყდრის, ერეკლეს სტამბის დაზგის მმართველი, პლაკის მჭრელი, მწერალი) – 172, 187, 206, 219, 227, 238, 242, 252, 260, 268, 276, 282, 298, 306, 313
 დავით (ქრისტესია ხუცესის ძმა) – 213
 დავით წინასწარმეტყველი (მეფე, მეფსალ-მენე) – 13, 15, 27-28, 32, 36, 38, 55, 61, 71, 78, 89, 94, 107, 114, 121-122, 129,

- 238, 242, 309, 318, 348
 დავით ჭყონლიდელი – 190
 დათიკა მესხი – 318
 დათიკო (მოჯამაგირე) – 229
 დათუნა ნაცვალი (დათუნაშვილი) – 194
 დანიელ მღვდელ-მონაზონი – 373
 დანიელ (წინასწარმეტყველი) – 135
 დარბიაშვილი თეოდორე (იხ. თეოდორე დიაკვანი)
 დარეჯა – 52
 დარეჯა (აბრამის მეუღლე) – 48
 დარეჯა (რამაზის მეუღლე) – 40
 დარეჯან ბაგონიშვილი (ბაგრატიონი, იმერთა მეფის სოლომონ I-ის ასული) – 291
 დარეჯან ბაგონიშვილი (ბაგრატიონი, არჩილის II-ის ასული) – 49
 დარეჯან [დარია] დელოფალი (გიორგი დადიანის ასული, ერეკლე II-ის მეუღლე) – 161, 169, 177, 185, 203, 208, 211, 217, 225, 237, 241, 251, 257, 267, 275, 281, 297-298, 303
 დევდარიანი იოსებ – 126, 176
 დემეტრაშვილი თამარ – 149
 დემუროვი დავით – 194-195
 დვალიშვილი შიო (იხ. შიო დეკანოზი)
 დიაკვანოვი იოსებ – 314
 დიასამიძე მაია – 97
 დიმიტრი – 175
 დიმიტრი დიაკვანი (ვანის მონასტრის) – 21
 დიმიტრი მღვდელი (შარმანაშვილი) – 43
 დიმიტრი მღვდელ-მონაზონი (დიდი სქემისანი) – 39
 დიმიტრი (ირაკლი ბაგონიშვილის გამზრდელის, თინათინის ძმა) – 41
 დიომიდე წინამდლვარი – 46
 დიონოს (ქრისტესიან ხუცის ძე, ერეკლეს სტამბის მუშაკი, მწერალი) – 245
 დომენი – 285
 დიონოს წინამდლვარი – 277
 დონაძე სვიმონ (იხ. სვიმონ დიაკვანი)
 დოროთე [დოროთეოს] სინოშელი, ტვირელი – 15, 217-218, 267, 298, 386
 დოსითეოს ქუთათელი (მიტროპოლიტი იმერეთის, წერეთელი დავით ნიკო
- ლობის ძე) – 66, 87, 178, 180, 189, 191, 263, 291, 368
 დოსითეოს პატრიარქი იერუსალიმის – 106
 დოდონაძე შეთოდე (დავითის ძე, გოდოგნის მონასტრის მედავითნე) – 23

გ

- ებიფაშვილი გიორგი – 39, 294
 ეგნატე იესეს ძე – 357
 ეკსტაქი მღვდელი (ამილაქბაროვი) – 344
 ებეკიელ (წინასწარმეტყველი) – 135
 ე. თ. [ექვთიმე თაყაიშვილი] (იხ. თაყაიშვილი ექვთიმე)
 ეკატერინე – 99, 124-125
 ეკატერინე (მეფის სძალი) – 300
 ეკატერინე პავლეს ასული (პავლე I-ის რესერტის იმპერატორის ასული) – 379
 ელენე – 46, 157
 ელენე დელოფალი (კონსტანტინე დიდის დედა) – 16, 19
 ელენე იოვანეს ასული (იხ. ორბელიანი ელენე)
 ელენე სიმონოვნა, მეფის რძალი (ხაფერვან ყოფილი, სიმონ აბა მელიქის ასული, გიორგი XII-ისძის, დავითბაგონიშვილის მეუღლე) – 19
 ელია (წინასწარმეტყველი) – 82, 101
 ელიავა სიმონ (მღვდელი) – 328
 ელიაშვილი შბექალი – 277
 ელიობ მცხეთელი (უფლის კვართის ჩამომტანი) – 28, 94
 ელისაბედ – 157
 ელისაბედ (აბაშიძისა) – 311
 ელისაბედ ალექსის ასული (რესერტის იმპერატორის, ალექსანდრე I-ის მეუღლე) – 339, 385
 ელისაბედ (ოქროპირ მღვდლის ასული) – 350
 ენდონიკასშვილი დარეჯან – 278
 ეპისტომე – 157
 ეპიფანე – 372
 ეპიფანე ეპისკოპოსი კვიპრელი – 258, 385
 ერგანის შვილი გიორგოლა (ხელოსანი) – 300

- ერეკლე [ირაკლი] I (მეფე, ბაგრატიონი) – 151
- ერეკლე [ირაკლი] II (მეფე, ბაგრატიონი, თეიმურაზის II-ის ძე, ორგზის მაახლი წიგნთა საბეჭდავისა) – 2, 3, 64, 139, 147, 153, 155, 161-162, 165, 169, 172-173, 185-187, 190, 194, 199, 203, 206-208, 211-213, 217, 225-226, 230, 237, 241, 251-252, 257, 267, 275, 281, 283, 297-298, 301, 303, 309-310, 313, 317, 319, 322, 332, 359
- ერისთავი ალექსანდრე შანშეს ძე – 58
- ერისთავი გრიგოლ შანშეს ძე – 58
- ერისთავი ღიმიტრი შანშეს ძე – 58
- ერისთავი ელიბარ შანშეს ძე – 57-58
- ერისთავი იასე შანშეს ძე – 57
- ერისთავი მარიამ ალექსანდრეს ასული – 58
- ერისთავი მელანია შანშეს ასული – 57
- ერისთავი შანშე – 58
- ესაია (წინასწარმეტყველი) – 78, 135
- ეფენია – 157
- ეფთვიძე – 208
- ეფთვიძე მდვდელი (ქაჯაია, ნატა ქოიავას მეუღლე) – 191-193
- ეფრემ ასური (წმ. მამა) – 367
- ეფრემ ეპისკოპოსი – 233
- ეფრემ მეუჟე – 383
- ეფრემ მდვდელი – 366
- ეფრემ ხუცეს-მონაბონი (ერეკლეს სტამბის მუშაკი, რესულიდან მთარგმნელი) – 154
- ეფროსინე – 370
- 3
- ვალერიან არქიმანდრიტი (აბაშიძე) – 350
- ვასიკო – 253
- ვასილ – 194, 376
- ვასილ [ბასილ] მდვდელი (ლექავა გიორგის ძე) – 207
- ვასილ მდვდელი (ქოიავა) – 192
- ვარდოსანიძე სვიმონ [სიმონ] (იხ. სვიმონ მდვდელი)
- ვაშაძე ასლან – 370
- ვაშაძე ბესარიონ იაკობის ძე (იხ. ბესარიონ მდვდელი)
- ვაშაძე ვასილ ასლანის ძე – 370
- ვაშაძე იაკობ (ბესარიონ მდვდელის მამა) – 370-371
- ვაშაძე სვიმონ (იხ. სვიმონ დეკანიზი)
- ვაჩნაძე დავით (იხ. დავით მიტროპოლიტი)
- ვახტანგ – 376
- ვახტანგლევანის ძე (ქართლის განმგებელი, მეფე ვახტანგ VI, ბაგრატიონი) – 2-3, 7-11, 13-18, 21, 25, 27-28, 30-31, 36-39, 48-49, 51-53, 55-57, 61-64, 67, 71-72, 74, 77-81, 89-90, 93-97, 99-101, 105, 107, 111, 113-115, 121-123, 129-130, 136, 155, 165, 172-173, 183, 187, 219-220, 260, 268-269, 317
- ვახტანგ ქართლის მეფე (ვახტანგ V, ბაგრატიონი) – 13, 36, 55, 61, 71, 78, 89, 94, 105, 107, 114, 121
- ვიქტორ (თეიმურაზ ბაგონიშვილის მოძღვარი) – 208
- 8
- გაალოვი გაალ – 310
- გაბახიძე ფარნაობ (მაქსიმეს ძე) – 177
- გალიკა – 157
- გაქარია არქიმანდრიტი (გაენათის, მრავალმთის გარესჯის ბერი, გურგენიძე, იმერეთის სტამბების ბელამხედველი, დამფინანსებელი) – 318-320, 332-333, 343, 347-348, 355, 362, 368-369, 373, 387-388, 396, 401
- გაქარია დეკანიზი (მამაცა დეკანიზის შვილი) – 213
- გაქარია მთავარდიაკვანი (შათავაძე) – 377
- გაქარია მდვდელი (მარკონის ძე, ერეკლეს სტამბის ბედამდგომი, სტამბის სახმართა ბედა გამრჯელი, ტექსტის გამმართველი) – 154, 165, 172
- გაქარია (წინასწარმეტყველი) – 79, 136, 148, 242, 282
- გებედე (ამბროსი ნეკრესელის შვილი, თინათინ მიქაძის ვაჟი) – 270

- ბედენიძე სვიმონ – 383
 ბენონ მეფე (ბერძენთა, კონსტანტინე მეფის
 მამა, საველრებელთა შემქმნელი) – 171
 ბოსიმე დეკანოზი (ქვაბთა ხევის) – 51
 ბოსიმე მღვდელი (უზუმთის წმ. გიორგის
 ეკლესის) – 390
 ბუბაშვილი დავით (რომანობ ბუბაშვილის
 ვაჟი, მესტამბე) – 320, 362, 380, 387
 ბუბაშვილი-რაბმაძე რომანობ (მოურავის
 ძე, ერეკლე II-ის, მოზღვისა და
 იმერეთის სფამბების გამმართველი,
 ბეჭდის მომჭრელი) – 201, 219, 227, 245,
 252, 260, 268, 276, 282, 298, 306, 317-
 320, 332-333, 336, 343, 348, 355, 361-
 362, 368, 380, 387
 ბურაბა – 157
 ბურაბოვი თევდორე (იხ. თევდორე მღვდე-
 ლი)

თ

- თათანაშვილი დავითა – 291
 თათარაშვილი ქრისტესია – 286
 თალია – 41
 თალიკო (ხაზინადრის ცოლი) – 255
 თამაზ (მამა) – 192
 თამარ – 157, 196, 208, 248
 თამარ (ადამის მეუღლე) – 196
 თამარ (იოსების ქალი) – 117
 თარხანოვი ევსტატე – 398
 თარხანოვი ელისაბედ ევსტატეს ასული –
 398
 თარხანოვი ლუკა ევსტატეს ძე – 398
 თარხანოვი ქეთევან ევსტატეს ასული –
 398
 თაქთაქიშვილი ლევან – 10
 თაყა კანდელაკის ასული – 52
 თაყაიშვილი ექვთიმე – 74, 81
 თელო – 207
 თევდორე დიაკვანი (ალამოვი) – 116
 თევდორე მღვდელი (ბურაბოვი [ბურაბა-
 შვილი], მაღაროსკარის წმ. გიორგის
 ეკლესის მოძღვარი) – 188
 თეთრაძე ილია (იხ. ილია მთავარ-
 დიაკვანი)
- თეთრუა – 65
 თეიმურაბ ბაგონიშვილი (ბაგრატიონი,
 გიორგი მეფის XII-ის ძე) – 208
 თეიმურაბ I (ქართლის მეფე, ბაგრატიონი)
 – 100-101
 თეიმურაბ II (ქართლ-კახეთის მეფე, ბაგ-
 რატიონი, ერეკლე I-ის ძე) – 147, 151,
 153-155, 275, 281, 299, 303
 თეკლე(ზაქ.)[არიასასულიცხვარუ[აშვილი],
 ივანე გლახხენის ძე სხირფლაბის
 მეუღლე] – 344
 თეოდორე – 287, 288
 თეოდორე დიაკვანი (დარბიაშვილი, ერეკ-
 ლეს სფამბის დაზგის მმართველი) – 201
 თეოდორე მეფე (დუკა ლასკარი,
 ლეონიშვილის საგალობლის
 შემქმნელი) – 170, 172
 თეოფანე – 367
 თინა – 208
 თინათინ – 102
 თინათინ (ნიკოლოზის ასული, ირაკლი
 ბაგონიშვილის გამზრდელი, გიორგის
 XII-ის ძის) – 42
 თინათინ (ონანას თანამეცხედრე) – 43
 თუთა გურიელის ასული (იხ. გურიელი
 თუთა)
 თუმანისშვილი ედიშერ (მდივანი, ერეკ-
 ლეს სფამბის გელამდგომი) – 165, 172

ი

- იაევი ილარიონ (იხ. ილარიონ ბერ-
 მღვდელი)
 იაკობ – 32
 იაკობ (მოციქული) – 29, 31, 136, 258, 260,
 386
 იაკოფ [აკოფ] – 73, 80-81
 იასე ადამიზი (იხ. ანდრონიკაშვილი იესე)
 იასე (დედამისი ქეთევან) – 48
 იასე (წინასწარმეტყველი) – 78,
 იასონ მღვდელი (ყულაშვილი, უზუმთის წმ.
 გიორგის ეკლესის მოძღვარი) – 390
 იაშვილი იაკინთე (მორჩილი) – 278
 იადებე ბებედე (გოდოგნის მაცხოვრის
 ეკლესის მგალობელი) – 126

- იესე – 376
 იესე (ბიბლ. მეფე) – 13, 25, 27, 36, 38, 121,
 129
 იესე დეკანოზი (მეტეხის ეკლესიის მოძ-
 ღვარი) – 230
 იერემია – 135
 ივანე – 52, 80, 291, 376
 ივანე მღვდელი – 238
 იოანე მღვდელ-მონაბონი (ბუხულიაშვილი)
 – 188
 ივანოვი ივანე – 17
 ივლიანე (განდგომილი) – 386
 ილარიონ – 195
 ილარიონ ბერ-მღვდელი (იაევი [იაშვილი],
 იოსებ მღვდლის ძე) – 194-195
 ილაშვილი (მღვდელი) – 287
 ილია მთავარდიაკვანი (თეთრაძე) – 292
 ილურიძე სოლომონ (დავითის ძე) – 261
 იმერლიანთ დავითა – 97
 ინაშვილი დავით (იხ. დავით მღვდელი)
 ინაშვილი შალვა – 48
 იოანე – 41, 53, 80, 99
 იოანე არქიმანდრიფი (მღვიმის წინამ-
 ძღვარი) – 132, 291
 იოანე (კარის საყდრის მღვდლის
 დავით ძე, ერეკლეს სფამბის ნაკლის
 შემასრულებელი) – 313
 იოანე დამასკელი – 361, 366, 367
 იოანედეკანოზი [იოვანე მღვდელი] (იმნაძე,
 კავალერი, ბლალონინი) – 221
 იოანე დეკანოზი (ჯვრის საყდრის,
 ერეკლეს სფამბის დაზგის მმართველი)
 – 147
 იოანე მანგლელი (ერეკლეს სფამბის მუ-
 შაკი, ბერძელსა და რუსელსა ბედა
 შემთვწმებელი) – 212
 იოანე [იოვანე] მახარებელი (ლვთის-
 მეტყველი) – 15-18, 125, 218, 219, 268,
 331-332, 395-396
 იოანე მიტროპოლიტი ნინოწმინდელი
 (მაყაშვილი) – 20, 209, 229
 იოანე (მოციქული) – 29, 258, 260, 386
 იოანე მღვდელი (ნასომხარი) – 208
 იოანე მღვდელი (რაზმაძე) – 294
 იოანე მღვდელი (სარმანაშვილი) – 287
 იოანე მღვდელი (ჯაფარიძე) – 22
 იოანე მღვდელ-მონაბონი – 51, 174
 იოანე მხატვარი (ხუცესი, ერეკლეს სფამბის
 მუშაკი, მესტამბეთუხუცესი) – 154, 165,
 172
 იოანე ნათლისმცემელი – 269, 276-277,
 333, 380, 387
 იოანე ოქროპირი (მღვდელმთავარი) – 35,
 39, 95, 154-155, 186, 277, 366, 368
 იოანე ქსიფილით (ერეკლეს სფამბის
 მუშაკი, ტექსტის ბერძნულთან შემ-
 დარებელი) – 226
 იოანე ხუცესი (ოსეს ძე, სიონის იკონომოს-
 დეკანოსი, ერეკლეს სფამბის პრობის
 მმართველი ღრამმატიკისა კანონსა
 ბედა განმმართველი) – 187, 205, 211,
 219, 227, 237, 260
 იობი – 194
 იოდა (მოციქული) – 31, 258, 260
 იოელ (წინასწარმეტყველი) – 185
 იოვანე – 157, 228
 იოვანე არქიდიაკვანი (დავით მიტრო-
 პოლიტის) – 373
 იოვანე დეკანოზი [იოვანე არქიდიაკვანი]
 (მალალაძე) – 228
 იოვანე დიაკვანი – 264
 იოვანე მღვდელი (რუსიევი [რუსიშვილი])
 – 375
 იოვანე მღვდელ-მონაბონი (მოწამეთას
 მონასტრის) – 372
 იოველ (წინასწარმეტყველი) – 135, 367
 იონა არქიეპისკოპოზი (სრულიად საქარ-
 თველის ეგზარხოსი) – 193
 იონა (წინასწარმეტყველი) – 45, 78, 136,
 347
 იორდანაშვილი გიორგი – 271
 იოსებ – 40, 48, 52, 208, 230, 264, 310
 იოსებ ბერი (ბაგრატ ბაგონიშვილის ნათ-
 ლია, არაგველი, მოხევე) – 300
 იოსებ დეკანოზი (ფალაგანდოვი, სიონის
 მოძღვარი) – 229
 იოსებ (თამარის მამა) – 117
 იოსებ მღვდელი (იაშვილი) – 194

- იოსებ მღვდელი (მეტეხის დეკანობის ძე, ერეკლეს სტამბის განმგე, პლაკის მჭრელი, დაზგის მმართველი) – 313
- იოსებ მღვდელი (მრავალმთის წმ. გიორგის ეკლესიის მოძღვარი) – 345
- იოსებ სამებელი (მოსკოვის სტამბის მუშაკი, ქვაბული ძე) – 141
- იოსებ (სამსაგალობელის შემქმნელი) – 226
- იოსელიანი ავთანდილ – 320
- იოსელიანი პლატონ – 19
- იოსებ – 52
- იპოლიტე – 157
- ირაკლი ბაგონიშვილი (ბაგრატიონი, გიორგი XII-ის ძე) – 42
- ირაკლი მეფე (იხ. ერეკლე II)
- ირინა – 195
- ირინე – 80
- ისაია (წინასწარმეტყველი) – 324
- ისაკ – 80
- ისაკ ბერი – 291
- ისაკ განმორებული – 366
- ისაკ მცირე (ერეკლეს სტამბის რედაქტორის თანაშემწევე) – 154
- ისარალოვი [ისარლიშვილი] ლუკა (ცენტორი) – 86
- ისიდორე – 194
- ისიდორე არქიეპისკოპოზი – 194
- ისლამ დიაკვანი – 166
- იუდა (მოციქული) – 136, 386
- იუსტინე მღვდელ-მონაბონი (ჯრუჭის მონასტრის) – 373
- 3
- კავკასიძე დავით დიმიტრის ძე (იხ. დავით მღვდელი)
- კავკასიძე ევფემია (დავით დიაკვანის ასული) – 193
- კავკასიძე ეფემია (დავით მღვდლის ასული) – 193
- კავკასიძე ვასილ (დავით დიაკვანის ძე) – 193
- კავკასიძე ნიკოლაოზ (დავით დიაკვანის ძე) – 193
- კავკასიძე პელაგია (დავით დიაკვანის ასული) – 193
- კალატომოვი იესე – 90
- კალისტრატე მიტროპოლიტი – 300კალისტრატე მღვდელ-მონაბონი (ჩაჩუა, ვარძიის მონასტრის მოძღვარი) – 336
- კალისტე პატრიარქი კონსტანტინეპოლიტი – 109, 163, 340, 342
- კაპანაძე გიორგი (იხ. გიორგი მღვდელი)
- კაპანაძე გიორგი (იხ. გიორგი მღვდელი) გაბრიელ მღვდლის ძე – 284
- კაპანაძე, ვ. – 396
- კარანაძე მაია – 18, 19, 21, 39-40, 46-47, 66, 79, 85, 110, 118, 130
- კარბელა – 20
- კარგარეთელი გიორგი – 253
- კარიჭაშვილი დავით – 7, 201, 301, 318, 332
- კარპოსი – 370
- კასიანე მღვდელი (გაჩეჩილაძე) – 220
- კასრაძე, ო. – 317, 326
- კეთილაძე გიორგი მახარობელას ძე (მედავითნე, საეკლესიო ყმა) – 265
- კეკელიძე კორნელი – 63, 105
- კენჭაძე, ა. – 111
- კექერაშვილი ქრისტეფორე (იხ. ქრისტეფორე მღვდელი)
- კერატიშვილი ბიძინა (იხ. გაიობ მიტროპოლიტი)
- კვასხვაძე შალვა – 8, 15, 30, 57, 123
- კვაჭანგირაძე ფერილე – 9
- კვირილე ალექსანდრიელი – 237, 241
- კვიპრიანე სამთავნელი (კომბა ყოფილი, ვახტანგის სტამბის მუშაკი, ბერძნულთან შემდარებელი) – 105, 162, 165, 303
- კიკოლა – 207
- კიში მიკლოშ – 81
- კობახიძე თინათო – 118
- კომბა მღვდელი (სვიმონ მღვდლის ძე, ქველაძე) – 66
- კომბა – 170
- კოლია [კოლა] – 157
- კონსტანტინე მეფე (ზენონ მეფის ძე,

- საველრებელთა შემქმნელი) – 171
 კონსტანტინე მეფე (კონსტანტინე დიდი) – 16-17, 19
 კონსტანტინე მღვდელი (ამირანაშვილი) – 391
 კონსტანტინე პავლეს ძე (რუსთის იმპერატორის, პავლე I-ის ვაჟი) – 379
 კოსტანტინე – 350
 კ.პ.კ. – 300
- ლ**
- ლ. ა. – 362
 ლავრენტი მღვდელ-მონაბონი – 389
 ლაზარე (ბიბლ.) – 63, 115, 283
 ლაზარე ლევანობი (საგარეჯოს წმიდა ნინოს ტაძრის მოძღვარი) – 111
 ლაშქაროვი ევა გიორგის ასული – 294
 ლაშქაროვი ილია გიორგის ძე – 294
 ლაშქაროვი მარიამ საბას ასული – 294
 ლაშხოვი [ლაშხი] ივანე – 90
 ლევან (ბაგრატიონი, ვახტანგ VI-ის მამა) – 13-14, 28, 36, 55-56, 61, 71, 78, 89, 94-95, 107, 114, 121,
 ლევან ბაგრატიონიშვილი (ბაგრატიონი, ერეკლე II-ის ძე) – 81
 ლევან ბაგრატიონიშვილი (ბაგრატიონი, ბაქარ ბაგრატიონის ძე) – 82
 ლევანისკი ფილიპე გახარის ძე (სიმონეთის სკოლის დირექტორი) – 370
 ლელა – 42, 156-157
 ლეონიდ მღვდელი (მანჯავიძე) – 376
 ლექავა – 221
 ლექავა ვასილ გიორგის ძე (იხ. ვასილ მღვდელი)
 ლონკაც – 41
 ლორთქიფანიძე გულექანა – 52
 ლოსაბერიძე დავით (იხ. დავით მღვდელი)
 ლუბა პლატონის ასული – 357
 ლექა მახარებლი – 14-16, 124, 136, 217, 219, 258, 268, 332, 386, 395-396
- მ**
- მავრიკ მეფე – 368
 მათე – 238
- მათე დიაკვანი – 263
 მათე მახარებელი – 15-16, 124, 136, 178, 217, 219, 267, 331-332, 337, 395-396, 399
 მათე მღვდელი (ხარებავა) – 191
 მაისურა – 157
 მაკარ (წმ. მამა) – 366
 მაკარ მღვდელ-მონაბონი – 374
 მალაქია (წინასწარმეტყველი) – 136
 მამაცა ლევანობი (ზაქარიას მამა) – 213
 მამაცაშვილი პეტრე (ერეკლეს სტამბის მუშაკი, მწერალი) – 212
 მამაცავი ნინო კონსტანტინეს ასული – 67
 მანან[ა] – 48
 მანია – 51-53,
 მანსაროვი ივანე – 75
 მანგილიკოვი ქრისტესია – 48
 მანძულა (მაიას მეუღლე) – 278
 მანჯავიძე ლეონიდე (იხ. ლეონიდ მღვდელი)
 მარეხი – 87
 მარი ნ[იკო] – 105
 მარია პავლეს ასული (პავლე I-ის, რუსთის იმპერატორის ასული) – 379
 მარიამ ლვილიშმობელი – 107, 176, 211, 213, 248, 282, 297, 366, 369, 380-381
 მარიამ – 42-43, 48, 51, 80, 194
 მარიამ დადიანი (სოლომონ II-ის მეუღლე) – 272, 325, 331, 339, 347, 353, 361, 365
 მარიამ დელოფალი (ციციშვილი, გიორგი XII-ის მეუღლე) – 42, 309
 მარიამ თეოდორეს ასული (პავლე I-ის, რუსთის იმპერატორის მეუღლე) – 279
 მარიამ სიმონის ასული – 80
 მარიამ ჩერქევის ასული – 42
 მარიამ ჯუმბერის ასული – 52
 მარინა (დიდმოწამე) – 44
 მარიჯან (ბერძენის ქალი) – 118
 მარკობ – 111
 მარკობ დიაკვანი – 50
 მარკობ მახარებელი – 15-16, 20, 124, 136, 217, 219, 226, 267-268, 282, 332, 395-396
 მარკობ მთავარდიაკვანი (ვახტანგის სტამ-

- ბის მუშაკი, გრავიორი) – 30, 39
 მარკოზ მღვდელი (გოგსამე) – 277
 მარკოს ეპისკოპოსი (იღუნების) – 170
 მარტინ ბერ-მღვდელი – 156
 მაქსიმე ბერი (ჩიგოგიძე, სიონის საკათედ-
 რო ფაძლის მგალობელი) – 382
 მაქსიმე მღვდელი (სიხარულიძე) – 196
 მაქსიმე (წმ. მამა) – 147, 241, 325
 მაღალოვი – 188
 მაღალაძე იოვანე (იხ. ოთვანე ლევანოვი)
 მაღრაძის ქალი – 42
 მაყაშვილი – 40
 მაყაშვილი ობენ (იხ. ოანე მიგროპოლიტი)
 მაჭავარიანი თამარ – 10, 66
 მაჭუტაძე ბასილ – 253
 მაჭუტაძე გიორგი – 253
 მახარეშვილი – 255
 მახარობელა – 124
 მახია – 40
 მდივნიშვილი გიორგი (იხ. გრიგოლ
 მღვდელი)
 მეთოლი პატრიარქი კოსტანტინოპოლელი
 – 343
 მელანია – 98, 278
 მელიტონ – 357
 მელიქის შვილი გიორგი (იხ. გიორგი
 მღვდელი)
 მელნიკოვი ანდრია (მელანია ერისთავის
 მეუღლე, პოლიცმენისტერი) – 58
 მესხი დათიკა (იმერეთის სტამბის ნაკლების
 შემასრულებელი) – 318, 327
 მესხი ვ. – 290
 მეტრეველი გრიგოლ – 227
 მეტრეველი კირილე – 177
 მეტრეველი მათე – 374
 მეტრეველი როინ – 57
 მჩეხათუნ(ბათონისშვილი, გიორგის ასული,
 პაპუნა წერეთლის მეუღლე) – 179, 189
 მირზა აბდურიზა თავრიზელი – 130
 მირიან მღვდელ-მონაბონი (ბექაური,
 არმაზელი) – 228
 მირიანგი [მირიანაშვილი] ადამ (იხ. ადამ
 მღვდელი)
 მირიანაშვილი ალ.[ექსანდრე] – 17
- მირიანაშვილი გაბრიელ (ადამ მღვდლის
 ძე) – 262
 მიქაელი (ხელმწიფის კარის დეკანოზის
 შვილი, ვახტანგის სტამბის მუშაკი,
 მესტამბე) – 89, 93-94, 105
 მიქაელ თინათინი (ამბოსი ნეკრესელის
 ასული) – 270
 მიქელაძე დავით (მდივანბეგი) – 291
 მიქელაძის ასული – 180
 მიქია (წინასწარმეტყველი) – 136
 მიხაელ სტეფანეს შვილი [მიქაელ იმტვა-
 ნოვიჩი] უნგროვლაბელი (ვახტანგის
 სტამბის გამმართველი) – 7, 13-14, 16,
 27, 29, 36-38, 55-56, 62-63, 71, 77, 79,
 114, 181
 მიხაილ – 376
 მიხაილ (ბერ-ილუმენი, მხატვრის ძე,
 ერეკლეს სტამბის პრობის მმართველი,
 ღრამატიკის კანონით ბედა
 გამმართველი) – 165
 მიხაილ (თინათინი მიქაძის ვაჟი, ამბოსი
 ნეკრესელის შვილიშვილი) – 270
 მიხაილ (მოჯამაგირე) – 193
 მიხაილ პავლეს ძე (პავლე I-ის, რუსეთის
 იმპერატორის ძე) – 379
 მიხეილ – 174
 მ. მ. ტ. (იხ. ტარასი მღვდელ-მონაბონი)
 მოსე არქიეპისკოპოზი (სრულიად
 საქართველოს ეგზარქოსი) – 193
 მოსე (გიორგი დალაქის შვილი) – 229
 მოსე (წინასწარმეტყველი) – 78, 347
 მოსიძე შალვა ვიკტორის ძე – 49
 მურვანოვი ბასილ [მურვანიძე ვასილ] (იხ.
 ბასილ მღვდელი)
 მუხრანბატონი იოანე (კონსტანტინეს ძე) –
 64
 მწირიძე თეთრუა – 43
 მჭედლის შვილი გოგია – 31
 მჭედლიშვილი მარიამ (ალექსის ასული) –
 294
 მჭედლიშვილი მარიამ (ნიკოლოზის ასული)
 – 294
 მჭედლოვი ქრისტესია (იხ. ქრისტესია
 მღვდელი)

6

- ნადირაშვილი პაპა – 42
 ნანა – 42
 ნანეშვილი (მღვდელი) – 372
 ნაომ – 52
 ნაომ (წინასწარმეტყველი) – 136
 ნაომის ვაჟი – 255
 ნაფაშა პლატნის ასული – 357
 ნაცვალოვი ნინა (პეტრეს ასული) – 294
 ნესტან – 99
 ნესტორ – 370
 ნეფესოვი [ნეფისაშვილი] ნიკოლაი
 სიმონიშვილი – 242
 ნიკიფორე ეპისკოპოზი (გორის) – 185
 ნიკო – 208, 357, 398
 ნიკო ხარებას ძე – 265
 ნიკოლა – 157
 ნიკოლათს [ნიკოლაობ, ნიკოლოზ] მროველი (ორბეგლისშვილი, მოსამართლეთუხეცესის ძე, მღვდელ-მონაბონი, სიონის დეკანოზი, ვახტანგის სფამბების მუშავი, მესტამბეთუხეცესი) – 13-14, 27, 30, 55-56, 61, 63, 121, 129
 ნიკოლათს [ნიკოლოზ] პავლეს ძე (რუსთის იმპერატორის, პავლე პირველის ვაჟი) – 192, 379
 ნიკოლოზ – 206
 ნიკოლოზ არქიმანდრიფი (ჩხეიძე) – 383
 ნიკოლოზ დეკანოზი (სასანია) – 125
 ნიკოლოზ დეკანოზი (სიონის ტაძრის) – 147, 154, 165, 172
 ნიკოლოზ დიაკონი – 50
 ნიკოლოზ (თინათინი მიქამის ვაჟი, ამბორის ნეკრესელის შვილიშვილი) – 270
 ნიკოლოზ მთავარდიაკვანი (სოლომონის ძე) – 232
 ნიკოლოზ მონაბონი – 18
 ნიკოლოზ მღვდელი (სამადაშვილი, ივანეს ძე) – 233
 ნიკოლოზ მღვდელი (ფანცხავა ნიკოლოზ სოლომონის ძე) – 231-233
 ნიკოლოზ წინამდგარი – 248
 ნიკონ მწიორ-მონაბონი (ჯობინაშვილი, ნიკო ჯობინოვი) – 207

- ნიკონ დეკანოზი (სალარიძე) – 383
 ნიკურაძე გიგო ანდრეის ძე – 344
 ნინია – 99, 208
 ნინია (მოჯამაგირე, იმერელი) – 229
 ნინო – 207
 ნინო (ქართველთა განმანათლებელი) – 173, 220, 260, 268, 283
 ნინო (ყაზაროვისა, ბარბარე შავლიევის ნათლია) – 225
 ნიუარაძე როსტომ (ქილიფიართუხეცესი, ქუთაისის სფამბის ბედამხედველი) – 318, 327

ო

- ობოლაძე პახუმ (აბიათარის ძე, მედავითნე) – 390
 ოლდა – 357
 ონანა (თინათინის თანამეცხედრე) – 43
 ონისამე – 265
 ორბელიანი დავით (სარდალ-სახლოთხეცი) – 99
 ორბელიანი ელენე (სარდალ-სახლოთხეცის იოვანეს ასული, შანშე ერისთავის მეუღლე) – 58
 ორბელიანი იოვანე (მინბაში, სარდალ-სახლოთხეცის დავითის ძე) – 99
 ორბელიანი კაკო – 96
 ორბელიანი ნიკოლოზ – (იხ. ნიკოლოზ მღვდელ-მონაბონი)
 ორბელიანი სულხან-საბა – 29, 137
 ორბელიანი ჯამბაკურ (იოვანეს ძე) – 99
 ორბელის ძე [ორბელიანი] (მოსამართლეთუხეცესი, ნიკოლოზ მროველის მამა) – 14, 30
 ოსე – 311
 ოსე (წინასწარმეტყველი) – 135
 ოქროპირ მღვდელი – 350
 ოქროპირ მღვდელი (ჩარკვიანი) – 311
 ოქრომჭედლიშვილი იოსებ (დავითის ძე, თინათინის, ირაკლი ბატონისშვილის გამდელის მეუღლე) – 42
 ოქრომჭედლიშვილი ნიკოლოზ (ქვაშუეთის მთავარი) – 116, 295
 ოპანისიანი ტირაცუ პოდოს (პაოსიანი,

კოსტანგინოპოლესი დიაკვანი, ერეკ-ლეს სტამბის განმახლებელი, მესტამ-ბეთუხუცესი) – 181, 187

პ

- პავლე დიაკვანი – 221
- პავლე (მოციქული) – 16, 29-30, 136, 258, 260, 380, 386-387
- პაიჭაძე გიორგი (მესტამბე) – 318-319, 326-327, 332
- პანტელეიმონ დეკანოზი (წინამდვაროვა [წინამდვრიშვილი], გორისბლალოჩინი) – 284
- პანტელეიმონ (კარის მღვდლის ქრისტესიას ძე, ერეკლეს სტამბის მწერალი) – 313
- პაპა სერგიოზი – 106
- პარმენ დეკანოზი (ჭირაქაძე, პროკოპის ძე, გოლოგნის მაცხოვრის ეკლესიის მოძღვარი) – 126-127
- პარმენა – 376
- პახუმ დიდი (წმ. მამა) – 147
- პელაგია გურიელის ასული (ნესტორ წერილის მეუღლე) – 389
- პელალი – 195
- პეტრე – 46, 189
- პეტრე არქიმანდრიფი – 392
- პეტრე (მოციქული) – 29, 31, 136, 258, 260, 380, 386
- პილატე პონტოელი – 397
- პიროსი არქიმანდრიფი (ოქროპირი ძე) – 206
- პლატონ – 357

ჟ

ჟორჟოლიანი დოდო – 214

რ

- რამმაძე იოანე (იხ. იოანე მღვდელი)
- რამმაძე-ბებაშვილი რომანოზ (იხ. ბებაშვილი-რამმაძე რომანოზ)
- რამაზ (დარეჯანის მეუღლე) – 40
- რაჭველიშვილი ქრისტეფორე – 318
- რევაზ – 40

რეხვიაშვილი ანუპოტისტე (იხ. ანუპოტისტე დიაკვანი)

რეხვიაშვილი კოლია – 290

რიფსიმე ბატიონიშვილი (ბაგრატიონი, გორგი მეფის XII-ის ასული) – 173-174

რომანოზ ტყბილად მგალობელი – 286

როსტომ – 99, 286

რუბენ სევასტიის ძე – 357

რუსთველი შოთა – 95

რუსიები იოვანე (იხ. იოვანე მღვდელი)

რუსუდან (ჩერქეზის ბატონის ასული, გაბანგის VI-ის მეუღლე) – 13, 29, 36, 49, 55, 62, 71, 78, 89, 94, 107, 114, 121

ს

საბანაძე გიორგი (ბარბარე შავლიევის ნათლია) – 255

სავარსამიძე – 96

სალარიძე ნიკო (იხ. ნიკო დეკანოზი)

სალომე – 255

სამადაშვილი ნიკოლოზ (იხ. ნიკოლოზ მღვდელი)

სარმანაშვილი იოანე (იხ. იოანე მღვდელი)

სარმანაშვილი ნიკოლოზ (იოანე მღვდლის ძე) – 287

სასანაძე ნიკოლოზ (იხ. ნიკოლოზ დეკანოზი)

საშა – 357

სევასტი – 357

სერაპიონ წინამდვარი (მოწამეთას) – 191

სერაფიონ არქიმანდრიფი – 181

სერებრიაკოვი ნიკალაი [ნიკოლოზ] – 255

სვანიძე მიხეილ – 221

სვიმონ – 20, 22, 39, 222

სვიმონ არქიმანდრიფი (ჯრუჭის) – 264

სვიმონ ბატონიშვილი (ქართლის განმგებელი) – 89, 105-106,

სვიმონ დეკანოზი (ვაშაძე) – 371

სვიმონ დიაკვანი (დონაძე) – 50

სვიმონ დიაკვანი (ვანის მონასტრის) – 22

სვიმონ მღვდელი იშხნელი (იმერეთის დედოფლის კარის მოძღვარი, ანახანუმის მეუღლე) – 111

- სვიმონ [სიმონ] მდვდელი (ვარდოსაბიძე, ფუთის ამაღლების ეკლესიის მოძღვარი) – 157
- სვიმონ მდვდელი (ქველაძე, კოშმან მდვდლის მამა) – 66
- სიმეონ ღვთისმეტყველი – 368
- სიმეონ – 20
- სიმეონ მეტაფრასი – 368
- სიმონ – 80
- სიმონ დეკანოზი (ბეგივი, მთავარანგალობის საყდრის მოძღვარი) – 255
- სიმონ მდვდელი – 206
- სიმონ მდვდელი (ელიავა) – 328
- სიმონ მდვდელი (ჭელეხაძე) – 220
- სიმონ [სვიმონ] ხუცი – 166
- სიხარულიძე მაქსიმე (იხ. მაქსიმე მდვდელი) – 221
- სოლომონ (ბიბლ. მეფე) – 13, 15, 27-28, 32, 36, 38, 77, 93, 107, 121, 129, 162, 326, 348
- სოლომონ დეკანოზი – 116
- სოლომონ დიაკვნი – 254
- სოლომონ (მეფე იმერთა, ბაგრატიონი) – 272
- სოლომონ I (იმერთა მეფე, ბაგრატიონი) – 50, 272, 291
- სოლომონ II (იმერთის მეფე, ბაგრატიონი, დავით არჩილის ძე) – 82, 263, 272, 317-320, 325-326, 331-323, 339, 347, 353, 361, 365
- სოფიო – 207-208
- სოფონია (წინასწარმეტყველი) – 136
- სოფორო – 248
- სოფორომაშვილი დავით (იხ. დავით იმერთის მიტროპოლიტი)
- სოფორონ (წმ. მამა) – 15, 217, 267-268, 395
- სოფორონ ბერი – 187
- სოფორონ [სოფორონიოსი] ნიკოლაოსწმინდელი [ნიკორწმინდელი] არქიეპისკოპოსი (წელეკიძე) – 319, 321, 362, 368, 380-381
- სფეფანე მდვდელი – 214
- სტივენტი ხრისტოფორი – 48
- სულიკო – 247
- სხირტლაძე ივანე (გლახუნას ძე) – 344
- ტ**
- ტარასი მდვდელ-მონაბონი, ეპისკოპოსი – 39, 292, 293
- ტარასი პატრიარქი კოსტანტინოპოლელი – 305, 341
- ტარიელი – 99
- ტატიანა (მცხეთის დელათა მონასტრის მონაბონი) – 32
- ტატეაბანი – 52
- ტიმოთე (წმ. მოწამე) – 136, 258, 366, 387
- ტიტე (მოციქული) – 136, 258, 387
- ტრიფიოლე ილემზი [არქიმანდრიტი] (ერეკლეს სტამბის მუშაკი, ბერი-კლია და რუსელსა ბედა შემმოწმებელი) – 187, 211, 226, 252, 282, 298, 306
- ტეგო – 46
- ტესის შეილი შიოშ (თავადი, მოლარეთუხეცი, ერეკლეს სტამბის ბედამდგომელი) – 187, 205, 212, 237
- ტყემალაძე ივანიკა – 300
- ჯ**
- ფალავანდოვი [ფალავანდიშვილი] იოსები (იხ. იოსებ დეკანოზი)
- ფანცხავა ალექსი (ნიკოლოზ მდვდლის ძე) – 232
- ფანცხავა ნიკოლოზ (იხ. ნიკოლოზ მდვდელი)
- ფანცხავასპირიძონ (ნიკოლოზ მდვდლის ძე, ქუთაისის სასულიერო სასწავლებლის მოწაფე, მედავითნე) – 232-233
- ფარნაობ (სხვიტორში მცხოვრები) – 290
- ფატმანი – 98
- ფალავა – 180
- ფერაძე გიორგი (იხ. გიორგი მდვდელი)
- ფილიმონ (მოციქული) – 136, 258, 387
- ფილოთეოსარქიეპისკოპოსი კონსტანტინე-პოლელი – 245, 297, 313, 361, 366
- ფირანა – 344
- ფლაბიოსი იოსებ – 48

ფლადელფის მიტროპოლიტი – 342

ქ

- ქადაგოვი იოვანე – 261
- ქავთარია მიხეილ – 81
- ქაიხოსრო (ბორინა, ირინა ყოფილის თანამეცხედრე) – 43
- ქაიხოსრო სამის ძე – 52
- ქაიხოსრო [ხოსრო] მეფე (ქართლის) – 28, 36, 55-56, 62, 71, 77, 95
- ქარუმხანოვი დავით (ქარუმხანა ჯეგა-ანელი) – 194-195
- ქაჯაია ეფთვიმე (იხ. ეფთვიმე მღვდელი)
- ქეთევნ – 103
- ქეთევნ (იასეს დედა) – 48
- ქეთო ([თათანას] ქალი) – 40
- ქველაძე კოშმან (იხ. კოშმან მღვდელი)
- ქველაძე სვიმონ (იხ. სვიმონ მღვდელი)
- ქი[ს]ტაური იოანე – 349
- ქიფიაშვილი მიხეილ – 189
- ქიქოძე გაბრიელ (იხ. გაბრიელ ეპისკოპოსი)
- ქობულოვი თთარ – 349
- ქოიავა ვასილ (იხ. ვასილ მღვდელი)
- ქოიავა იპატი (ვასილ მღვდლის ძე) – 193
- ქოიავა ნატა (ეფთვიმე მღვდლის მეუღლე) – 191
- ქრისტესა მღვდელი (კარის ხუცესი, ერეკლეს სტამბის მუშაკი) – 201
- ქრისტესა მღვდელი (მჭედლოვი) – 189
- ქრისტესა ხუცესი (დავითის ძმა) – 213
- ქრისტეფორე გურამიშვილი (მოსკოვის სტამბის მუშაკი) –
- ქრისტეფორე მღვდელი (მარტყოფელი, კარის ხუცესი, კეკერაშვილი, ერეკლეს სტამბის განმგებელი, ზედამხედველი, დამგის მმართველი, საფასეთა წარმგები) – 212, 219, 242, 245, 251, 254, 260, 264, 268, 276, 282-283, 286, 298, 306

ლ

- ლოლობერიძე ნიკოლოზ (ბესარიონის ძე) – 317

ყ

- ყაველაშვილი მოსე – 179
- ყაბაროვი ნინო – 255
- ყორდნას შეილი დავით (მუშარიბი, ერეკლეს სტამბის ზედამდგომი, სამართა ზედა გამრჯელი) – 227
- ყელაშვილი იასონ (იხ. იასონ მღვდელი)

შ

- შავლიევი ალექსანდრე – 255
- შავლიევი ბარბარე (ივანეს ასული) – 255
- შავლიევი ივანე [ლაბარე] (დიმიტრის ძე) – 254-255
- შავლიევი ნინა (ივანეს ასული) – 255
- შავლიევი შალვა (ივანეს ძე) – 255
- შათავაძე გაქარია – (იხ. გაქარია მთავარდიაკვანი)
- შალვა – 48,
- შანიძე აკაკი – 93, 96-97, 99-100, 102
- შანიძე გიორგი – 222
- შარაძე გ. [ურამ] – 39
- შარაშიძე ქრისტინე – 9, 14, 27-30, 78, 105-107, 113, 135,
- შარიფა – 80
- შარმანაშვილი დიმიტრი (იხ. დიმიტრი მღვდელი)
- შერვაშიძე ფილიპე – 375
- შიო დეკანოზი (დვალიშვილი) – 48
- შერა – 207

ჩ

- ჩარკვიანი გიორგი – 356
- ჩარკვიანი ოქროპირ (იხ. ოქროპირ მღვდელი)
- ჩეკერაშვილი (მოხელე) – 189
- ჩესტა – 208
- ჩიგოგიძე მაქსიმე (იხ. მაქსიმე ბერი)
- [ჩივაძე] ბიკენტი – 328
- ჩიქობანი ტოტია – 175
- ჩიხუა კალისტრატე (იხ. კალისტრატე მღვდელ-მონაშონი)
- ჩოლოებაშვილი ქეთევნ (ბაგრატ ბატონიშვილის მეუღლე) – 300

ჩუბინაშვილი დავით – 10, 19, 117, 132, 173,
201, 297, 301
ჩუბინაშვილი ნიკო – 10
ჩუბინოვი ვასიკო – 75
ჩუმასშვილი ნასყიდა – 41
ჩხაიძე სეფე – 181
ჩხეიძე ნიკოლოზ (იხ. ნიკოლოზ არქიმან-
დრიფი)
ჩხეიძე ჩ. (წიგნის რესტავრაციი) – 90,
111

ც

ცაკაშვილი მერაბ – 48
ცამციევი გრიგოლ (იხ. გრიგოლ მღვდელი)
ციცისშვილი ადამ – 209
ცქიფიშვილი გრიგოლ (იხ. გრიგოლ არქ-
იმანდრიფი)
ცხვედიანი იოანე (მორჩილი) – 207

ძ

ძიმისტარიშვილი ე. (წიგნის რესტავრაციი)
– 52
ძოწენიძე სპირიდონ (მღვდლის, ნიკოლოზ
ფანცხავას სიძე) – 232-233

ჭ

წერეთლი აკაკი – 291, 321
წერეთლი ბერი – 320
წერეთლი გიორგი (ბურაბის ძე) – 180
წერეთლი გრიგოლ (ბურაბის ძე) – 132,
180, 232, 289, 320, 373, 395
წერეთლი დავით (ბურაბ წერეთლის ძე) –
191, 371-372,
წერეთლი დავით ნიკოლოზის ძე (იხ.
დოსითეოს ქეთათელი)
წერეთლი დავით (სიმონის ძე, ბურაბ
წერეთლის შეილიშვილი) – 272
წერეთლი დიმიტრი – 277
წერეთლი ბურაბ (ქაიხოსროს ძე, იმე-
რეთის მეფის სახლთუხუცესი, სტამბის
მფლობელი, გენერალ-მაიორი) – 66, 82,
132, 180, 191, 319-320, 331, 343, 348,
355, 368, 381, 385, 395-396

წერეთელი ნესტორ (დიმიტრის ძე, გენე-
რალ-ლეიტენანტი, პელაგია გურიელის
მეუღლე) – 389

წერეთელი, პ. – 321

წერეთელი პაპუნა – 179, 186, 189, 242

წერეთლი სვიმონ – 278, 371-372

წერეთელი სიმონ (სალთხუცი, პოდპოლ-
კოვნიკი, ბურაბ სალთხუცის ძე) – 82

წერეთელი ჯონი – 272, 248

წინამდევაროვი [მიწობლიძე] გაბრიელ –
350

წინამდევაროვი პანტელეიმონ (იხ. პან-
ტელეიმონ დეკანობი)

წიქარიძე სვიმონ (მედავითნე) – 277

წელეკიძე პეტრე – 300

წელეკიძე სეხნია (მდივანბეგი) – 291

ჭ

ჭავჭავაძე ილია – 10, 96, 292

ჭირაქაძე პარმენ (იხ. პარმენ დეკანობი)

ჭირაქაძე პროკოპი (მედავითნე) – 23

ჭიჭინაძე გაქარიძე – 317

ჭელეხაძე სიმონ (იხ. სიმონ მღვდელი)

ჭემბურიძე გაბრიელ (იხ. გაბრიელ მღვდელ-
მონაბონი)

ხ

ხაგუა – 41

ხარებავა მათე (იხ. მათე მღვდელი)

ხარლამპი მღვდელ-მონაბონი – 206-207

ხაფერვან – 42, 48

ხაფერვან (ტერტერას მეუღლე) – 74

ხელიძე ლაშარე (იხ. ლაშარე ლეკანობი)

ხერხეულიძე ბარბარე (ომან მდივნის
ასული, ოთარ ქობულოვის მეუღლე) –
349

ხოსრო მეფე (იხ. ქაიხოსრო მეფე)

ხოშია – 41, 52

ხეროშვილი ქიგა – 294

ხეცისშვილი იოსეფ (გიორგის ძე, გორის
მცხოვრები) – 247

ხეციშვილი ლევან – 247

ხეციშვილი ს. [ოლომონ] – 247

Х

- ჯავარია – 42
 ჯავახიშვილი ივანე – 321
 ჯანელიძე ილო – 357
 ჯაფარიძე გრიგოლ – 311
 ჯაფარიძე დარეჯან (წიგნის რესტავრაციი) – 100
 ჯაფარიძე იოანე (იხ. იოანე მღვდელი)
 ჯაფარიძე მარიამ – 179

- ჯაჯახიძე ვლადიმერ – 390
 ჯიმშელეიშვილი გიორგი – 265
 ჯიმშელეიშვილი ნიკო (მედავითნე) – 265
 ჯიმშერ – 51
 ჯიჭარაძე დავით (იხ. დავით მღვდელიშვილი)
 ჯობინაშვილი ნიკონ (ნიკო ჯობინოვი)
 (იხ. ნიკონ მწირ-ზონაზონი)
 ჯუმბერ – 52

А

- Алейников Александр – 293
 Амбреев Георгий (священник) – 278
 Амилахвари, К. А. – 349
 Андроников И. – 156
 Антон (патриарх, Антон II) – 230
 Арамианц – 293
 Арджеванидзе Антон – 67-68
 Арджеванидзе Иоан – 67-68
 Арджеванидзе Павел Димитрич – 67
 Арджеванидзе Тамара – 67

Б

- Берадзе – 294
 Брегвадзе Мина – 294
 Буачидзе Иван – 47
 Буачидзе Леквия – 47
 Буачидзе Петр – 47
 Буачидзе Ф[еодер] – 47
 Буачидзе Шио – 47

В

- Вахтанг (грузинский царь) – 48
 Волинский – 293

Г

- Г. А. – 290
 Габашвили Иван – 46
 Гавриль – 374
 Галка – 290
 Гачечиладзе Касиан (священник) – 220
 Гедеванов Захар – 227
 Гречко – 294

Д

- Д. (Цензор) – 314
 Давид царевич – 67
 Давлатов Александр – 294
 Дапкиев Георги (священник) – 116
 Джаджанидзе Владимир – 390
 Дзоценидзе Спиридон – 232
 Догонадзе Методий – 22

Е

- Едигаров Аршак – 294
 Екимов Йосеф – 47
 Есадзе, Б. – 42

З

- Забахидзе Парнаоз – 177
 Заргаров Васил – 294
 Зукаков – 73
 Зурабов Феодор (священник) – 188

И

- Иванашвили Антон – 293
 Иванов Васил – 173
 Игитянц Микиртич – 294
 Илуридзе Соломон – 251
 Иоанн – 18
 Иорданов Георги Варломович – 271
 Иракли (Ерекле I, цар) – 230
 Иракли (Ерекле II, цар) – 230
 Исак (син священника) – 264
 Исмаилова Ала – 294

К

- Кавкасидзе Давид (священник) – 193
 Камеев Леван Григорьевич – 293
 Картвелишвили Нино Георгиевна – 68
 Картвелова Тамара – 67
 Кикнадзе Финез – 47
 Киршбаум (купец) – 294
 Коранашвили Александр – 294
 Кошта Самсон – 67

Л

- Лаврентий (иеродиакон) – 374, 389
 Лука – 18

М

- Магалов – 188
 Мамамтавришвили – 293
 Манташов – 71
 Марко – 18
 Матфей – 18
 Мачитадзе Сардион – 176
 Меладзе – 73
 Мелкумов Мелик – 293
 Метревели Кирил Матвеевич – 177, 374
 Метревели Колия – 188

М

- Мирианов – 262
 Михайловский – 294
 Моривски Христефор Клементович – 47–48
 Мусеридзе Георгий (священник) – 222

Н

- Наскидов Васил Давидович – 307

П

- Панцхава Николоз (священник) – 232
 Панцхава Спиридон (ученик) – 232
 Петров Васил – 294
 Петров Григорий – 294

Р

- Рехвиашвили Анупотиасте – 177
 Рехвиашвили Колия – 290

С

- Самадашвили Николай Иванов (священник) – 233
 Самойлов Борис – 294
 Снетский Иван – 293
 Сологоева Кония (бабушка К. А. Амилахварова) – 349
 Сомхиев Леван – 294
 Сулханов г. – 356

Т

- Тараси (иеромонах) – 293
 Тарсидзе Н. Г. – 82
 Татул – 47
 Тер Аветиков Леван – 294
 Тетрадзе Илия – 292
 Торозов Геурк – 294
 Туркистанов Георги – 67

О

- Олга – 357

Ф

Фурман Глафира Никитична – 293

Ц

Цамциев Григорий – 48

Ц.[аревич] Б.[аграт] Г.[иоргиевич] – 287

Цинамдзгваров пантелеимон – 284

Ч

Чичуа Калистрате (иеромонах) – 336

Чихладзе – 232

III

Штыхун Андрей – 293

X

Хачатуров Алекс – 293

Хелидзе Георгий Лазаревич (протоиерей)
– 337

Хундадзе, П. И. (протоиерей) – 209

Хуцишвили Элиоз – 247